

vergadering **33**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 4 mei 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VERKIEZING VAN EEN SECRETARIS Voorstel tot aanvulling van de agenda	7
VERKIEZING VAN EEN SECRETARIS	7
ACTUELE VRAAG van Carmen Ryheul aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het hoge aantal vrouwen dat zich onveilig voelt op het openbaar vervoer	8
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het afschaffen van de mondkemperplicht op het openbaar vervoer en het herinrichten van de voertuigen om opnieuw vooraan op te stappen	12
ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het onveiligheidsgevoel van Vlamingen op de fiets	16
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verdeeldheid binnen de Vlaamse Regering met betrekking tot het stikstofdossier	21
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de overeenkomst tussen de Europese Investeringsbank en Gigarant	25
ACTUELE VRAAG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het hoge aantal inactieven in België	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van de inactieven op de arbeidsmarkt	
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hoge inactiviteitsgraad	28
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de overheveling van de Franstalige onthaalbureaus voor inburgering in Brussel naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de naleving van het samenwerkingsakkoord	37

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verdriedubbeling van de openstaande onderwijsvacatures	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over proeftuinen in de strijd tegen het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de tijdelijke projecten voor de aanpak van het lerarentekort	40
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe mantelzorgplan en het onderzoek naar een mantelzorgstatuut voor leerlingen en studenten	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het nieuwe mantelzorgplan	48
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de grondwaterwinningen en de uitzonderlijke droogte	
ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van de aanhoudende droogte	54
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de besparingen op de kinderbijslag die niet worden teruggedraaid	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de niet-indexering van de kinderbijslag	60
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	66
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de betalingsregeling en de overgangsbepalingen	
- 1150 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	66
Artikelsgewijze bespreking	66
VOORSTEL VAN DECREET van Alessia Claes, Vera Jans, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Joke Schauvliege en Katja Verheyen tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.3/1, 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex)	
- 981 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	67
Artikelsgewijze bespreking	69

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran – 1275 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	69
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Mercedes Van Volcem, Inez De Coninck, Joke Schauvliege en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de introductie van een geïntegreerde lening betreft – 1230 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	70 73
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran – 1275 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling Bespreking	73 73
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de betalingsregeling en de overgangsbepalingen – 1150 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	75
VOORSTEL VAN DECREET van Alessia Claes, Vera Jans, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Joke Schauvliege en Katja Verheyen tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.3/1, 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex) – 981 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming	76
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Mercedes Van Volcem, Inez De Coninck, Joke Schauvliege en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de introductie van een geïntegreerde lening betreft – 1230 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	77
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran – 1275 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	77
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	77

BIJLAGEN

Aanwezigheden

80

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

80

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Filip Brusselmans, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs: familieverplichtingen;

Imade Annouri, Guy D'haeseleer, Piet De Bruyn, Tom De Meester, Freya Saeys, Nadia Sminate, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

VERKIEZING VAN EEN SECRETARIS

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, de N-VA moet Lorin Parys nog vervangen als lid van het Vast Bureau van dit parlement. En wij dragen hiervoor niemand minder dan de heer Koen Daniëls voor.

De voorzitter: Momentje, collega, er moeten twee stappen gevolgd worden. U moet eerst een aanvulling van de agenda vragen.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik wilde u wat tijd besparen, voorzitter. *(Gelach)*

De voorzitter: Dames en heren, de heer Wilfried Vandaele heeft dus net bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de verkiezing van een secretaris.

Vraagt hierover nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda?
(Instemming)

Dan stel ik voor dat de verkiezing van een secretaris onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

VERKIEZING VAN EEN SECRETARIS

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van een secretaris van het Vlaams Parlement ter vervanging van de heer Lorin Parys, die geen Vlaams volksvertegenwoordiger meer is.

De heer Vandaele heeft het woord, maar hij heeft het eigenlijk al gezegd.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ja, ik zou niemand minder dan de heer Koen Daniëls willen voorstellen. *(Gelach)*

De voorzitter: De N-VA-fractie draagt dus de heer Koen Daniëls voor.

Zijn er nog andere voorstellen? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Koen Daniëls verkozen tot secretaris van het Vlaams Parlement.

ACTUELE VRAAG van Carmen Ryheul aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het hoge aantal vrouwen dat zich onveilig voelt op het openbaar vervoer

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, gisteren lazen we in de krant dat een op de drie vrouwen bang is om het openbaar vervoer te nemen, uit schrik voor ongewenst gedrag. Die cijfers zijn afkomstig uit een mobiliteitsonderzoek van de federale overheid.

Minister, het is niet de eerste keer dit jaar dat u bevraagd wordt over de onveiligheid aan en op het openbaar vervoer. En voor u het Vlaams Belang beticht van stemmingmakerij: ook de andere partijen hebben dit onderwerp al bij u aangekaart.

Het is een problematiek die heel regelmatig aan bod komt, wat duidelijk maakt dat er een breedgedragen bezorgdheid is. En ook de cijfers bewijzen dat er een duidelijk probleem is. Want vorig jaar vonden er aan en in het openbaar vervoer maar liefst 90 gevallen van seksueel grensoverschrijdend gedrag plaats. En gewone ongewenste seksistische opmerkingen zijn niet eens vervat in deze cijfers. Het gaat dus over 90 feiten van ernstige seksuele intimidatie. En dat is blijkbaar nog maar het topje van de ijsberg. Want uit diezelfde cijfers bleek ook dat er zich vorig jaar maar liefst 5449 feiten van overlast voordeden op het openbaar vervoer. 5449 feiten: dat is een pak meer dan in 2020. Toen waren er 4384.

Minister, u kunt niet ontkennen dat er zich een probleem stelt. Er is duidelijk nood aan nultolerantie ten opzichte van overlast, ten opzichte van seksuele agressie en ongewenst seksueel gedrag op het openbaar vervoer. Omdat dit het recht op veiligheid is, dat het belangrijkste mensenrecht behoort te zijn, maar ook omdat u modal shift geen succes kan zijn aangezien u nooit extra mensen naar het openbaar vervoer zult kunnen aantrekken wanneer de veiligheid van de passagiers niet wordt gegarandeerd.

Minister, als een op de drie vrouwen bang is om het openbaar vervoer te nemen, dan schiet uw beleid helaas schromelijk tekort. Welke initiatieven zult u nemen om opnieuw te garanderen dat ons openbaar vervoer een veilige plaats wordt voor alle reizigers, ook voor vrouwen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mevrouw Ryheul, ik dank u voor uw vraag. Elke vorm van ongewenst gedrag, van grensoverschrijdend gedrag, van fysieke of verbale agressie ten aanzien van medereizigers, of dat nu op de trein, tram of bus is, of ter hoogte van de haltes, is uiteraard onaanvaardbaar. En dat moeten we uiteraard een halt toeroepen.

Samen met u heb ik uit die studie van de federale overheid kennisgenomen van de vele getuigenissen en van het feit dat ruim een op de drie vrouwen angst zou hebben om de trein, de metro of de bussen van De Lijn te nemen. We lezen ook dat het onveiligheidsgevoel daalt als er een chauffeur of een lijncontroleur aanwezig is. Hoe dan ook kunnen we dat niet accepteren. We moeten daar tal

van maatregelen tegen nemen. Alle overheden doen dat ook. De overheid neemt tal van maatregelen, maar daarnaast blijf ik benadrukken dat het de taak is van elke getuige van grensoverschrijdend gedrag of andere vormen van agressie om onmiddellijk in te grijpen en het nodige te doen.

Wat doet De Lijn inzake die vormen van agressie? Ze neemt tal van maatregelen. Ze roept in de eerste plaats op om telkens melding te maken van feiten die niet door de beugel kunnen en ook om klacht in te dienen. Op de website van De Lijn vindt u een uitgebreide uiteenzetting van hoe dat allemaal in het werk gaat. Er is een heel uitgebreid actieplan 'Veilig op Weg' met tal van organisatorische maatregelen, zoals camera's en de inzet van lijncontroleurs en lijnspotters. Er is ook de samenwerking met externe partners. Daarnaast heeft De Lijn recent een sociaal veiligheidsincidentenbeheersysteem opgezet waarbij alles wordt gemonitord en in kaart gebracht. Daarbij wordt extra gefocust op de probleemgebieden of -haltes. Verder werden er al heel wat bewustmakingscampagnes opgezet en die zullen ook in het najaar worden gevoerd. We hopen dat probleem alleszins een halt toe te roepen want het is uiteraard onaanvaardbaar.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Een op de drie vrouwen mijdt het openbaar vervoer omdat men zich er niet veilig voelt. Er zijn inderdaad al een aantal maatregelen genomen. Ik verwijs ook naar het actieplan Veilig op Weg, maar alles toont toch aan dat dat nog onvoldoende is om vrouwen met een gerust hart het openbaar vervoer te laten nemen, vooral 's avonds en op bepaalde risicotrajecten.

U had het over een aantal bewustmakingscampagnes. De hoffelijkheidscampagne wordt later in het najaar uitgevoerd. Ik vrees echter dat die weinig indruk zal maken op personen zonder elementaire fatsoennormen. Voor mij was het geld beter geïnvesteerd geweest in nog meer camera's. Minister, welke stappen wilt u zetten om ter zake een volledige dekking te bekomen? Op die manier zal voortaan iedereen die van plan is om iets kwaad te doen op het openbaar vervoer, er zeker van zijn dat hij dat ten eerste niet anoniem kan doen en dat hij ook zal worden geïdentificeerd en ten tweede dat er een kordate bestraffing is. Wanneer komt er in plaats van een softe en wellicht ook dure hoffelijkheids-campagne toch een harde aanpakcampagne?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Grensoverschrijdend gedrag is een groot probleem in de samenleving en ook in het openbaar vervoer. Het kan niet dat mensen, vrouwen en mannen, zich geremd voelen om het openbaar vervoer te gebruiken omdat ze zich niet veilig voelen. We merken ook een blijvend probleem van agressie tegenover chauffeurs, wat ook niet kan. De PVDA roept daarom al langer op om een tweede man of vrouw op de bus of de tram te zetten, iemand die mensen kan helpen met in- en uitstappen, die uitleg kan geven over de lijnen en de aansluitingen, maar die ook een oogje in het zeil kan houden en helpen bij de veiligheid op het openbaar vervoer. Er zijn proefprojecten geweest op hoogrisicolijnen in Antwerpen, Vlaams-Brabant en Gent. We hoorden dat de ervaringen positief waren. We willen graag weten of er daar een evaluatie van gemaakt is en wat er nog verder wordt ondernomen.

De voorzitter: De heer Bert Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega's, we mogen deze problematiek absoluut niet onder de mat vegen. Dat is heel duidelijk. Ik denk dat iedereen daar dezelfde mening over heeft. Het is een problematiek die anderhalf jaar geleden hier in de plenaire zitting, toen in beperkte samenstelling, aan bod is gekomen. Het was

mijn goede collega Daniëls die toen de minister heeft aangesproken met het voorbeeld uit Nederland. De Nederlandse Spoorwegen hadden toen een Whats-app- en sms-nummer in het leven geroepen waarmee mensen heel onopvallend en heel snel een melding kunnen maken aan de Nederlandse Spoorwegen van dergelijk ongewenst gedrag, waardoor de Nederlandse Spoorwegen heel snel kunnen optreden. Toen heeft de minister geantwoord dat dat zeker iets is, en dat De Lijn dat zou onderzoeken. Mijn vraag is nu uiteraard: waar staan we met dat onderzoek? Zijn er concrete plannen om zo'n nummer in te voeren? Als u spreekt over meldingen, minister, dan zal dit zeker een stap in de goede richting zijn.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Inderdaad, collega Ryheul haalt een belangrijke problematiek aan. U hoeft helemaal niet bang te zijn, collega, om beschuldigd te worden van stemmingmakerij. Wij hebben vanuit alle fracties al vragen over deze thematiek gesteld. We vinden het allemaal superbelangrijk dat mensen zich veilig op het openbaar vervoer kunnen begeven. Dat zal er alleen maar toe leiden dat het openbaar vervoer meer succes kent.

Op 10 februari 2022, minister, hebben we u daarover met een aantal collega's ondervraagd. U hebt gezegd dat u het maken van een app op de interministeriële conferentie zou brengen en dat u zou voorstellen aan uw andere collega's van Mobiliteit om een geïntegreerde app te maken. Want, collega, u zult het met mij eens zijn dat het niet de bedoeling kan zijn dat mensen eerst tussen hun verschillende openbaar vervoerapps moeten gaan zoeken om te weten via welke ze een melding moeten doen. Het zou goed zijn mochten we een app hebben voor alle openbaar vervoer in België. U zou dat aankarten, minister, op die interministeriële conferentie. Hebt u daar al meer nieuws over?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, gisteren kwamen er cijfers in de pers over het seksueel grensoverschrijdend gedrag op voertuigen en aan haltes van De Lijn naar aanleiding van een schriftelijke vraag die ik had gesteld. Daaruit bleek dat er vorig jaar 90 meldingen zijn geweest. We weten allemaal dat dit een heel zware onderschatting is. Dat betekent dat er in werkelijkheid veel, veel meer feiten zijn, maar dat mensen geen melding maken. De vraag is dan waarom ze geen melding maken. We moeten absoluut de meldingsbereidheid verhogen, maar we moeten ook inzetten op de omstaanders, minister. Mijn vraag is hoe u dat verder zult uitwerken. Het Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid (Sensoa) heeft ter zake al een campagne gelanceerd onder de titel 'Wij grijpen in'. Want het is maar als omstaanders mee actie ondernemen dat slachtoffers zich ook veiliger gaan voelen en dat daders gaan stoppen. Ik denk dat dat een heel belangrijk element is dat zeker moet worden meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, zoals u weet is voor Vooruit betaalbaar, kwaliteitsvol en veilig openbaar vervoer ontzettend belangrijk. Het wordt tijd dat deze Vlaamse Regering daarin investeert. De realiteit vandaag is spijtig genoeg dat de bussen te laat komen, tickets duurder worden en de mensen nu ook nog eens bang zijn om de bus of de tram te nemen. Een paar maanden geleden heb ik samen met andere collega's het voorstel gelanceerd voor zo'n discreet meldpunt zodanig dat mensen die zich onveilig voelen op de bus of de tram via sms, Whatsapp of via een rode knop in de app van De Lijn een melding zouden kunnen doen. In Nederland bestaat dat al. Op federaal niveau gaat dat ingevoerd worden op de trein, heb ik begrepen. U hebt gezegd dat u het zou overmaken aan De Lijn om het te onderzoeken. Mijn vraag is: wat is daar ondertussen mee gebeurd? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, voorzitter, goede collega's, ik denk dat het verhaal van de solidariteit van de medereizigers een heel belangrijke factor is. Als reizigers mee symbolisch of letterlijk een vuist maken ter ondersteuning van belaagde reizigers, dan wordt aan diegene die in de fout gaat ook een duidelijk signaal gegeven. Protocollen sluiten met de politiezones, zowel lokaal als federaal, om steekproefsgewijs eventueel politieploegen in tram of op de bus aanwezig te laten zijn is, denk ik, een belangrijk signaal zowel naar diegenen die het goed menen maar ook naar diegenen die in de fout willen gaan en die hun eigen gedrag niet onder controle hebben. Zo geven we het signaal dat ze dat niet straffeloos kunnen doen. En het laatste punt is heel belangrijk: elk van die feiten moet worden aangegeven. Die meldingsplicht is nodig om ook precies de omvang van de problematiek in kaart gebracht te krijgen. De officiële feiten zijn letterlijk het symbolische topje van de ijsberg, spijtig genoeg. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor al jullie terechte opmerkingen en bedenking, collega's. Elke vorm van agressie is totaal onaanvaardbaar en moeten we een halt toeroepen. Dat is een boodschap die geldt voor elke entiteit, elke overheid en elk openbaarvervoerbedrijf. Uiteraard zou ook elke medereiziger, elke burger die een vorm van agressie gewaar wordt, mee moeten optreden en mee een halt moeten toeroepen aan eender welke vorm van agressie.

U vraagt welke elementen bijkomend gedaan worden. Ik heb al gezegd dat er, organisatorisch, binnen De Lijn al een hele reeks maatregelen wordt uitgewerkt. Die vindt u allemaal binnen de globale aanpak van 'Veilig op Weg'. Daar zitten heel wat concrete maatregelen in, zoals extra lijncontroleurs. We hebben het daar een tijd geleden ook al over gehad. Toen was de vraag specifiek of er bijkomend lijncontroleurs aangeworven worden. Er zijn recent nog 5 fulltime-equivalenten (fte's) bij gekomen. We hebben vandaag meer dan 190 lijncontroleurs. Daar wordt dus volop op ingezet.

Bijkomend zijn er de lijnspotters, in samenwerking met de lokale besturen. Ook dat project loopt verder. We bekijken daar hoe we samen met de lokale besturen een soort van gemeenschapswachten kunnen inzetten voor die locaties waar er vaker melding komt van ongewenst gedrag of van een onveiligheidsgevoel. Ook daar wordt dus verder op ingezet.

Natuurlijk is ook het materiële van belang. Op dit ogenblik hebben we al in ruim 76 procent van onze bussen camera's hangen. Bij elke nieuwe bus die wordt geleverd zal er sowieso camerabewaking zijn. Op al onze tramtoestellen is er uiteraard ook camerabewaking. Daarnaast hebben we in al onze toestellen ook de fysieke rode knop die iedereen kan induwen als hij of zij een of andere vorm van agressie of van onaanvaardbaar gedrag vaststelt. Als de knop wordt ingedrukt kan de chauffeur onmiddellijk actie ondernemen en, in samenspraak met de dispatching, al dan niet bijkomende ondersteuning vragen. Er is ook nog de app, waar heel wat collega's het over hadden. Ik heb dat vorige keer inderdaad aangegeven. We weten dat de NMBS daarmee bezig was. Samen met de andere openbaarvervoerbedrijven is men op dit ogenblik aan het kijken hoe men die app gemeenschappelijk kan ontwikkelen, zodat het duidelijk is voor eenieder. Iedereen kan dan eenzelfde app gebruiken, of het nu op een bus is van De Lijn, de TEC, of de MIVB, of op een treintoestel. Men heeft beloofd mij daaromtrent tegen de zomer meer duidelijkheid te geven. Ik hoop dat we zo snel mogelijk ook via die app meldingen van onaanvaardbaar gedrag kunnen doorgeven.

Mevrouw Ryheul, aangaande de hoffelijkheidscampagne denk ik echt dat het en-en-en is. We moeten zorgen voor meer veiligheidsgevoel, én door de inzet van onze bijkomende lijncontroleurs en ons personeel, én tegelijkertijd ook door de apps, de noodknoppen en de camera's. Tegelijk blijf ik het toch ook belangrijk vinden om te focussen op de campagnes. Laat ook het feit dat wij, in dit halfroond, daar opnieuw alle aandacht op focussen een oproep zijn voor eenieder: zie je onaanvaardbaar gedrag bij medereizigers, of bij wie dan ook, maak er dan onmiddellijk melding van, dien klacht in. Alleen zo kunnen we halt toeroepen aan dergelijke feiten, die absoluut onaanvaardbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik hoop dat niet alleen mijn vraag, maar ook de vragen van alle collega's, u duidelijk maken dat er dringend stappen moeten worden genomen om ons openbaar vervoer veiliger te maken. Als één op de drie vrouwen het openbaar vervoer links laat liggen omdat het een risicoplek is voor ongewenst gedrag, dan moeten er inderdaad bij u ook alarmbellen afgaan. U moet ervoor zorgen dat geen enkele dader ontsnapt aan betrapting en aan bestraffing. Het is inderdaad een en-enverhaal: door meer cameratoezicht, door meer discrete alarmmogelijkheden te voorzien voor de slachtoffers, en ook door snelle interventie te garanderen. Maak daar dus verder werk van, minister.

Maar – dat moet ook wel eens gezegd worden – klop toch ook eens op tafel bij uw federale collega, minister Van Quickenborne, zodat hij er verdorie eens voor zorgt dat geen enkele aanrander, geen enkele belager van vrouwen nog vrijuit kan gaan omdat ze niet vervolgd worden. Maak dus eindelijk eens werk, minister, van een nultolerantie tegenover overlast en tegen seksuele intimidatie op ons openbaar vervoer. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het afschaffen van de mondmaskerplicht op het openbaar vervoer en het herinrichten van de voertuigen om opnieuw vooraan op te stappen

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, maandagmorgen hoorde ik uw federale collega Gilkinet op de radio zeggen dat hij samen met u en de andere regionale ministers had beslist dat de mondmaskerplicht op het openbaar vervoer zo snel als mogelijk moet worden afgeschaft. Een flinke hoera ging door mijn auto, moet ik zeggen. (*Gelach*)

Eindelijk. U weet het, collega's, ik ben al veel langer pleitbezorger van de afschaffing van die mondmaskerplicht. Ik denk dat het nu dringend tijd wordt. Zelfs professor Van Ranst zegt dat het tijd is om die plicht te gaan afschaffen. Laat ons eerlijk zijn, de collega's die de bus, tram of trein nemen moeten eens rond zich kijken: nog heel weinig mensen volgen die plicht nog echt zoals het zou moeten.

Er zijn dus mogelijkheden. Als ik hoor dat alle regeringen in het land het erover eens zijn, kan het op een Overlegcomité vijf à tien minuutjes duren en is het beslist. Alleen dachten wij dat er vrijdag 6 mei, overmorgen, een Overlegcomité zou zijn dat zou beslissen over de afschaffing van de mondmaskerplicht, maar dan blijkt dat pas op 20 mei te kunnen zijn.

Ik vind het eigenlijk ongelofelijk. Ik moet zeggen dat ik het hallucinant vind dat we nu nog meer dan twee weken moeten wachten voor de mondmaskerplicht op

de schop kan gaan in een tijd waarin we allemaal geleerd hebben dat een onlinemeeting ook kan voor kleine dingen die snel beslist kunnen worden. Het Overlegcomité heeft dat al gedaan. Ik vind dat onmogelijk in deze tijden en ik wil u vragen om uw telefoon te nemen en uw blauwe vriend Alexander te bellen om te vragen om toch een digitaal Overlegcomité te organiseren.

Mijn vraag aan u is heel duidelijk, minister: wat zult u de komende uren en dagen doen om het Overlegcomité zo snel als mogelijk samen te brengen, met de bedoeling de mondmaskerplicht op het openbaar vervoer hopelijk, collega's, voor eens en voor altijd te verwijderen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Uiteraard willen we allemaal af van die mondmaskerplicht en willen we voor eens en voor altijd af van de covidpandemie tout court. U weet echter, en u zegt het terecht zelf, dat het aan het Overlegcomité is om al dan niet een beslissing te nemen over de mondmaskerplicht in het openbaar vervoer en de zorginstellingen – op die twee locaties geldt ze vandaag de dag nog.

Wij hebben met de collega-mobiliteitsministers van de andere gewesten en van het federale niveau vorige week inderdaad een interministeriële conferentie gehad. Wij hebben inderdaad unaniem gezegd dat we eigenlijk af willen van de mondmaskerplicht. Misschien willen we wel richting een aanbeveling gaan voor mensen met een eerder kwetsbare gezondheid of voor mensen die ziek zijn. Daar hebben we unaniem een standpunt over ingenomen, dat we ook zullen voorleggen aan het Overlegcomité, maar het is natuurlijk aan het Overlegcomité om dat te beslissen.

U verwijst naar één expert wat dat betreft, maar we hebben ook andere experts en die zeggen heel specifiek dat er vandaag de dag nog vrij veel viruscirculatie is en dat het nog niet aangewezen is om de mondmaskerplicht zonder meer af te schaffen op het openbaar vervoer. Finaal is het aan het Overlegcomité om daar zo snel mogelijk een beslissing over te nemen, op basis van wat de experts hen adviseren.

Opnieuw, eens het voldoende veilig is en die viruscirculatie echt drastisch naar beneden is gegaan, ben ik onmiddellijk mee. Dan ben ik de eerste partij om te vragen om de mondmaskerplicht af te voeren op het openbaar vervoer en ze te laten overgaan in een aanbeveling voor mensen met een eerder kwetsbare gezondheid of mensen die ziek zijn. Laat ons zo snel mogelijk weer naar de normale situatie gaan, zoals die was voor de covidpandemie.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Als de vijf bevoegde ministers in dit land allemaal zeggen dat de mondmaskerplicht zo snel mogelijk op de schop moet, dan kan ik mij niet inbeelden dat u dat doet zonder ook eens naar de cijfers te kijken inzake coronabesmettingen en dergelijke meer. We zien die cijfers, de realiteit is dat we op de goede weg zijn en dat we ooit toch eens het moment moeten nemen om de mondmaskerplicht af te schaffen. Ik vraag u dus: probeer dat Overlegcomité zo snel als mogelijk te laten plaatsvinden, met één duidelijke uitkomst.

Als de uitkomst is dat die mondmaskerplicht wordt afgeschaft, dan weet u – u heb het zelf ook al gezegd in het parlement – dat het vooraan opstappen op de bussen dan opnieuw mogelijk moet zijn. Dat zal de sociale controle verhogen en het zwartrijden verminderen. Daarvoor moeten een aantal aanpassingen gebeuren aan de bussen en er rijden heel wat bussen in Vlaanderen. Ik vraag mij af hoeveel tijd De Lijn dan zal nodig hebben om dat vooraan opstappen opnieuw

mogelijk te maken. Is daar een stappenplan voor? Kan dat op een nacht of moet dat op een paar dagen? Ik hoor het graag.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Collega's, minister, mensen aanvaarden mondkmaskers nog in de omgeving van gezondheidsinstellingen, bij de dokter, bij de apotheker. Daarover is er geen enkele kritiek. Maar in andere omgevingen zegt men dat mensen geresponsabiliseerd moeten worden, dus ook als het gaat over het openbaar vervoer. Laat daar de ruimte voor diegenen die zichzelf willen beschermen.

Wat het vooraan opstappen betreft, ga ik helemaal akkoord, dat is meer sociale controle tegen het zwartrijden. Hier ga je vooral aan de vakbonden een hele kluit hebben omdat zij ervoor opkomen om het achteraan opstappen te handhaven om de besmettingsrisico's voor de chauffeurs te beperken. Maar ook in het onderwijs, de warenhuizen, bij drukke activiteiten heeft men vandaag de normaliteit opnieuw omarmd. Dat moet ook kunnen bij het openbaar vervoer, om zo weer opnieuw meer mensen op het openbaar vervoer te krijgen en minder druk op onze wegen te hebben.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, ook wij zijn vragende partij voor het vooraan opstappen. Ik heb dat ook al gevraagd in de commissie. Als de cijfers goed blijven, lijkt het ons een logische volgende stap dat de mondkmaskers op het openbaar vervoer inderdaad afgeschaft kunnen worden. Wij hebben er goede hoop op dat dat op het Overlegcomité van 20 mei ook beslist zal kunnen worden. Collega Maertens, dat zal vooral voor veel opluchting in de bussen, trams en treinen zorgen in de plaats van in de auto's. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, die vraag sluit een beetje aan bij de vraag die ik u twee weken geleden stelde in de commissie rond het al dan niet vooraan opstappen in de bus. U zei toen dat dat ter bescherming van de chauffeurs was. De MIVB had toen afgeschaft dat men niet meer vooraan mocht opstappen. U zei toen dat het de structuur van de bussen was die u er toe noopte om dat nog niet in te voeren. Ondertussen zien we ook dat allerlei vliegtuigmaatschappijen die mondkmaskerplicht afschaffen, in cabines waar mensen uren bij elkaar zitten. Leg me eens uit: waar zit het verschil tussen de uitgaanssector, de dancings waar mensen uren bij elkaar staan te dansen dicht bij elkaar, cafés waar mensen uren aan een stuk samen aan de toog hangen en het openbaar vervoer? Als u me dat verschil duidelijk kunt verklaren, dan kan ik mee in uw redenering. Maar die is er niet. Ik zou u dan ook willen oproepen om zo snel mogelijk de mondkmaskerplicht inderdaad af te schaffen. Bel met De Lijn en wacht dat Overlegcomité niet noodzakelijk af. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, het is goed dat er een perspectief is om de mondkmaskerplicht op het openbaar vervoer terug te schroeven. We moeten er vooral voor zorgen dat het openbaar vervoer voor iedereen opnieuw aantrekkelijk wordt. Minister, daarbij heb ik toch een bezorgdheid. Er zijn nog altijd mensen die zich ongemakkelijk voelen wanneer ze het openbaar vervoer zouden nemen als iedereen daar zonder mondkmasker zou zitten. U hebt zelf al gezegd dat we gaan sensibiliseren dat zij een mondkmasker kunnen blijven dragen, zodat ze zich veiliger kunnen voelen. Maar in welke mate gaat u verzekeren dat de luchtkwaliteit in de bussen goed blijft? Blijft de nadruk liggen op goed verluchten?

Wordt er bijvoorbeeld nagedacht over CO₂-meters op bussen en trams zodanig dat we zeker zijn dat mensen die de bus of de tram nemen in een gezonde omgeving zitten?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, met het warme weer dat stilaan op komst is, zit iedereen natuurlijk te hopen om op een warme bus niet langer dat mondmasker te moeten dragen. Maar er blijft blijkbaar toch nog een beetje twijfel, want ik lees vandaag in de krant dat viroloog Marc Van Ranst de luchtkwaliteit in de trein vergelijkt met die in sommige cafés. Die is eigenlijk vrij gelijkaardig, met als verschil dat we aan cafés vragen om de CO₂-waarden te monitoren. Vindt u het een goed idee om op drukke lijnen in de spits of op de eventueel niet goed geventileerde bussen – want niet alle bussen zijn op dat vlak even goed – in de toekomst een CO₂-meter te plaatsen bij de chauffeur?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank voor de bijkomende vragen. De vraag van de CO₂-meters kwam meermaals terug. Het is en blijft natuurlijk heel belangrijk dat we blijven ventileren, dat we blijven verluchten in alle mogelijke locaties waar veel mensen dicht op elkaar staan, ook op onze bussen en trams. Maar we moeten ook kijken welke gevolgen gekoppeld worden aan het plaatsen van een CO₂-meter.

Stel dat die CO₂-meter rood kleurt, wat moeten we dan doen? Moeten we dan mensen verplichten om van de bus of de tram te stappen? Moeten we dan de eerstvolgende halte waar veel mensen staan gewoon voorbijrijden? Ik denk dat dat zeker geen goede oplossing zou zijn. In die zin denk ik dat zo'n CO₂-meter ons in de eerste plaats weinig vooruithelpt. Ik denk ook dat we moeten blijven verluchten en blijven ventileren. Dat is sowieso de boodschap aan eenieder. Als het een beetje frisser zou zijn, moet men ook niet onmiddellijk de vensters dichtklappen. Dat is de boodschap aan eenieder die het openbaar vervoer gebruikt.

Mijnheer Verheyden, u vraagt wat het verschil is tussen een vliegtuigmaatschappij, een drukbezocht café en/of dancing en het openbaar vervoer. Wel, ik denk dat het verschil heel duidelijk is. Naar een café, dancing of vliegtuig gaat men meestal op vrijwillige basis. Men verplaatst zich daarnaartoe omdat men wil gaan dansen of omdat men bijvoorbeeld een citytrip wil maken. Daartegenover staat dat heel veel mensen aangewezen zijn op het openbaar vervoer omdat ze geen ander vervoersmiddel hebben. De reden waarom de bussen van De Lijn altijd blijven rijden zijn, is overigens ook omdat mensen vaak niet zonder het openbaar vervoer kunnen. Dan moeten wij als overheid zorgen dat dat ook veilig kan gebeuren en dat het risico op besmetting alleszins zo laag mogelijk is.

De derde en laatste bedenking die ik hier gehoord heb betreft het vooraan opstappen in onze bussen. Dat is iets wat we allemaal zeker zo snel mogelijk willen herinvoeren. Maar dat hangt ook samen met die mondmaskerplicht. Op het moment dat die mondmaskerplicht wegvalt – en het is aan het Overlegcomité om dat te beslissen, en liever vandaag dan morgen, mits de cijfers natuurlijk positief blijven evolueren en de viruscirculatie laag is – kan ook onmiddellijk opnieuw vooraan opgestapt worden. We hebben aan De Lijn gevraagd hoeveel tijd het in beslag neemt om de folie of de afrastering tussen de chauffeurs en de reizigers weg te nemen. Men heeft mij verzekerd dat dat op enkele dagen kan. Zodra de beslissing van het Overlegcomité valt dat er geen verplichting meer is om het mondmasker te dragen, zal enkele dagen later de aanbeveling zijn om weer vooraan op te stappen. Maar de aanbeveling blijft om, als er heel veel volk op de bussen of trams zit, het mondmasker toch te dragen, zeker aan zieke mensen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega's, de parameters zijn goed. Collega Keulen had daarnet 100 procent gelijk: het draagvlak voor de mondmaskerplicht op het openbaar vervoer – alles wat niet met de zorg te maken heeft – is volledig weg. Dus laten we daar dan alsjeblieft naar handelen. Als we meer mensen op het openbaar vervoer willen, op de trein, op de tram, op de bus, als we die aantrekkelijkheid willen verhogen, dan zullen we zeer snel die mondmaskerplicht moeten afschaffen. Minister, ik herhaal mijn smeekbede. Ik heb het nummer van de premier niet. Maar ik vraag u om hem te bellen en te vragen om zo snel mogelijk het Overlegcomité samen te brengen. Dat mag voor mijn part gerust digitaal, dan moeten we niet wachten tot 20 mei. Schaf die mondmaskerplicht op het openbaar vervoer zo snel mogelijk af. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het onveiligheidsgevoel van Vlamingen op de fiets

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, fietsers in Vlaanderen voelen zich onveilig. Dat blijkt uit een enquête van Het Laatste Nieuws en Vias. Eigenlijk weet iedereen die regelmatig met de fiets rijdt dat dat zo is. Als je als ouder met je kinderen langs een moordstrookje moet rijden om ze naar school te kunnen brengen, als een oudere een kruispunt moet oversteken waarbij auto's gelijktijdig groen hebben en schrik moet hebben of die autobestuurder hem wel gezien heeft, dan voelen mensen aan dat fietsen in Vlaanderen niet zo veilig is als het zou moeten zijn. Daardoor kiezen mensen vaker voor de wagen, wat het probleem alleen maar vergroot, want als er meer fietsers zijn, zorgt dat voor meer veiligheid voor die fietsers en als meer wagens zich daartussen mengen, maakt dat het alleen maar moeilijker. De helft van de ouders durft zijn kinderen niet met de fiets naar school laten gaan. 60 procent van de fietsers in Vlaanderen heeft schrik op een kruispunt. Een derde vindt fietsen in Vlaanderen tout court onveilig. Dat zijn toch wel ontluisterende cijfers.

Dat onveiligheidsgevoel is ook niet ingebeeld. We hebben hier al vaak besproken dat de verkeersveiligheidscijfers in Vlaanderen bijzonder slecht zijn. We hebben de op een na slechtste cijfers qua fietsongevallen van de voorbije tien jaar. Vorig jaar zijn maar liefst zeventig fietsdoden gevallen. Ik heb vorige week gezegd dat dat ongeveer het aantal volksvertegenwoordigers is dat er in de zaal zit. Beeld u dat eens even in. Laat dat eens even bezinken.

En ondanks de grote budgetten die u voorziet voor fietspaden, meer dan ooit tevoren, verandert er te weinig voor de Vlaming die nog altijd het gevoel heeft dat hij zich onveilig moet voelen op de fiets, bijvoorbeeld op van die moordstrookjes. Het Laatste Nieuws heeft nu een campagne georganiseerd, die heet VeloVeilig Vlaanderen, waarbij een app wordt geïnstalleerd waar mensen alle plekken kunnen doorgeven waar ze zich onveilig voelen.

Mijn vraag zou kunnen zijn: waarom hebt u dat zelf niet gedaan? Dat was een zeer goed idee geweest. We hebben u daar al toe aangemoedigd. Maar ik wil vandaag vooral van u weten hoe u met die zeer interessante data die via de app beschikbaar komen, zult omgaan om voor een veiliger omgeving voor fietsers in Vlaanderen te zorgen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u voor de vragen, mijnheer Bex. De verkeersveiligheid voor onze fietsers, voor onze actieve weggebruikers, is iets waar we allemaal ten volle op blijven inzetten. Ik heb al meermaals gezegd dat de actieve weggebruikers, de fietsers en voetgangers, centraal staan in ons verkeersveiligheidsplan. We hebben dan ook heel wat specifieke maatregelen uitgerold om te zorgen voor meer veiligheid. Tegelijk willen we zorgen dat veel meer mensen de fiets nemen, als het ware bij iedereen een fietsreflex aankweken. Maar dat kan pas als dat ook veilig gebeurt, vandaar ook de oproep naar alle entiteiten om de nodige fietsambitie aan de dag te leggen en te zorgen voor veilige, comfortabele fietsinfrastructuur. Alle entiteiten betekent: alle diensten binnen Mobiliteit en Openbare Werken, De Vlaamse Waterweg, het Agentschap Wegen en Verkeer, maar ook Lantis en De Werkvennootschap. Zij zetten daar allemaal op in.

Daarnaast vragen we aan de lokale en provinciale overheden, die ook inzetten op fietssnelwegen, om meer in te zetten op veilige fietsinfrastructuur. Ik heb al meermaals gezegd dat we daar enorm veel extra middelen voor uittrekken. Vorig jaar werd ruim 330 miljoen euro vastgelegd en ook dit jaar hebben we ruim 330 miljoen euro om te zorgen voor meer veilige fietspaden, -tunnels, -kruispunten en dergelijke. Daarnaast hebben we nog een riant bedrag dat we inzetten op meer verkeersveiligheid.

Moeten we wachten op de data die we kunnen krijgen via de app die door Het Laatste Nieuws werd gelanceerd? Neen, we doen dat nu al. We hebben aan alle lokale besturen gevraagd om ons de knelpunten van de schoolroutes te bezorgen, zowel de knelpunten op de gewestwegen waar we onmiddellijk mee aan de slag gaan om die te verhelpen, als de knelpunten op de gemeentewegen, waarbij we de lokale besturen faciliteren en ondersteunen om die punten zo snel mogelijk te verhelpen. Hetzelfde gebeurt met de schoolomgeving.

We doen heel veel, maar het is een en-enverhaal. We moeten zorgen voor veilige infrastructuur en voor veilig gedrag van de medegebruikers, vandaar de hoffelijkheidscampagnes. Opnieuw, samen met alle entiteiten zetten we volop in op veilige comfortabele infrastructuur, en alle mogelijke knelpunten die in kaart worden gebracht willen we zo snel mogelijk weggewerkt zien. Daar zijn we volop mee bezig.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u vertelt eigenlijk steevast hetzelfde. Ondanks al die belangrijke cijfers die u worden aangereikt, ondanks het feit dat de grootste krant van Vlaanderen daar nu mee aan de slag gaat en duidelijk maakt dat de Vlaming vindt dat wat u doet niet genoeg is, blijft u steeds maar hetzelfde riedeltje herhalen, dat u kiest voor meer middelen.

Verkeersveiligheid is een keuze. Steden als Oslo en Helsinki bewijzen dat het kan om naar nul verkeersdoden te gaan. U bent daar simpelweg te weinig ambitieus in. Ik had nochtans gedacht dat na de ontboezeming van de heer Tommelein, toen ik u en collega Rutten hier in het groen zag aankomen, dat ik een heel grote openheid richting een veilige fietscultuur mocht verhoppen, maar dat is helaas niet waar.

Een fietscultuur is meer dan alleen maar fietspaden. Dat betekent meer plaats voor de fiets en dus minder plaats voor de wagen. Wij blijven vragen dat u werkt aan een zone 30, dat u vrachtverkeer weert tijdens de schoolspits, dat u iets doet aan de dodehoekongevallen.

Minister, wanneer gaat u eindelijk die fietsongevallencijfers naar beneden krijgen? We willen dat niet binnen vijf of tien jaar, u moet maatregelen nemen om dat met onmiddellijke ingang te laten gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, misschien val ik in herhaling, maar toch wil ik mijn punt nog eens maken van in de vorige commissies en plenaire vergaderingen. Ten eerste hebben we nood aan meer data. Het is nog maar sinds vorig jaar dat de politie dodehoekongevallen registreert. Meten is weten. Minister, ik weet dat u bezig bent met deze statistieken, maar het is belangrijk dat we die zo snel mogelijk kennen om ons beleid daar beter op aan te passen.

Ten tweede is het budget ongezien met meer dan 300 miljoen euro per jaar. En dan zijn er ook nog budgetten van andere ministers. Ik verwijs naar het budget van het Kopenhagenplan van minister Somers. De provincies zijn ook klaar met hun fietsdossiers. Minister, kan er niet snel budget worden overgeheveld van het Kopenhagenplan van minister Somers naar de provincies om de fietsdossiers beter en sneller te kunnen realiseren?

Ten derde, we botsen altijd tegen ellenlange procedures. Ik vraag dan ook nogmaals of er al contact is geweest met minister Demir om die procedures te herbekijken, om zo die dossiers sneller te kunnen laten uitvoeren.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is in elk geval goed dat een krant zich daarop werpt en dat we vanaf 9 mei die app zullen kunnen bekijken om de moeilijke punten aan te duiden. In se hebben we die al, dat zijn de zwarte punten.

Ik begrijp het ook wel, want ik rijd zelf ook met de fiets. Je wordt geconfronteerd met heel wat knelpunten. We weten allemaal dat de weg lang is, maar er is een recordbedrag uitgetrokken. We moeten vooral op de knelpunten inzetten, want daar gebeuren de meeste ongevallen. Daar moeten we prioritair op inzetten, dat heb ik vorige week in de plenaire vergadering ook al voorgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, de resultaten van VeloVeilig Vlaanderen zijn duidelijk: de Vlaming is zeer mistevreden over uw fietsbeleid. Week na week krijgen we signalen over een gebrek aan verkeersveiligheid in Vlaanderen. Ook vorige week hadden we het hier over de fietsdoden, en week na week schermt u met de miljoenen euro's die u hebt.

Minister, u moet toch inzien dat fietsveiligheid niet alleen geld is. Het is niet enkel budget, het is ook een visie hebben, het is geld en visie hebben. Het is tekenend voor uw falend fietsbeleid dat een krant een meldpunt moet opzetten om gevaarlijke fietspunten te melden.

Het Meldpunt Wegen bestaat, ik weet dat, maar men vindt het niet. Ik vroeg u in 2020 om iets gebruiksvriendelijker te maken voor de mensen, maar u vond dat niet nodig. U mag de verkeersveiligheid toch niet in handen geven van een krant die uw werk doet. Wat we echt nodig hebben, is een minister die koning fiets eindelijk eens boven koning auto zet en werk maakt van zone 30 in de bebouwde kom, van minder zwaar verkeer in stadskernen en bij scholen, en van brede fietspaden.

Minister, wanneer gaat u starten met dit soort beleid? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, investeren in infrastructuur is één – u zult niet kunnen ontkennen dat we daar niet achter staan wanneer we die problematiek in de commissie bespreken –, maar er is ook de attitude van

alle weggebruikers. Ik heb het dan zowel over automobilisten als over fietsers. Het is opvallend dat in dat verband de helft van al die slachtoffers mensen zijn die met een elektrische fiets de baan opgaan. Het is een teken dat heel veel mensen niet juist weten hoe om te gaan met die elektrische fiets. Heel wat gemeenten organiseren cursussen voor vooral oudere mensen die met de fiets willen leren omgaan. Minister, misschien moet u daarvoor een lans breken en gemeenten aanzetten om daarin te investeren. Dat zal de lokale verkeersveiligheid alleen maar ten goede komen.

We hebben destijds ook aangedrongen om, wanneer elektrische fietsen worden verkocht, daar een brochure bij te voegen. U vond dat een goed idee en u zou dat bekijken. Ik heb daar nog niets van gehoord. Hoever staat het daarmee? Bent u bereid om fietscursussen uit te rollen naar alle gemeenten?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Goede collega's, we moeten stoppen met karikaturen te maken om een punt te realiseren. Als de karikatuur als stijlfiguur wordt gehanteerd, blijft alleen de karikatuur overeind en wordt het punt niet gemaakt. De basis van alle beleid is budget. Nooit is er meer naar fietsinfrastructuur gegaan dan onder deze minister Lydia Peeters.

Via nieuwe bestuurlijke processen zoals Mobiliteit Innovatief Aanpakken (MIA) worden die ook sneller omgezet in maatregelen op het terrein. En inderdaad, fietsveiligheid is ook een kwestie van attitude en gedrag maar dat is de verantwoordelijkheid van ons allemaal, van gemotoriseerde weggebruikers maar ook van fietsers zelf.

Wat daarnaast de samenwerking van alle overheden betreft, heb ik de indruk dat we baanbrekend bezig zijn. Plus est en nous, plus est en vous. Wat dat betreft – het ideaal is de vijand van het goede – kan deze minister resultaten voorleggen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik dank de collega's en zeker de heer Keulen om al duidelijk de puntjes op de i te zetten. Volgens mevrouw Lambrecht zouden wij alleen praten over budget en voor het overige niets doen. Dat is bij dezen al met klem tegengesproken. We doen inderdaad veel meer.

Telkens herhaal ik dat alles wat met verkeersveiligheid en fietsveiligheid te maken heeft een en- en- enverhaal is. Enerzijds moet worden gezorgd voor een veilige en comfortabele infrastructuur maar anderzijds moet inderdaad ook worden ingezet op het gedrag van de weggebruikers en moet worden gezorgd voor opleiding, educatie en sensibilisering. We doen dat ook allemaal.

Een aantal collega's hebben vragen gesteld over de procedures. MIA, onze andere bestuurlijke aanpak om sneller over te kunnen gaan tot het oplossen van een aantal verkeersveiligheidsknelpunten, is een van de hervormingsprocedures die we op de rails hebben staan. En ik weet dat collega Demir ook bezig is met tal van hervormingen binnen haar beleid om sneller een aantal zaken te kunnen verwezenlijken. We zijn dus volop bezig met enerzijds dat hervormingsproces, anderzijds wordt voor die kleinschalige infrastructuuringrepen vandaag al heel veel uitgerold binnen het kader van MIA waar we samen met de wegensector, samen met onze administraties en samen met onder andere die input van het Instituut voor Mobiliteit (IMOB) en van de hogescholen, bekijken hoe we versneld kunnen zorgen voor meer veiligheid voor de actieve weggebruikers, met name voor de fietsers en de voetgangers. Dus ook daar zetten we ten volle op in.

Daarnaast zijn we ook volop bezig met het capteren van data. Ik heb van mijn administratie een eerste tool gekregen om alle fietsdata in kaart te brengen. Het gaat over heel veel entiteiten wat het niet echt eenvoudig maakt om dit van vandaag op morgen gerealiseerd te zien, maar men is er volop mee bezig. Er ontbraken nog een aantal facetten maar ik hoop alleszins dat we heel snel met die data en die kaarten naar buiten kunnen komen zodat men heel duidelijk kan zien wat er al is gebeurd en wat er nog in de pijplijn zit om te worden gerealiseerd.

Meneer Bex, u blijft telkens terugkomen op de vraag om vanuit een ivoren toren, om vanuit Brussel te bepalen waar er een zone 30 moet worden ingevoerd. Opnieuw, ik heb vertrouwen in de lokale besturen. Ik vind dat die lokale besturen het beste geplaatst zijn om de snelheidsregimes op hun wegen te bepalen, ook op de gewestwegen aldaar. We zien dat dit al heel veel gebeurt. Ik weet bijvoorbeeld dat men in Hasselt niet heeft gekozen voor een zone 30 maar zelfs voor een zone 20 om nog meer te zorgen voor verkeersveiligheid en voor een betere integratie van voetgangers en fietsers binnen een gebied.

Kortom, wij zullen niet van hieruit zones 30 opleggen maar wij bieden wel de handvaten, de tools aan de lokale besturen om te kijken welk afwegingskader kan worden gebruikt en welke snelheidslimiet daar het beste in overeenstemming is met de leesbaarheid van de wegen.

De budgetten en ook het Kopenhagenplan zijn al aan bod gekomen. We investeren heel veel. Vorig jaar hebben we 329 miljoen euro vastgelegd. Vastgelegd betekent niet dat alles al is verwezenlijkt maar ik ben er zeker van dat we de volgende jaren de vruchten daarvan zullen plukken. Daarnaast hebben de lokale besturen met dat Kopenhagenplan bijkomend trekkingsrechten op dat fonds van 150 miljoen euro zodat zij ook extra fietsinfrastructuur kunnen aanleggen. We hebben het engagement dat wanneer daar middelen over zijn, we desgevallend kunnen kijken hoe we de fietssnelwegen die de provinciale overheden op dit moment uitrollen, bijkomend kunnen financieren.

Maar dat is pas voor in het najaar, want u weet dat die trekkingsrechten sowieso gelden tot en met 30 september. Ik kan daar op dit ogenblik dus helemaal niet op vooruitlopen.

Ik blijf herhalen dat het een en-en-en-verhaal is en dat het ook een verhaal is van meerdere partners, van lokale besturen, samen met de hogere overheid. 60 procent van de fietsongevallen gebeurt op gemeentewegen, vandaar dat we die gemeentewegen volop blijven faciliteren, blijven ondersteunen en blijven subsidiëren. Heel ons verhaal van de schoolroutes is daar een heel mooi voorbeeld van. De schoolroutes en de knelpunten daarop zijn allemaal al in kaart gebracht. Dat was specifiek op vraag van ons, van de Vlaamse overheid, en niet op vraag van een of andere krant. We hebben al die knelpunten in kaart gebracht en zijn die op dit ogenblik ook allemaal aan het oplossen. Een soortgelijk verhaal geldt voor de gevaarlijke punten, de dynamische lijst van gevaarlijke punten die we ook continu wegwerken.

Ik blijf er dus bij dat we heel veel doen. We hebben wel degelijk een visie en we kijken ook hoe we een en ander versneld kunnen uitrollen. Ik hoop alleszins – want daar draait het allemaal om – dat we heel snel een kentering zien in de verkeersveiligheidscijfers. Want ik weet, net zoals jullie dat hier continu beamen, dat die vandaag niet goed zijn, vandaar opnieuw de oproep om allen samen te werken om te zorgen voor meer veiligheid voor elke weggebruiker, maar zeker ook voor de actieve weggebruikers, die centraal staan in heel ons verkeersveiligheidsplan. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik ben één keer verrast tijdens dit debat, en dat was toen de collega van het Vlaams Belang zei dat de oplossing voor mensen die zich onveilig voelen, is dat ze een cursus volgen. Het is de eerste keer dat ik het Vlaams Belang op die manier met onveiligheid hoor omgaan.

Maar u, mevrouw Peeters, hebt mij totaal niet verrast. U hebt nog eens hetzelfde verteld als wat u keer op keer vertelt wanneer wij u de cijfers van de vele fietsongevallen en de vele doden voorleggen. Ik vind dat bijzonder pijnlijk. En ik vind dat eigenlijk dramatisch. U blijft zich verschuilen achter de investeringen in fietsinfrastructuur, het budget. Maar tegelijkertijd blijft uw administratie wel beslissen om voorrang te geven aan doorstroming op kruispunten in plaats van aan veiligheid. Dat is wel waar.

Ik hoop dat de app van Het Laatste Nieuws, waarvan ik hoop dat heel veel mensen hem zullen downloaden en er al die pijnpunten op zullen aangeven, u misschien eindelijk tot een ander inzicht kan brengen, want u moet op andere dingen ingrijpen dan alleen maar op infrastructuur. U moet ook zorgen voor regelgeving. Politiek is ook wijzigingen aanbrengen aan regelgeving. 30 kilometer per uur redt levens, dat weten we allemaal, behalve u, blijkbaar. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verdeeldheid binnen de Vlaamse Regering met betrekking tot het stikstofdossier

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister-president, het stikstofakkoord is dood, leve het stikstofakkoord. U zult zich ongetwijfeld herinneren dat we hier in februari een actuadebat hebben gehouden over het bereikte akkoord binnen de Vlaamse meerderheid. U hebt toen eerst een verklaring afgelegd. U hebt gezegd: kijk eens hoe goed de Vlaamse Regering bezig is, kijk eens waar we in geslaagd zijn, we hebben een historisch akkoord bereikt over stikstof.

Welnu, minister-president, van die hoerastemming blijft er weinig of niets meer over. De verdeeldheid binnen de Vlaamse meerderheid over de uitrol van het stikstofakkoord is groter dan ooit. We hebben eigenlijk alles te danken, als ik dat woord mag gebruiken, aan Averbode. Averbode, dat recent wereldnieuws werd, heeft aangetoond wat de nefaste gevolgen zijn van het stikstofakkoord. Dat heeft niet alleen een aantal politici wakker gemaakt, maar heeft ook bij de brede publieke opinie duidelijk gemaakt dat dit niet kan, dat bedrijven zomaar gesloten worden.

Wat die verdeeldheid betreft: minister Demir heeft het al verschillende keren, in Terzake en in de krant dit weekend, vandaag tijdens de gedachtewisseling en ook vorige week nog tijdens de gedachtewisseling, over Averbode gehad. Maar het gaat eigenlijk over veel meer dan alleen maar Averbode. 'Ik zie geen enkel rationeel argument om iets te veranderen aan de sluiting van die bedrijven.'

Mag ik u, minister, eraan herinneren dat er een openbaar onderzoek loopt en dat mensen de kans moeten krijgen om een bezwaar in te dienen? Een minister zou moeten zwijgen op dat moment en zou geen voorafname mogen doen op de beslissing die moet volgen. Als het over een arrest gaat in het Oosterweeldossier, spreekt men van activistische rechters, maar als het over stikstof gaat, past men het onmiddellijk toe. Mevrouw Crevits zegt dat elk geval apart behandeld zal

worden en dat mensen begeleid zullen worden bij het indienen van een bezwaar. De liberalen willen ook dat er iets gebeurt met het geval in Averbode. Vandaar mijn logische vraag, minister-president: hoe zit het binnen de Vlaamse Regering met dit stikstofakkoord? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Sintobin, bedankt voor de grote bezorgdheid die u aan de dag legt over hoe het zit binnen de Vlaamse Regering. We hebben in februari binnen de Vlaamse Regering inderdaad een algeheel stikstofakkoord afgesproken. Op dit moment, zoals u terecht opmerkt, loopt het openbaar onderzoek, waar iedereen zijn opmerkingen in kwijt kan. Dat onderzoek loopt van 19 april tot 17 juni 2022. Ook de buurlanden, ook de gemeentebesturen kunnen in dat openbaar onderzoek hun mening kwijt.

Waarover gaat dat onderzoek nu? Enerzijds over de Vlaamse Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), maar ook het bijhorende plan-milieueffectrapport (plan-MER) en de passende beoordeling. Na dat openbaar onderzoek worden de opmerkingen van het publiek en alle adviesinstanties verwerkt en ernstig bekeken. Laat daar geen misverstand over bestaan: zoals bij ieder openbaar onderzoek bekijken we de bezwaren ernstig en houden we ze tegen het licht.

Daarna komt het definitieve plan-MER, dat voor goedkeuring naar het team MER gaat. Nadat die instantie het plan-MER heeft goedgekeurd, zal de Vlaamse Regering bij decreet de PAS definitief vastleggen en zullen we het decreet voorstellen aan het parlement; ieder zijn rol.

We houden daarbij natuurlijk rekening met de conclusies uit het plan-MER. Ik ga daar echter niet op vooruitlopen. Als er bedrijven zijn die vinden dat ze ten onrechte op de rode lijst staan of niet correct behandeld zijn, dan mogen ze hun onderbouwde bezwaren uiteraard uiten; we leven in een rechtstaat. Die onderbouwde bezwaren zullen ernstig bekeken worden, zoals in elk openbaar onderzoek. Zowel minister Crevits als minister Demir hebben dat gezegd in de vele commissievergaderingen die daarover gegaan zijn. Belangrijk is wel dat iedereen die bezwaren heeft, die ook tijdig indient. Ik heb op dit moment geen enkele reden om eraan te twifelen dat alle regeringspartners achter dat akkoord staan en achter de uitvoering ervan. Laat vooral de verschillende bevoegde ministers verder werken ter zake.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister-president, ik stel voor dat u de verslagen van de commissie van vorige week en deze morgen eens leest. U zult het duidelijk met me eens zijn dat er wel degelijk sprake is van een grote verdeeldheid binnen deze Vlaamse Regering. Wat u zegt over minister Demir, klopt niet. Zij zegt gewoon: "Averbode, daar ga ik niets meer aan veranderen." Nu krabbelt ze een klein beetje terug en zegt ze dat ze dat openbaar onderzoek toch gaat afwachten, maar haar beslissing ligt al vast.

Waar geen rekening mee gehouden wordt in heel dat dossier, is de menselijkheid. De menselijke kant van deze zaak is verschrikkelijk. U hebt zelf waarschijnlijk wel gehoord hoe alles verlopen is. Er wordt gegoocheld met cijfers, de berekeningen kloppen niet, minister Demir wist vorige week zelfs niet te zeggen hoe die berekeningen gemaakt zijn, op basis van welke criteria. Mensen krijgen een telefoontje met de boodschap dat ze in 2025 moeten sluiten, krijgen een briefje. Dat is toch absoluut geen manier van werken?! Ik begrijp de verantwoordiging, niet alleen bij de landbouwbedrijven, maar ook bij de publieke opinie.

Er wordt absoluut geen rechtszekerheid geboden. Wij hebben nood aan een nieuwe, jonge generatie landbouwers. Mijn bijkomende vraag is: waar blijft die socio-economische impactstudie?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Een week of twee geleden zaten we hier met al de meerderheidspartijen, die storm liepen tegen activisten die akkoorden in het gedrang brengen. Vandaag stel ik vast dat een groot deel van de meerderheidspartijen achter de activisten van de Boerenbond lopen. Als het over gezondheid gaat, is het blijkbaar minder prioritair. Als het over de 'heilige koeien' van Averbode gaat, is het voor sommige van de meerderheidspartijen plots goed om activisten te hebben.

Collega's, minister-president, ik was vanochtend ook in die commissievergadering. Vergeleken met wat ik daar gezien heb tussen mevrouw Rutten, mevrouw Rombouts en minister Demir, is Vivaldi een harmonie die klinkt als geen ander en een oase van rust is. *(Gelach)*

Als ik dat aan de overkant had gehoord, waren het binnen een maand verkiezingen. Mijn vraag is simpel. Minister-president, u hebt hier met veel aplomb een schitterend akkoord aangekondigd, met plichten, verantwoordelijkheden en vergoedingen. Is dat nog iets waard in het licht van wat ik deze ochtend gehoord heb? Worden die beloftes waargemaakt, zowel aan de natuursector als aan de landbouwers die vergoed gaan worden? Of wordt het opnieuw op de lange baan geschoven en gaat iedereen zich profileren, de ene op kosten van de jonge boeren, de andere op kosten van de heilige koeien, of op de 'crèmekar' van Averbode? Of wordt het ook nog uitgevoerd? Want daar zag het vanmorgen echt niet naar uit. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister-president, u kondigde inderdaad met veel tamtam een stikstofakkoord aan. Dat was, zo zei u, een stikstofakkoord en een akkoord over de bouwshift. We zijn intussen een maand en zeer veel discussies verder, maar van het akkoord blijft niet veel meer heel. Nochtans, minister-president, is die stikstofregeling broodnodig, voor de gezondheid van mens en milieu, voor onze natuur, maar ook voor onze ondernemers en onze landbouwers. Geen akkoord hebben stort ons immers in de afgrond van de rechtsonzekerheid.

De afgelopen dagen vielen wij ook van de ene verbazing in de andere, mijnheer Jambon. Mevrouw Demir kondigde vanmorgen aan dat de regeling één en ondeelbaar is. Mevrouw Crevits zei dat maatwerk mogelijk was. Mijnheer Jambon, de duivel zit blijkbaar in de details. De duivel wordt door uw coalitiegenoten losgelaten om deze regeling te kelderen. Nochtans, ik zei het al, is die regeling echt nodig. Zal deze Vlaamse Regering erin slagen om dat akkoord om te zetten in een robuuste regeling die ervoor zorgt dat de gezondheid en de natuur verbetert en die rechtszekerheid biedt aan onze landbouwers en onze ondernemers? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bedankt, collega's. Het is simpel. Eerst en vooral, ik heb u de procedure geschetst die we gaan uitvoeren: openbaar onderzoek, plan-MER en het decreet. Die is zo afgesproken.

Aan de collega's van de oppositie, of aan de andere kant van de oppositie, die zich zorgen maken: ik zal erop toezien dat het akkoord dat wij gesloten hebben,

ook uitgevoerd wordt. Dat is mijn rol als leider van deze regering. Wij hebben dat nodig. We willen een algehele bouwstop vermijden, zoals zich in Nederland voordoet. Daarvoor zijn een aantal maatregelen nodig.

Mijnheer Sintobin, het is natuurlijk uw rol om alles op te kloppen. We praten hier over een 40-tal rode bedrijven terwijl we in Vlaanderen meer dan 12.000 veehouderijbedrijven hebben. Dat is de context waarover we hier praten.

Is dat een moeilijke beslissing? Bij het grote debat dat we hier gehad hebben, hebben we dat gezegd: dat is natuurlijk een moeilijke beslissing. Maar de beslissing is noodzakelijk om te vermijden wat men in Nederland wel heeft meegemaakt: een algehele bouwstop. Als chef van de regering zal ik erop toezien dat het bereikte akkoord uitgevoerd wordt.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het gebeurt niet vaak dat ik gelijk krijg van de linkse partijen wat betreft de verdeeldheid binnen de Vlaamse Regering. Maar wat mij bijzonder opvalt, minister – misschien zijn jullie samen gaan lunchen – is dat mevrouw Rutten en mevrouw Rombouts nu niet zijn tussengekomen. U moet er het verslag van deze morgen even op nalezen, en misschien ook de beelden even bekijken, om te zien hoe mevrouw Rutten en mevrouw Rombouts tekeergingen tegen mevrouw Demir. Ik vind dat echt hypocriet dat ze hier niet tussenkomen. Ze durven het niet. Maar ze doen het wel om Averbode te verdedigen omdat dat toevallig in de achtertuin van mevrouw Rutten ligt. *(Opmerkingen van Gwendolyn Rutten)*

Uit electoraal gewin komen ze op voor Averbode. Anders horen we ze niet over de landbouwsector. Ook CD&V horen we niet meer. *(Applaus bij Vlaams Belang)*

Het Vlaams Belang, minister-president, is de enige partij die nog opkomt voor de belangen van de landbouw in Vlaanderen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Oké, collega Rutten, u krijgt kort het woord vanwege een persoonlijk feit.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb haar drie of vier keer vernoemd, en nu plots ...

De voorzitter: Ja, maar ik wilde u eerst laten uitspreken.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Het moet steken, mijnheer Sintobin. Het moet steken als u zo op mij moet schieten om een punt te maken. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Dit is een persoonlijk feit, voorzitter, want hij doet hier allerlei aannames terwijl hij weet dat wij, ikzelf, maar ook mijn collega's, hier als parlementsleden gewoon ons werk doen.

De reden waarom ik niet tussenkom, minister-president, is dat ik volledig onderschrijf wat u hebt gezegd: er is een openbaar onderzoek, er mogen bezwaren worden ingediend én er zal rekening mee worden gehouden als ze legitiem zijn. Meer moeten wij niet weten. Zo werkt het en dat is het enige juiste antwoord. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: Collega Rombouts, u krijgt ook kort het woord vanwege een persoonlijk feit.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, collega, ik wil mij eveneens tot u richten. De tussenkomst en de vragen die deze ochtend in de bespreking zijn gesteld,

waren zeer duidelijk. Dat zijn zeer terechte vragen die leven en antwoorden verdienen. Daarover is er geen discussie. Dit debat laat echter niet toe om die vragen hier opnieuw te stellen. Want u weet dat er per actuele vraag één vraag mogelijk is aan de regering.

Bij dezen heeft de minister-president u een heel duidelijk antwoord gegeven. Ik ben inderdaad zeer tevreden met dit antwoord, want vanaf dag één dat het debat hier werd gevoerd in het parlement hebben we heel duidelijk aangegeven dat er een openbaar onderzoek is en dat dat openbaar onderzoek terdege moet kunnen plaatsvinden. Alle elementen die worden aangereikt, moeten terdege worden onderzocht en ter harte worden genomen. De regering heeft toen bevestigd dat ze dat zal doen. Ik heb nu dezelfde bevestiging gehoord. En dat is niet meer dan terecht het belangrijkste antwoord en zal ook een gevolg krijgen. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de overeenkomst tussen de Europese Investeringsbank en Gigarant

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Goedemiddag minister, beste collega's, in De Tijd luidde een titel onlangs "Vlaamse bedrijven krijgen vlotter toegang tot financiering". En inderdaad, als je voor je financiering behoefte hebt om daarnaast een zekere kredietwaarborg te krijgen, dan kan dit via de Vlaamse overheid. De vraag is enkel of dat voldoende is en of het voldoende gekend is.

Als we kijken naar hoe die waarborgregeling in elkaar zit, dan zien we twee soorten waarborgregeling. Er is er een tot 1,5 miljoen euro via PMV/z (Participatie-Maatschappij Vlaanderen voor onze zelfstandige ondernemers) die maximaal is afgedekt voor 75 procent, en er is er een boven 1,5 miljoen euro, die maximaal is afgedekt voor 80 procent, via Gigarant.

Wat zien we nog als belangrijk verschil? Gigarant heeft momenteel ongeveer tachtig verbintenissen en PMV/z heeft voor de kleinere kapitaalbehoeftes ongeveer achtduizend verbintenissen. We zien ook dat het totaal gewaarborgd bedrag bij PMV/z ongeveer dubbel zoveel is als bij Gigarant.

We hebben ook gezien dat het Europees Investeringsfonds de waarborg heeft gegeven in het kader van de coronalening voor de periode 2020-2021, waardoor u de rente in uw coronalening hebt kunnen verlagen van 4,5 procent naar een ruime 2 procent. Dat is ook zeer positief.

Het is dan ook zeer positief dat er nu een samenwerkingsakkoord is tussen enerzijds de Europese Investeringsbank en anderzijds Gigarant waardoor er een ondersteuning van de waarborgcapaciteit van ongeveer 350 miljoen euro komt. Daardoor komen er meer waarborgen vrij voor Gigarant.

Ik heb daarbij een vraag. Ik zie hier het verhaal van PMV/z niet in, meer bepaald de kleinere ondernemingen. Mijn vraag is dus of er met Europa ook een dergelijke oefening bezig is om de waarborgcapaciteiten bij PMV/z te verhogen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is goed dat uw vraag in deze plenaire vergadering over de waarborgen gaat. Ik kan u meteen geruststellen. Wat we eergisteren

ondertekend hebben, is heel goed. De Europese Investeringsbank heeft een akkoord met Gigarant waarbij er een tegenwaarborg wordt gegeven voor de waarborgen van Gigarant. Dat is voor de grotere bedrijven. Die waarborg is veel gebruikt. Er waren 56 waarborgen voor 800 miljoen euro in de voorbije periode.

Voor de kleine of middelgrote ondernemingen (kmo's) hadden we al eenzelfde systeem voor leningen, dat een aantal maanden geleden is ondertekend met het Europees Investeringsfonds. Daar is ook een garantie gesloten voor de kmo-dossiers. Dat heeft automatisch tot gevolg gehad dat de rentes verlaagd zijn. Dat bestond nog niet voor die grote waarborgen. Dat is gisteren gebeurd. Dat betekent dat er een dubbel voordeel is: ten eerste een betere risicospreiding voor Gigarant omdat iemand een tegenwaarborg geeft en ten tweede een lagere waarborgpremie voor alle ondernemers.

De ondernemers moeten niet zelf met Gigarant contact opnemen. Gigarant zal het nodige doen om elk bedrijf individueel te verwittigen over het feit dat de tegenwaarborg getekend is en dat de waarborgpremie automatisch zal worden verlaagd. Dat is dubbel goed nieuws voor Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik betwijfel niet dat het inderdaad dubbel goed nieuws is voor de Vlaamse ondernemingen. Ik heb dat ook gezegd in mijn inleiding. Dat is inderdaad goed nieuws. Je spreidt voor een stuk een risico en dat maakt dat de interesten en de premies lager komen te liggen, dat er meer waarborgcapaciteit vrijkomt enzovoort.

U hebt in een aantal commissievergaderingen terug ook gemeld om de Gigarant- en PMV/z-waarborgen eventueel ook te gebruiken voor de Oekraïne-crisis. U moest dat nog aankaarten bij Europa. Ik was recent nog bij een paar bedrijven. Als ik vraag wat het grootste probleem is dat ze al ondervonden hebben, de corona- of de Oekraïne-crisis, dan zeggen ze eenduidig dat de Oekraïne-crisis voor hen veel zwaarder weegt dan de coronacrisis: de inflatie stijgt, de kosten stijgen enzovoort. Mijn bijkomende vraag is hoever u staat met de aanvraag om dergelijke waarborgen ook voor de Oekraïne-crisis te gebruiken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, we mogen heel blij zijn met wat ondernemers doen in Vlaanderen, namelijk risico nemen. Dat leidt uiteindelijk tot jobs en tot welvaart voor ons allemaal. We mogen ook blij zijn dat ze daarmee winst maken. Collega's van Vooruit, ik hoop dat ze dat in de toekomst nog mogen doen zonder daarop 'doodbelast' te worden.

Met Gigarant neemt de overheid een stukje van dat risico op zich. Dat is niet zonder risico voor de overheid en voor de begroting. Minister, momenteel staat er al voor 1,4 miljard euro aan waarborgrisico open. Ik heb daarover in de commissie al een paar keer gesproken. Dat zijn geen zorgwekkende cijfers, maar we moeten voorzichtig zijn dat het geen sneeuwbal wordt die almaar groter wordt.

Mijn vraag is heel concreet, ook met de overname voor een stuk door Europa: hebt u zicht op hoeveel probleemdossiers er momenteel zijn en hoe die risico-opvolging in de toekomst verder zal gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik dank collega Gryffroy voor de vraag. Uiteraard is extra waarborgcapaciteit voor de ondernemingen sowieso een goede zaak. Vooruit is dan ook blij met dit akkoord met de Europese Investeringsbank. De

vraag is natuurlijk om wát te doen. Moeten we vastgoedspelers andere immo-kantoren laten overnemen of is de Vlaamse Regering vooral vragende partij dat ondernemers mee de digitale transitie en die duurzame transformatie van de economie realiseren?

Vandaar heel concreet onze vraag aan u: hoe gaat u die focus garanderen en monitoren? En vooral: hoe gaan wij als parlement samen met alle Vlaamse ondernemers zicht krijgen op de waarborgen die via Gigarant worden afgesloten?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dit is een belangrijke vraag van collega Gryffroy over een belangrijk akkoord dat de Vlaamse Regering heeft gesloten met de Europese Investeringsbank. Nu, het onderwerp is niet nieuw. We hebben in de tijd van de coronacrisis hier in het parlement gediscussieerd over het belang van investeringen, zowel vanuit de overheid als vanuit de private sector, en hoe we die moeten ondersteunen. Daar is eigenlijk een hele resem aan aangepaste instrumenten uit voortgevloeid, minister. De Winwinlening is hervormd, er is het Vriendenaandeel gekomen, het Welvaartsfonds, de waarborgen zijn opgetrokken. Dat zijn allemaal instrumenten om investeringen, vooral van onze kmo's, te ondersteunen en blijvend mogelijk te maken. De vraag is heel eenvoudig, minister: op welke manier kunnen we die instrumenten die zijn aangepast naar aanleiding van de coronacrisis nu nog beter inzetten in functie van de gevolgen van de Oekraïne-crisis? Is het ook geen tijd voor een nieuwe communicatie-campagne daarover naar onze Vlaamse ondernemingen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Het gras wordt zeer breed afgereden naar aanleiding van uw vraag, collega Gryffroy, maar u weet dat mijn encyclopedische kennis wereldvermaard is. Dus, eerst en vooral, collega Gryffroy: u weet dat wij in het kader van de Oekraïne-crisis heel specifiek de lening die rechtstreeks bij Vlaanderen kan worden gekregen, opgetrokken hebben tot 200 miljoen euro. Die staat nu open en wordt heel intens aangevraagd door ondernemingen. Uiteraard moet altijd bewezen worden wat de link is met de schade die men lijdt ten gevolge van de Oekraïne-crisis. Dat is een.

Twee, er is een taskforce opgericht met de hele Vlaamse Regering rond Oekraïne. Op 13 mei 2022 ga ik samen met minister-president Jambon, met onze banken, de vertegenwoordiger van de financiële sector, Febelfin, en Credimo kijken hoe zwaar de impact is op de bedrijven en wat de heel specifieke noden zijn. Ik ben zeker – ik heb dat in het parlement ook al gezegd – bereid om onze waarborginstrumenten, die trouwens voor werkkapitaal al inzetbaar zijn in het kader van Oekraïne, maximaal te enten op het beperken van de verliezen ten gevolge van een oorlog waar bedrijven niets kunnen aan doen. Ik sta ervoor open maar sta me toe om eerst de vergadering met onze banksector af te wachten vooraleer heel concreet een aantal maatregelen te nemen.

Collega Vande Reyde, het openstaande risico is op dit ogenblik 571 miljoen euro. Dat is beheersbaar op dit moment. U hebt wel een punt dat we voorzichtig moeten zijn. We hebben altijd gezegd dat leningen en waarborgen naar ondernemingen moeten gaan die precorona gezond waren. Hetzelfde geldt voor zaken ingevolge de Oekraïne-crisis. Je moet oppassen dat je niet de zwaksten die toch al over kop zouden gaan steunt en dan als overheid zelf het slachtoffer wordt. Maar dat is vooralsnog niet het geval.

Collega Gennez, u hebt een punt. Ik ben het hele economische instrumentarium op dit ogenblik aan het hervormen richting doorbraken naar digitalisering en absolute verduurzaming. We doen dat natuurlijk geleidelijk. Als je bijvoorbeeld je

kmo-groeisubsidie vandaag op manier A geeft en je wilt dat wijzigen naar manier B, dan moet je dat geleidelijk doen, en ervoor zorgen dat er ook rechtszekerheid blijft voor de bedrijven. Daar kunt u het overzicht van zien. We hebben dat ook al besproken in de commissie. En, evident, als het parlement dat vraagt, is Gigarant zeker ook bereid om verslag uit te brengen in het parlement. U kunt de werkzaamheden ook altijd raadplegen. Voor de zaken die confidentieel zijn heeft het parlement zijn eigen procedures, dus ook dat kan, als men uiteraard de nodige privacyregels respecteert.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk dat we ook moeten opletten met een aantal definities die ik hier gehoord heb. Wat is een borg? Je gaat een lening aan bij de bank voor de financiering van een investering of voor werkkapitaal. Die bank vraagt daarvoor een bepaalde borg, maar minstens 20 procent van die borg moet zelf gedekt worden door de eigen bank. Dus om voor een stuk te antwoorden op de opmerkingen van collega Vande Reyde: u zegt dat het over 571 miljoen euro openstaand risico gaat. Dat is echter geen reëel risico, dat is het risico op papier. Een borg geven is voor de overheid een vrij gemakkelijk en goedkoop instrument om toch de bedrijven de nodige zuurstof te geven om zo bij de banken het nodige werkkapitaal te kunnen gaan halen. Belangrijk is om van u te horen dat u op 13 mei 2022 een afspraak hebt omtrent Oekraïne. Dat is cruciaal want ik hoor wel degelijk dat de Oekraïne-crisis momenteel economisch veel harder binnenkomt bij de ondernemingen dan de coronacrisis wegens het feit dat de Oekraïne-crisis ook gekoppeld is aan de inflatie, hogere energiekosten en hogere loonkosten. Dit zorgt voor spanning in het businessmodel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het hoge aantal inactieven in België

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van de inactieven op de arbeidsmarkt

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hoge inactiviteitsgraad

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, u weet het ook: er is een krapte op de arbeidsmarkt. Er staan heel wat vacatures open. Zowel in de zorgsector als in het onderwijs en in de transportsector vinden we geen werknemers meer om al die functies in te vullen. Wat blijkt nu uit de cijfers die Eurostat deze week heeft gepubliceerd? De werkloosheidsgraad is relatief laag en ligt op 5,6 procent, en dat is op zich laag. De lage tewerkstellingsgraad ligt niet zozeer aan het aantal werklozen, maar wel aan het hoge aantal inactieven. Uit de cijfers blijkt dat 22 procent van de bevolking die op beroepsactieve leeftijd is, niet aan het werk is, en toch niet ingeschreven is bij VDAB.

U zult allicht stellen dat ik het weer te negatief voorstel, maar het zijn niet mijn cijfers, ze zijn van Eurostat. Daaruit blijkt toch dat zes op de tien migrantenvrouwen van niet-Europese origine geen werk hebben. Uit die cijfers blijkt ook

dat vier op de tien mannen van niet-Europese origine ook geen werk hebben. In vergelijking met de rest van Europa scoren we hier nog slechter. Het Europees gemiddelde van inactieven onder mensen met een migratieachtergrond ligt op 29 procent. Uit onderzoek bleek dat veel migrantenvrouwen zich om culturele redenen meer op het gezin focussen, maar dat is niet alleen de oorzaak. De oorzaak is ook een laks integratie- en een laks activeringsbeleid.

Minister, ik heb één vraag voor u: hoe verklaart u eigenlijk dat de tewerkstellingsgraad onder de niet-Europese vreemdelingen in Vlaanderen, ondanks de forse investeringen die u, en de overheid, en de vorige regeringen, al gedaan hebt, toch zo laag blijft? Welke initiatieven neemt u om die cijfers te doen dalen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, collega's, ik ga een bekentenis doen. Ik heb dit weekend stiekem geluisterd naar de 1 meitoespraken. Ik heb ze zelfs meermaals herbekeken. Fantastische 1 meitoespraken, waar sp.a zei: 'Vlaams Belang, wat denk je wel? 1 mei is van sp.a!', en waar het Vlaams Belang zei: 'socialisten, 1 mei is van ons!'

Wij, van de N-VA zeggen: 1 mei is voor al wie werkt, spaart en onderneemt. Ik heb in geen van die 1 meitoespraken, noch in die van het Vlaams Belang, noch in die van sp.a, ook maar iets gehoord over het feit dat er 1,3 miljoen inactieve mensen zijn tussen 25 en 64 jaar, en dat we met 72.000 openstaande vacatures zitten, die niet ingevuld geraken. Ik heb van hen geen enkele oplossing gehoord over hoe we onze vacatures kunnen invullen, hoe we ervoor kunnen zorgen dat we met meer mensen aan de slag gaan, zodat we opnieuw kunnen voorzien in een deftige sociale zekerheid, dat we kunnen herverdelen, en dat we een sociaal beleid kunnen voeren voor alle mensen die aan de slag zijn. Ik heb van u niets gehoord, buiten het feit dat 1 mei van u is, en dat ondernemers het liefst niet te veel winst mogen maken, omdat winst niet goed is en aan een nieuwe soort belasting onderhevig moet zijn.

Onze fractie ligt werkelijk wakker van het feit dat er nog altijd zoveel vacatures openstaan, en we met zo'n lage werkzaamheidsgraad zitten, ook in Vlaanderen, als je de werklozen niet meeneemt.

Ik heb een vrij simpele vraag. Als Zuid-West-Vlaming woon ik vlak bij Rijsel, in Noord-Frankrijk. Ik ga daar met mijn collega Maaïke De Vreese heel veel 'op schok'. Wat horen wij van heel veel bedrijven? Als ze een vacature hebben is het zeer makkelijk om een Franse werknemer binnen te halen, maar bijna onmogelijk om iemand uit Wallonië aan te werven. Impossible! 'Ze kennen de taal niet' – terwijl die Fransen dezelfde taal spreken – en 'ze kunnen er moeilijk geraken'. Mijn vraag, minister: waarom is het volgens u zo makkelijk om Fransen hier aan de slag te krijgen, en zo moeilijk om mensen uit Wallonië hier aan de slag te krijgen?

De voorzitter: Collega Ronse, ik denk dat ondertussen heel veel collega's zich de vraag stellen wat u eigenlijk elke keer met collega Maaïke doet, als u op stap gaat. *(Opmerkingen. Gelach)*

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Daar zullen we het niet over hebben, denk ik.

Minister, er zijn 1,3 miljoen mensen tussen 25 en 64 jaar in ons land, die niet aan het werk zijn en ook geen werk zoeken, en dat op een moment dat er zoveel

vacatures openstaan en dat je elke dag leest dat er een nieuwe sector is die aan de alarmbel trekt.

Deze week was het nog de luchthaven die zei dat degenen die deze zomer op vakantie vertrekken lang zullen moeten wachten, want er zijn te weinig bagage-afhandelaars en andere medewerkers. Vandaag las ik in de krant dat de NMBS eraan denkt om misschien minder treinen in te schakelen, omdat ze te weinig personeel hebben. Er komt bij wijze van spreken elke dag wel een sector bij waar men aan de alarmbel trekt.

Ik denk dat het dus echt cruciaal zal zijn dat we van die grote groep van 1,3 miljoen mensen, een grote groep naar de arbeidsmarkt kunnen begeleiden. Daar moeten we echt extra inspanningen voor doen. Ten eerste is dat natuurlijk om onze samenleving en arbeidsmarkt draaiende te houden, maar ten tweede is dat ook belangrijk omdat we op die manier de werkdruk beheersbaar maken voor mensen die vandaag aan het werk zijn.

Ik hoor heel veel praten over werkbaarheid. Die werkbaarheid is cruciaal, maar de enige structurele manier om de werkbaarheid bij mensen onder controle te houden is ervoor zorgen dat we de vacatures ingevuld krijgen, dat het personeel uitgebreid wordt en dat de collega's die er vandaag niet zijn, omdat die vacatures niet ingevuld raken, wel komen, zodat zij het werk mee kunnen verrichten. Ik denk daarom dat het cruciaal is dat we ook vanuit de Vlaamse Regering inspanningen leveren.

We doen dat trouwens ook al, maar toch was mijn vraag: denkt u, op basis van de nieuwe cijfers die u gehoord en ongetwijfeld ook gelezen hebt, aan extra maatregelen om toch een belangrijk deel van die grote groep inactieven terug naar de arbeidsmarkt te krijgen? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik hoop straks ook op zo'n daverend applaus. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

Na mijn antwoord, als het enigszins kan. Ik zou graag nog iets mogen zeggen ook, collega Schiltz. Ja, het was voor uw partij.

Collega's, ik heb het nieuws uiteraard ook gelezen. Collega Ronse, ik heb ook de opinie van Isolde uit Het Laatste Nieuws gelezen en ik vind daar in uw vraag enkele referenties naar terug. Vorige vrijdag heb ik ook een lang onderhoud gehad met Voka West-Vlaanderen, en ik denk dat u hetzelfde zult hebben gehad. We horen en lezen inderdaad telkens hetzelfde, de cijfers spreken trouwens ook voor zich, collega's. We doen het in ons land niet goed als het gaat over het naar de arbeidsmarkt krijgen van mensen die geen uitkering krijgen en zelfs ook geen job ambiëren. De vraag is dus: hoe krijgen we die groep aan de slag?

Ik wil wel een nuance maken. We doen het in Vlaanderen veel beter dan in Wallonië en Brussel. Voor hen die hier misschien straks aanvullend allerhande commentaren zouden geven op de Vlaamse arbeidsmarkt: die doet het op zich goed. In Vlaanderen is het zo dat 75 op 100 mensen effectief aan de slag zijn, in West-Vlaanderen gaan we zelfs richting 80 en in Oost-Vlaanderen ook, dus we doen dat goed. Er zijn echter maar 3 werkzoekenden op die 100 mensen en er zijn 22 mensen die niet aan de slag zijn. Sommigen zijn niet aan de slag met een uitkering, vanwege ziekte bijvoorbeeld, sommigen zijn niet aan de slag zonder uitkering.

Collega's, ik wil jullie ook wel duidelijk maken dat deze Vlaamse Regering de eerste is die zelf met zeven nieuwe recepten komt. Recepten die die nu in de

markt worden gezet, en waar ook een klein beetje tijd voor nodig is om ze uitgerold te krijgen. Ik overloop ze even met jullie.

Ten eerste, het is nu nog geen maand geleden sinds we een akkoord hebben met de federaal bevoegde minister voor langdurig zieken, waarbij we mensen die langdurig ziek zijn als VDAB eindelijk sneller kunnen begeleiden naar een job. Collega Muyters zou het toejuichen. Vandaag is het zo dat de knop aan of uit staat: als men ziek is, moet men thuisblijven. Er zijn echter ook mensen die langdurig ziek zijn maar die graag hun steentje zouden bijdragen op de arbeidsmarkt. Er zijn stappen voorwaarts gezet, die nu in de praktijk moeten worden uitgerold.

Ten tweede, wij willen via lokale partnerschappen meer dan 12.000 neetjongeren (not in education, employment or training) aan de slag krijgen. U kent ze, de neet-jongeren: jonge mensen die geen diploma secundair onderwijs hebben, niet aan de slag zijn en tussen de mazen van het net dreigen te glijpen. We hebben nu partnerschappen en we willen hen opvissen, om het zo te zeggen, en via een job ook aan een diploma secundair onderwijs helpen.

Ten derde, de leefloners. Waarom dring ik zo hard aan bij VDAB om uiteindelijk met elk lokaal bestuur in Vlaanderen een samenwerkingsovereenkomst te hebben? Omdat zij de mensen kennen die een leefloon krijgen. Zij weten wat die mensen kunnen, zij zijn de eerste partners om die mensen mee aan de slag te krijgen. Dat is een heel belangrijk instrument.

Ten vierde, de herintreders. Iemand van jullie heeft het gezegd, heel veel allochtone mama's werken niet en zitten ook in een cultuur waarin er eigenlijk van uit wordt gegaan dat ze geen job zullen aanvaarden. We kunnen hen stigmatiseren, maar we kunnen ze ook overtuigen om wel mee in de arbeidsmarkt te stappen. En we doen dat, door bijvoorbeeld een tachtigtal projecten, waarvan eentje mij bijzonder nauw aan het hart ligt: dat is het project waarbij jonge mama's naar de kinderopvang gaan met hun kindje en ondertussen opgeleid worden tot kinderverzorger, en dus zo ook hun steentje bijdragen om alles leefbaar te houden.

Ten vijfde, en dat is niet gemeld door jullie, is er een substantiële maatregel die het verschil kan maken: sinds kort, sinds 1 maart moeten inburgeraars zich verplicht inschrijven bij VDAB – iedereen. Daar wordt hen ook duidelijk gemaakt wat er bij ons in Vlaanderen normaal is, wat er verwacht wordt. We kunnen hen rapper screenen. Dat zijn zaken die nu nog maar in werking zijn en waarvan ik de effecten hopelijk in positieve zin met jullie zal kunnen delen.

Zes, werken moet lonen. Eind dit jaar keren we, als alles goed gaat – dat is vorige week goedgekeurd in de commissie – voor de eerste keer een jobbonus uit. Werken zal dus een beetje meer lonen, zeker voor de laagste inkomens. Dat is een heel substantiële maatregel die ook het verschil kan maken voor mensen om de sprong naar de arbeidsmarkt te maken.

Als zevende punt – dit moet me nog van het hart – zou ons taalgebruik een beetje moeten veranderen. Wij hebben het altijd over 'de arbeidsmarkt heeft de mensen nodig', 'de economie heeft de mensen nodig'. Maar werken is ook goed voor jezelf, beste collega's. Werken is emanciperend. Het zorgt ervoor dat je sociale contacten hebt. Het kan een boost geven voor je zelfvertrouwen als het uiteraard ook allemaal werkbaar is. Net daarover hoop ik heel binnenkort een akkoord te kunnen sluiten tussen de regering en de sociale partners om als het ware naar een beeld te gaan waarbij we van krapte naar kansen gaan. De arbeidsmarktkrapte zou er eigenlijk toe moeten leiden dat veel meer mensen veel meer kansen op zelfontplooiing krijgen. Collega's, laat ons dus samen dat taalgebruik een beetje veranderen en werken als iets emanciperend beschouwen.

Het kan anderen alleen maar goesting geven om aan de slag te gaan. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, dank u wel. U bent nogal kort ingegaan op mijn deel van de vraag.

Minister Hilde Crevits: Soms ben ik kort.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): We weten allemaal dat er bij de migranten toch een groot probleem is. U zei net ook dat u ze aan het werk wilt krijgen. U investeert er miljoenen euro's in. U wilt ze nu ook beter activeren en beter laten inburgeren door hen verplicht te laten inschrijven bij VDAB. Maar die resultaten blijven uit want het is natuurlijk de bedoeling dat ze mee gaan zorgen voor ons pensioen, dat ze mee gaan betalen aan de sociale zekerheid. Op dit ogenblik blijven de resultaten uit. Twee weken geleden werd tijdens de commissie dan ook gezegd dat het probleem opgelost zou worden door niet-Europese migranten nog naar Vlaanderen te halen omdat zij de krapte op de arbeidsmarkt moeten oplossen. Dus door nog meer armoede te gaan importeren, zou men nu het probleem gaan oplossen. Nu, voor het Vlaams Belang is het heel duidelijk: er zijn hier voldoende mensen. Werk eraan en zorg ervoor dat de mensen die hier nu zijn aan de slag gaan. Welke extra initiatieven neemt u om de mensen die hier nu zijn en nog niet werken toch aan het werk te krijgen? (*Applaus van Chris Janssens*)

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, het is de eerste keer sinds ik parlamentslid ben dat u niet op mijn vraag geantwoord hebt. U hebt wel de zeven punten mooi meegegeven. Maar het is een vraag die zeer hard op de lippen van veel West-Vlaamse ondernemers en werknemers brandt, zeker in Zuid-West-Vlaanderen. Er zijn gigantisch veel openstaande vacatures en we zien zoveel potentieel in de Waalse werknemers en we stellen vast dat het zoveel gemakkelijker is om een Fransman aan te trekken dan iemand uit pakweg Henegouwen. Nochtans is de afstand dezelfde, op het vlak van openbaar vervoer is het even complex of even simpel en ze spreken dezelfde taal: het Frans.

Minister, waarom is het volgens u zoveel simpeler om Fransen te overtuigen om bij Zuid-West-Vlaamse bedrijven aan de slag te gaan dan Waalse werknemers?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. De Vlaamse Regering doet inderdaad al heel veel. De jobbonus is een heel belangrijke maatregel, maar de collega's stellen veel vragen aan u. Sta me toe dat ik u drie extra suggesties meegeef want ik denk dat we nog iets meer kunnen doen.

Ten eerste, geef duidelijkere streefcijfers aan VDAB in het activeren van langdurig werkzoekenden. Daar is nog veel werk aan de winkel. Men moet daar veel beter kunnen. Dat aantal blijft nu al jaren schommelen op 70.000. Dat moet beter. Met duidelijke streefcijfers, al dan niet gekoppeld aan financiering, geloof ik dat we daar een stap vooruit kunnen zetten.

Ten tweede, maak strikere afspraken met Actiris en de Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle (Forem) – de Brusselse en de Waalse arbeidsbemiddelaar. Vandaag worden vacatures doorgestuurd van bijvoorbeeld Brusselse werkzoekenden naar Vlaanderen, maar voor de rest wordt dat te

weinig opgevolgd, laat staan dat er gesanctioneerd wordt. Het is belangrijk dat daar ook striktere afspraken komen.

Drie: betrek die lokale besturen veel meer bij het activeren van bijvoorbeeld die allochtone moeders. Zij kunnen daarnaartoe gaan, zij hebben daar de contacten, zij kunnen nagaan wat het probleem is waardoor ze niet aan de slag gaan. Betrek die veel meer bij het activeringsbeleid. Ik denk dat dat drie maatregelen zijn die we nog zouden kunnen nemen om stappen vooruit te kunnen zetten. Mijn bijkomende vraag: wat vindt u van deze maatregelen? (*Applaus van Steven Coenegrachts*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, minister. Toen u bezig was met die opsomming, viel me toch op hoe indrukwekkend het rijtje beleidsmaatregelen is die ondertussen werden genomen om meer mensen op onze arbeidsmarkt te krijgen, van inburgeraars over langdurig zieken tot OCMW-cliënten. We gaan daarnaast ook nog de discriminatie bestrijden en werken lonender maken met de jobbonus. U zet dus in op heel veel doelgroepen, op heel veel verschillende manieren, met heel veel verschillende partners. De collega's hebben er nog suggesties bijgedaan om nog een aantal extra doelgroepen aan te spreken, inclusief de Walen, wat ik helemaal ondersteun. Er is potentieel bij Waalse werkzoekenden op onze Vlaamse arbeidsmarkt.

Maar misschien is de belangrijkste partner om meer mensen aan de slag te krijgen hier niet vernoemd, dat zijn onze werkgevers. Onze werkgevers zijn diegenen die jobs creëren en mensen kansen kunnen geven. Maar ook zij moeten zich aanpassen aan die veranderende realiteit op de arbeidsmarkt, een realiteit die gekenmerkt wordt door vergrijzing en door krapte. Ik denk dat het ondersteunen van die werkgevers vanuit VDAB en vanuit de partners van VDAB een bijzonder belangrijk onderdeel is van de oplossing om niet-actieven te activeren op onze arbeidsmarkt. Op welke manier wilt u dus onze werkgevers steunen in deze moeilijke, krappe tijden op de arbeidsmarkt?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, de arbeidsmarkt en alles daarrond staat hier regelmatig in de actualiteit, en terecht, denk ik. Maar sta mij toe om toch ook enige nuance te brengen in de cijfers van Eurostat, die daarna geïnterpreteerd werden, onder andere door professor Stijn Baert, die ook zelf aangaf dat Vlaanderen een beetje een 'Belgium light' is als het gaat over die inactieven. U hebt het gehad over die inactieven, maar dan denk ik dat het toch wel belangrijk is, collega's, dat we ook de drempels wegnemen en dat we goed weten waarom inactieve groepen niet deelnemen of op dit moment moeilijk te verleiden zijn om hun verantwoordelijkheid op te nemen op die arbeidsmarkt. We kunnen het dan hebben over kinderopvang en dergelijke, maar dat behoort niet tot uw bevoegdheid. Wat echter wel tot uw bevoegdheid behoort, minister, is natuurlijk werkbaar werk. Ook dat is door de sociale partners aangegeven in het akkoord: als we er willen raken – en ik denk dat iedereen aan die 80 procent wil raken – dan gaan we er ook voor moeten zorgen dat werk werkbaar is en dat het ook gezond is om te werken. Mijn vraag aan u is dus heel concreet. Gaat u ook op dat terrein een tandje bijsteken?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega Ronse, u bent welkom volgend jaar op de 1 meifeesten van Vooruit – sp.a ligt al even achter ons. Als u dat gedaan had, zou u weten dat voor ons 1 mei gaat over solidariteit en de versterking van onze sociale bescherming en onze sociale zekerheid. Het is dan nogal wies dat

Vooruit een warm pleidooi wil houden om meer mensen aan de slag te krijgen, opdat iedereen die kan werken ook effectief werkt. Dan is werkbaar werk uiteraard evident, maar dan hebben we ook een regering nodig die investeert en drempels wegwerkt. Daarom, minister, een warm pleidooi voor de hele Vlaamse Regering en al uw collega's: investeer in betaalbare kinderopvang, investeer in interregionale mobiliteit en beter openbaar vervoer en verleid zo inderdaad iedereen, ook niet-EU-burgers, om aan de slag te gaan. *(Applaus van Kurt De Loor en Bruno Tobback)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, de activiteitsgraad verhogen en mensen een job geven, dat is goed. Wij zijn daar helemaal voor. Maar waar wij tegen zijn, is een fetisj maken van die activiteitsgraad zonder te kijken naar de situatie op de arbeidsmarkt. Die situatie is toch wel ernstig. Er zijn steeds meer mensen die moeten werken aan tempo 10, die hyperflexibel en eeuwig beschikbaar moeten zijn. Ook de kwaliteit van de contracten gaat achteruit. Er zijn steeds meer dagcontracten, minijobs, werk in onderaanneming, freelance jobs... Een pijnlijk voorbeeld is wat er gebeurd is in de luchthaven: heel veel mensen die ontslagen zijn tijdens de coronacrisis worden nu opnieuw in dienst genomen met veel slechtere contracten.

Dus, minister, u weet het waarschijnlijk, de jaarlijkse benchmarking Working Europe van het Europees Vakverbond schrijft in zijn rapport: 'Het opleidingsniveau en de kwaliteit van de werknemers blijft stijgen, maar de kwaliteit van de aangeboden jobs daalt sterk.' Zult u die problematiek aanpakken? De grootste groep van die tactiek zijn de langdurig zieken. Wat gaat u daar concreet rond doen? Gaat u ook de werkgevers responsabiliseren? Dat is de olifant in de kamer en u fietst er telkens omheen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Eerst de niet-beantwoorde vragen. Collega Malfoot, u had het over de mensen die hier al lang zijn. Het gaat veelal over mensen met een migratieachtergrond die geen werkloosheidsvergoeding of uitkering krijgen van de overheid maar ook niet werken. Om hen te overtuigen, ik verwijs even naar collega Rzoska, volstaat het niet om hen gewoon te vragen om toch te komen werken. Soms is er een opleidingsachterstand, soms is er een taalbarrière die nog niet opgelost is.

We zijn een grote inhaaloperatie aan het doen. Ik zei al dat we niet gewoon vragen dat iedereen die inburgert zich inschrijft. We vragen het niet; we eisen dat men zich inschrijft bij VDAB. Dat is net om te vermijden dat men nog eens in zo'n situatie zou komen. Sinds 1 maart bestaat die verplichting. We zijn nauwelijks 1 mei gepasseerd, dus het is nog heel vroeg om nu al te evalueren. Minister Somers is hier aangekomen, het is iets waar we beiden heel hard aan werken. De inschrijvingsplicht moet meteen een kansenreservoir zijn waarmee we mensen sneller aan de slag krijgen. Het moet van twee kanten komen: men moet willen werken en ze moeten kansen krijgen van bedrijven die de deuren openzetten.

Collega Ronse, ik zou u niet durven te vergeten, het zou mij een kans op een doos pralines doen mislopen. Ik heb inderdaad ook op uw deel van de vraag niet geantwoord. Het was bijzonder ambitieus, we willen zowel met Brussel als met Wallonië een nieuw samenwerkingsakkoord. Eentje hebben we al binnen. De doelstelling is om jaarlijks twee keer tweeduizend mensen extra bij ons tewerk te stellen. Er zijn drempels, u kent ze. De sociale regelgeving in Frankrijk is anders dan bij ons. De werkcultuur is anders in Wallonië dan bij ons. Ik zie zelfs dat mensen die starten soms niet aan de slag blijven. Het zou nuttig zijn om met de werkgeversorganisaties eens een trip te doen naar Wallonië, ze hebben dat zelf

gevraagd. Dan kan men 'on the road' mensen werven. Ik wil daar zeker vanuit mijn administratie mijn medewerking aan verlenen.

Collega Ongena, streefcijfers bij VDAB, dat is goed en wel. Die komen er ook in de ondernemingsplannen. Maar met cijfers alleen op papier ben je er niet. Je moet ze ook effectief halen. Ik ga er niet te romantisch over doen. De groep langdurig werkzoekenden geraakt vandaag zeer moeilijk aan de bak. Daar zit ook een groep in die op vandaag niet in staat is om te werken, dat weet iedereen. Die groep hoort misschien eigenlijk niet thuis in deze cijfers. Maar er is ook een groep die wel in staat is om te werken en die we moeten kunnen bereiken. Dat is de reden waarom VDAB nu naar de werkgevers toestapt met portfolio's van mensen die ze hebben en aan de werkgevers vraagt – zo kom ik bij de opmerkingen van de heer Bothuyne – om die mensen een kans te geven. VDAB doet zelf de entourage, de opleiding, maar vraagt om hun een kans te geven om aan de slag te gaan. Die aanpak loopt ook nog maar een paar maanden. Die hele intensieve werkgeversaanpak, ik verwacht daar iets van.

De lokale besturen heb ik zelf vermeld naar aanleiding van mijn recept van zeven stukjes. Ik wil met elk lokaal bestuur een overeenkomst. Ik geef u volledig gelijk, de lokale besturen zijn dé partners om mensen met een leefloon, maar ook NEET-jongeren (not in education, employment or training) – kijk maar naar de grote steden – aan de slag te krijgen. Ze kennen veelal de jongeren en weten wat ze kunnen. Ze kunnen ze beter bij het nekvel grijpen om hun het belang van een job aan te tonen.

Collega Bothuyne, u hebt een gevoelig punt aangeraakt. Net die veranderende arbeidsmarkt biedt ook kansen. Voor veel werkgevers kan het een opportuniteit zijn: ze kunnen bijvoorbeeld mama's, die voor hun kindjes zorgen, een informaticaopleiding laten volgen. Ze kunnen worden ingeschakeld in administratieve processen die men van thuis uit kan doen en waarvoor men niet specifiek naar een bedrijf moet stappen.

Ook die projecten zitten in de tachtig projecten die ik zonet heb vermeld en die we aan het uitrollen zijn om dat reservoir een stuk groter te maken. Ik ga er absoluut mee akkoord dat we daarin ook de werkgevers moeten ondersteunen.

De vier pijlers van alle opmerkingen die jullie maken, zitten trouwens in het nieuwe sociaal akkoord dat we willen sluiten tussen werkgevers, werknemers en de Vlaamse overheid.

Collega Rzoska, absoluut, werkbaar werk is voor iedereen belangrijk, zeker als je iets een tijdje wilt volhouden. Naast werkbaar werk zijn voor mij ook loopbaanbegeleiding en competentiechecks nu en dan eens nodig. We hebben in Vlaanderen geen cultuur dat mensen in de loop van hun loopbaan eens veranderen van job en in veel gevallen is dit goed voor de werkbaarheid. Ook dat element maakt deel uit van het akkoord waarover we aan het onderhandelen zijn. Dus antwoord ik absoluut ja op uw vraag.

Collega Gennez, u had het over een groot aantal flankerende maatregelen. U weet wellicht ook dat voor mensen die een werkloosheidsuitkering hebben en een opleiding willen volgen, de kinderopvang wordt betaald. Er is vandaag een heel flankerend instrumentarium om het voor mensen eenvoudiger te maken om te werken, en daar gaan we absoluut verder op inzetten.

Collega De Witte, u doet een aantal suggesties. Ik ben natuurlijk bevoegd voor datgene waarvoor ik bevoegd ben. U hebt een aantal elementen aangehaald die zeker een federale bevoegdheid zijn. Ik ben de eerste om te zeggen dat ik echt wel wens dat er een federaal werkgelegenheidsakkoord zou komen, dat er

stappen zouden worden gezet om onze arbeidsmarkt wat meer zuurstof te geven. Ik focus me hier op de zaken waar ik zelf impact op heb.

Collega's, tot besluit ben ik wel trots op de inspanningen en de vernieuwende stappen die we met deze Vlaamse Regering zetten. Zijn we er al? Absoluut niet, we zijn er nog niet. Zitten er in deze instrumenten een aantal potentialiteiten om onze arbeidsmarkt open te trekken? Absoluut wel. Ik denk dat we daarmee nu voluit aan de slag moeten gaan. (*Applaus van Brecht Warnez, Robrecht Bothuyne en Loes Vandromme*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het probleem is natuurlijk dat werken niet loont. De belastingdruk is torenhoog en het is vooral de Vlaming die zich blauw betaalt aan – u noemt het geen uitkeringen – een tegemoetkoming die hetzij de Brusselaars, hetzij de Walen, hetzij de niet-Europese allochtonen van ons sociale-zekerheidssysteem krijgen, want we laten ze niet met niets achter.

Het wordt hoog tijd om in te zien dat de integratie van talloze allochtonen heeft gefaald. Het wordt ook hoog tijd om dat pamperbeleid te stoppen en om eindelijk werk te maken van een strenger integratiebeleid en een strenger activeringsbeleid zodat iedereen mee helpt bijdragen aan de sociale zekerheid in plaats van ze alleen maar af te romen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, de reden waarom het zoveel gemakkelijker is om Franse werknemers naar hier te halen en zoveel moeilijker is om Waalse werkzoekenden hier aan te trekken, is omdat de werkloosheidsuitkering in Frankrijk in de tijd beperkt is. Zo simpel is het. Dat is het grote probleem in dit land. We zitten met 1,3 miljoen inactieven en 72.000 vacatures die chronisch openstaan.

Ik denk dat nu het momentum is om twee grote problemen aan te pakken. Een, laten we ervoor zorgen dat de uitkeringen die mensen krijgen, mensen niet beletten om te gaan werken. Laten we dus niet meer het enige land ter wereld zijn waar die uitkering onbeperkt is in de tijd, en laat het brugpensioen en het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT) uitdoven. Twee, laten we ervoor zorgen dat werken loont. Deze overheid vreet 54 procent weg van wat mensen verdienen. 54 procent, dat is gigantisch.

Collega's, laat ons daar partijoverschrijdend aan werken. Als dat lukt, collega Gennez, dan kom ik volgend jaar met plezier 1 mei vieren met u. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Dat staat in de notulen, collega Ronse. (*Opmerkingen van Kris Van Dijck*)

De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega De Witte, ik ben het voor een keer helemaal met u eens. De situatie is inderdaad ernstig. De krapte op onze arbeidsmarkt is het meest bedreigende van ons hele welvaartsmodel. Er is niets zo bedreigend. U noemt dat een fetisj. Als we daar niets aan doen, komt heel onze welvaart onder druk te staan. Dan vind ik het echt heel vreemd dat u daarover op 1 mei met geen woord hebt gerept.

Ik heb hier in één minuut drie voorstellen gedaan. Jullie hebben in drie uur speecheen geen enkel voorstel gedaan om de activiteitsgraad in ons land op te trekken. Nochtans kan ik me inbeelden dat er geen linkser pleidooi mogelijk is

dan daarvoor te pleiten. Als je echt begaan bent met ons welvaartsmodel en de betaalbaarheid van onze sociale zekerheid, dan zorg je ervoor dat er meer mensen aan de slag gaan, en dan durf je daar ook je nek voor uit te steken en dan durf je daar ook concrete voorstellen over te formuleren.

Dat is veel moediger dan opnieuw wat extra belastingen uit te vinden. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de overheveling van de Franstalige onthaalbureaus voor inburgering in Brussel naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de naleving van het samenwerkingsakkoord

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, vorige week stond ik hier ook met een vraag over de verplichte inburgering in Brussel, of liever: over het zoveelste uitsstel ervan. Uw reactie was klaar en duidelijk: 'Het hangt mijn voeten uit.' Deze reactie werd op applaus onthaald, maar helaas viel deze reactie in dovemansoren bij Ecolo-minister Maron. Want in plaats van de koe bij de hoorns te vatten, in plaats van die verplichte inburgering tot een prioriteit te maken, kondigde minister Maron een verandering van de plannen aan. Het hele script werd omgegooid. Zo zal hij de Franse onthaalbureaus van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) overhevelen naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en zal hij op die manier eigen, zogenaamd tweetalige, trajecten aanbieden.

Gekker moet het niet worden. Vandaag zijn we dus aanbeland bij de zoveelste episode van de hele saga over die verplichte inburgering in Brussel. We hebben nu een nieuwe en andere speler en het engagement van de COCOF stopt.

Minister, het samenwerkingsakkoord is nochtans duidelijk. Daarin staat dat de GGC enkel en alleen eigen trajecten kan aanbieden na overleg met en notificatie aan de gemeenschappen. Nergens valt er iets te lezen over de mogelijkheid van een inkanteling ervan. Dat was trouwens ook helemaal niet de bedoeling van het samenwerkingsakkoord.

Minister, bent u in kennis gesteld van deze inkanteling? Is er overleg gepleegd? Wat is uw reactie op de plannen van minister Maron?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, het wordt inderdaad een saga. Ik kan op uw eerste vraag heel kort antwoorden. Neen, ik ben op geen enkele manier op de hoogte gebracht van de persconferentie. Hoe heb ik daarop gereageerd? Ik heb gisteren onmiddellijk een brief gestuurd om mijn ergernis te uiten over het feit dat er al vijf keer engagementen zijn uitgesteld en dat ik nu via de pers die heel nieuwe piste moet vernemen.

Ik heb dan ook een aantal vragen gesteld, meer bepaald wat dat betekent voor de verplichte inburgering, wat dat betekent voor de afspraken die we hebben gemaakt, en hoe hij dit denkt te organiseren. Ik heb hem er ook op gewezen dat elke wijziging op basis van het samenwerkingsakkoord het overleg veronderstelt met de Vlaamse overheid.

Mijn kabinet heeft vanmorgen telefoon gekregen van het kabinet van minister Maron, die heel duidelijk zegt dat hij dit heeft aangekondigd maar dat hun engagementen overeind blijven. Op 1 juni zal, wanneer mensen zich komen aanbieden in een van de negentien gemeenten van Brussel, duidelijk worden gemaakt dat er een verplicht inburgeringstraject is. Er ligt een tweetalige brochure die de mensen doorverwijst naar Bapa BXL of naar AgII-bon, ons inburgeringsagentschap.

Hij zegt dat de aankondiging die hij heeft gedaan, eigenlijk betrekking heeft op een volgende fase. Mijn kabinet heeft daar akte van genomen. Ik heb begrepen dat op 1 juni volgens minister Maron de afspraken eindelijk zullen worden gevaloriseerd. Ik ben er zelf sceptisch over. Ik zal daar niet flauw over doen. Ik heb al vijf keer uitstel meegemaakt. Ik wacht dan ook af wat er op 1 juni ter plekke zal gebeuren.

Ik denk dat elk verder debat, elke verdere ambitie van de Brusselse regering met betrekking tot inburgering op basis van het samenwerkingsakkoord minstens overleg vereist met Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De afspraken uit het samenwerkingsakkoord zijn glashelder en worden nu door minister Maron bij het grofvuil gezet. Hij had zelfs niet het fatsoen om u daarover tijdig in te lichten. Dat gaat er bij mij niet in. Blijkbaar staat het woord 'samenwerking' – of in het Frans: 'coopération' – niet in het woordenboek van minister Maron. Nochtans is het samenwerkingsakkoord geen vodge papier.

Bovendien gaat het mijn verstand te boven dat minister Maron blijkbaar wel de tijd heeft om tweetalige trajecten uit te rollen terwijl de invoering van de verplichting al drie jaar op zich laat wachten.

Maar ik ben blij te horen, minister, dat u meteen actie ondernomen hebt, dat u een brief geschreven hebt, dat u te kennen gegeven hebt dat wij als Vlaanderen een volwaardige en belangrijke partner zijn in dit hele dossier. Bovendien bieden de Brusselse trajecten absoluut geen antwoord op de problematiek van de inburgering. Tweetaligheid à la de GGC kennen we allemaal. Vraag dat aan de mensen in de bicommunautaire ziekenhuizen en in de bicommunautaire rusthuizen. Die zorginstellingen hebben een broertje dood aan het Nederlands.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, we zien al enige tijd sabotage vanuit het francofone Brusselse establishment inzake het inburgeringsbeleid. Nu wil de Brusselse Hoofdstedelijke Regering blijkbaar ook nog, in strijd met alle gemaakte afspraken, het Franstalige inburgeringsbeleid overhevelen naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Zo wil de Brusselse Hoofdstedelijke Regering eigenlijk de inburgeringstrajecten 'verbrusselen' en Vlaanderen gewoon buitenspel zetten. Er zouden dan zogenaamd tweetalige trajecten komen, maar in de praktijk weten we wat in de Brusselse context tweetaligheid betekent. Dat is gewoon eentalige Franstaligheid, maar op Vlaamse kosten. Terwijl we zien dat in veel Brusselse wijken de vervreemding zo hard toeslaat dat men zich veeleer in Afrika of het Midden-Oosten waant – collega Rousseau zou het kunnen beamen, mocht hij hier een keer aanwezig geweest zijn –, houdt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zich bezig met het pesten van Vlaanderen en met het verder laten islamiseren van Brussel, in plaats van met inburgering.

Dus is mijn oproep aan u, minister, dat Vlaanderen nu eindelijk eens zijn macht gebruikt om dat francofone Brusselse establishment, maar ook de lokale

handlangers van Groen, Vooruit en Open Vld, eindelijk eens duidelijk te maken dat we dat niet meer pikken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Janssens, het is niet aan mij om collega Rousseau te verdedigen, maar hij was hier wel bij aanvang. Hij is hier nog steeds, want ik zie zijn gerief staan.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Dank u wel voor de rechtzetting, voorzitter. *(Opmerkingen)*

Collega's, ik denk dat minister Maron beter eerst zijn huiswerk zou maken, in plaats van opnieuw ballonnetjes op te laten. Ik heb het hier vorige week ook al gezegd: voor ons is het cruciaal dat er nu echt dringend werk wordt gemaakt van die verplichte inburgeringstrajecten, zoals wij trouwens al jaren vragen, met een aanbod vanuit de Franse Gemeenschap en vanuit Vlaanderen. Want eerlijk is eerlijk, minister, we hebben het er in de commissie al vaak over gehad: Vlaanderen staat klaar, die vierduizend plaatsen zijn voorzien. Ik denk dat dat inderdaad de beste garantie is dat er ook een Nederlandstalig aanbod zal worden voorzien.

Ik reken trouwens op minister Van den Brandt, die eigenlijk ook bevoegd is vanuit het Nederlandstalige college, om daar mee over te waken. Maar ik denk dat daar nu eerst werk van moet worden gemaakt, voordat we kunnen nadenken over volgende stappen rond harmonisatie of inkanteling. Minister Maron, get your priorities right.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, ik treed u volledig bij. Ik herhaal nog eens dat het voor mij ook erg onbegrijpelijk is dat, wanneer twee ministers van een verschillende regering intens samenwerken rond een traject, waarbij we inburgering verplicht willen maken in Brussel, waarbij er heel intensief overleg is, waarbij ikzelf als minister steeds heb aangeboden om de expertise die we in Vlaanderen al hebben opgebouwd, ten dienste te stellen van Brussel, omdat dat in het belang is van de nieuwkomers en van onze samenleving in het algemeen, wij al vijf keer een uitstel hebben gezien. Er is ons beloofd dat wij op 1 juni eindelijk de inwerkingtreding zouden zien van de afspraken die gemaakt zijn. En dan doet men zonder enig overleg, nog voordat we de datum van 1 juni hebben bereikt, dus nog voordat die verplichte inburgering in werking is gesteld, opnieuw een communicatie over een totaal nieuwe aanpak en een nieuwe approach, zonder op voorhand de hoffelijkheid te hebben om contact met ons op te nemen. Ik vraag niet dat men toestemming vraagt, maar dat men toch minstens zou informeren. Want in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering weet men natuurlijk ook dat daar vorige week in dit parlement een debat over gevoerd is. Het is minstens ook een heel chaotische communicatie. Het ene is nog niet ingevoerd en men communiceert al over een nieuw traject of een nieuwe aanpak.

Ik heb mijn ergernis daarover geuit, in de meest duidelijke taal. Maar ik heb vandaag dan ook wel de reactie gekregen. En dat is voor mij uiteindelijk het belangrijkste. Welke denkpistes men ook ontwikkelt, het belangrijkste is dat we zo snel mogelijk die verplichte inburgering in Brussel op het terrein gerealiseerd weten. En daar is het engagement herbevestigd.

We gaan binnen drie weken, op 1 juni, kijken wat er gebeurt in Brussel. Normaal gezien ben ik iemand die positief staat ten aanzien van en wil geloven in zulke

engagements, maar als ze al vijf keer uitgesteld zijn, dan word ik ook wel sceptisch, voorzichtig gesteld. We zullen kijken wat er gebeurt.

Alleszins – dat wil ik ook nog heel duidelijk zeggen –, welke nieuwe piste er in de toekomst ook komt, er is overleg nodig met Vlaanderen. Natuurlijk is het mijn verantwoordelijkheid en die van de Vlaamse Regering om over de belangen van Vlaanderen en die van de Vlamingen in Brussel te waken. Ik ga dat ook nauwgezet doen. Als er een onderzoek gebeurt naar nieuwe pistes of als er nieuwe pistes komen, wil ik kijken of die stroken met de belangen van de Vlaamse Gemeenschap. En het allereerste belang van de Vlaamse Gemeenschap is dat er in Brussel inburgeringstrajecten zijn voor nieuwkomers, dat die trajecten effectief zijn, dat ze zo snel mogelijk toelaten mensen in te schakelen in onze gemeenschap, en dat er ook een volwaardig Nederlandstalig aanbod is ten aanzien van nieuwkomers in Brussel.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik wil nog even terugkomen op de rol van Vlaanderen in Brussel. Wij met de N-VA geloven steevast in het belang van de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel, ook en zeker met betrekking tot de inburgering. Het is cruciaal voor het Nederlandstalige, Vlaamse karakter van onze hoofdstad. Brussel is ook ónze hoofdstad. Bovendien is de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap essentieel en onmiskenbaar. We investeren er jaarlijks meer dan 1 miljard euro en onze partij is daar ook trots op.

Dus ja, minister, ik reken erop dat u niet van de zijlijn zult toekijken en dat u uw Vlaamse bevoegdheid inzake inburgering ten volle zult beschermen en benutten. Wij zullen dit zeker en vast blijven opvolgen. Afspraak op 1 juni.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verdriedubbeling van de openstaande onderwijsvacatures

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over proeftuinen in de strijd tegen het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de tijdelijke projecten voor de aanpak van het lerarentekort

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, het is duidelijk dat u uw inspiratie voor dit project haalt uit het liedje '10.000 luchtballonnen'. Maar in plaats van 10.000 luchtballonnen die de hemel blauw kleuren, kleuren die luchtballonnen die u naar boven laat gaan voor het onderwijs, stilaan zwart. De nieuwste luchtballon spant de kroon, om de heel eenvoudige reden dat die het hoogst gaat door alle gebakken lucht van de voorbije jaren, door het gebrek aan structurele maatregelen om het lerarentekort aan te pakken. U wilt het lerarentekort gaan aanpakken door de scholen te zeggen: 'Trek uw plan. En als het lukt, bel me dan eens.'

Ja, wij zijn voor vrijheid in de scholen, maar wel pas als u voor voldoende structurele middelen zorgt. Maar nu er leraren te kort zijn, nu scholen ongelooflijk onder druk staan, zegt u: 'Los het zelf op, ik geef u de vrijheid.' U doet dat op een moment dat we ons in de grootste crisis bevinden op het vlak van lerarentekort. Lees de cijfers van het gemeenschapsonderwijs: burn-outs, geen leerkrachten te vinden, het lerarentekort is een totaliteit die niet kan worden aangepakt, een grote crisis.

Eigenlijk moet de overheid een sterke overheid zijn, die investeert waar nodig en problemen structureel aanpakt. Maar neen, de minister beslist dat hij de taak gaat uitbesteden. 'Bel me eens, beste scholen, als u zelf een oplossing hebt gevonden.'

Vandaar mijn heel bezorgde vraag, niet alleen namens mezelf, maar ook namens veel scholen: bent u eigenlijk nog van plan om in de jaren die u deze legislatuur nog hebt, de broodnodige initiatieven te nemen om het lerarentekort aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, er is hier al ongelooflijk veel gezegd over het lerarentekort en de herwaardering van de leraar. We weten allemaal dat de onderwijswetgeving een enorm kluwen is. Het is niet eenvoudig om er aanpassingen aan te doen. We hebben al een aantal keer gevraagd, minister, om werk te maken van een loopbaanpact. Maar we hebben ook al heel vaak gezegd dat we misschien wel eens 'out of the box' moeten durven na te denken over de organisatie van ons onderwijs.

Ik denk dat wat hier op tafel ligt, getuigt van heel veel durf en daadkracht bij alle onderwijspartners. We hebben al verschillende keren om deze regelluwe proeftuinen gevraagd, minister. Vanmorgen was ik op een school in Kortrijk waar men ongelooflijk enthousiast is over wat voorgesteld werd. Men is van plan om niet bij de pakken te blijven zitten en om te gaan zoeken hoe men met die proeftuin aan de slag kan gaan, rekening houdend met het welzijn van leerkrachten en de mogelijkheden die beschreven zijn.

Er zijn heel veel verschillende voorstellen. Ik denk, minister, aan het ontkleuren van enveloppes, aan het werken aan een jaaropdracht. Maar vooral de link met het lokale is belangrijk. Want er zijn heel veel verschillende scholen in Vlaanderen – gelukkig maar – en er zijn heel veel verschillende noden. Dat is net de kracht van wat hier op tafel ligt.

Minister, ik heb toch een heel concrete vraag bij de selectie van die proeftuinen. Hoe zult u ervoor zorgen dat die zeer divers zijn en dat het hele onderwijsveld ook betrokken kan worden? Vooral echter stel ik me de vraag – en dat is iets wat ik heel belangrijk vind – hoe u scholen zult blijven betrekken die niet geselecteerd worden als proefproject, en toch zeer enthousiast zijn om mee te helpen nadenken?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, vijftien scholen in het basisonderwijs, en vijftien in het secundair onderwijs kunnen naar voren komen. Dat is een heel goede zaak. Ik vind dit een gedurfd maar heel positief signaal. Want het betekent dat je ook de mensen binnen het werkveld, diegenen die elke dag klaarstaan om ons onderwijs te doen werken, mee betreft om te kijken hoe we die zware leerkrachtentekorten kunnen opvangen.

Ik weet dat ik soms in herhaling val, maar ik denk dat het hier belangrijk is om niet alleen zo divers mogelijk te gaan, maar ook om te kijken naar de manier waarop we ervoor kunnen zorgen dat we binnen die proefprojecten heel goed kijken naar zijinstromers. Want ik ben ervan overtuigd dat, als het gaat over de korte termijn, dat diegenen zijn die in eerste instantie kunnen zorgen voor een directe instroom. Daarnaast is de ervaring die dergelijke zijinstromers meebrengen heel goed. Die ervaring zou een beeld kunnen schetsen van hoe alles in zijn werk gaat, voor mensen die nog in hun opleiding zitten. Ik vind dat een heel belangrijke zaak.

Mijn vraag is dan ook op welke manier de projecten omgezet zullen worden in daadkracht. Welk tijds kader gaat u daarrond uitbouwen, zodat het niet gewoon enkele ballonnetjes zijn – zoals collega Vandenberghé ze noemde –, maar dat het ballonnetjes zijn die er daadwerkelijk voor kunnen zorgen dat het leerkrachten tekort opgelost kan worden, of dat in ieder geval toch belangrijke stappen in die richting gezet kunnen worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Spijtig genoeg zijn wij natuurlijk niet de enige sector die met een krapte op de arbeidsmarkt kampt. De meeste sectoren zitten ter zake met een probleem.

Er is geen 'silver bullet'. Er is niet één maatregel die het lerarentekort zal oplossen. Vandaar dat ik, samen met deze regering, al een hele tijd bezig ben om een plejade van maatregelen, initiatieven en concrete acties te ondernemen. Dat gaat over het aanpakken van taboes zoals bijvoorbeeld de vaste benoeming. Zo zeggen we dat we ervoor gaan zorgen dat we startende leerkrachten beter bij ons kunnen houden; we gaan die sneller zekerheid, een vast loon en urenschema geven. We gaan er ook voor zorgen dat ze beter worden begeleid. We gaan ervoor zorgen dat er meer middelen worden vrijgemaakt – 50 miljoen euro – om de leerkrachten toe te staan zich veel meer te concentreren op hun kerntaak, en minder op administratieve taken, op toezicht, op niet-kerntaken.

We hebben ervoor gezorgd dat de arbeidsvoorwaarden en loonvoorwaarden worden verbeterd. We hebben ervoor gezorgd dat er een loonsverhoging is voor de directies. We hebben de loonspanning doen toenemen tot 31 procent, zodat het echt de moeite loont om in te stappen in een directiefunctie. We hebben gezorgd voor kleinere zaken, zoals een internetvergoeding, een digitale uitrusting voor de leerkrachten, een fietsvergoeding, noem maar op. Het gaat over diverse initiatieven. Stap voor stap maken we het aantrekkelijker om de overstap te maken naar de lerarenopleiding of als zijinstromer van de private sector naar onderwijs.

Maar we blijven zoeken naar concrete maatregelen. Alleen moet ik soms vaststellen dat, zeker in het kader van het sociaal overleg, discussies over nieuwe maatregelen verzanden in een welles-nietesspelletje, waarbij de ene voor een bepaalde maatregel pleit en bijvoorbeeld inzake arbeidsorganisatie om meer vrijheid vraagt, en de andere voor het tegenovergestelde pleit. Ik wil die discussies overstijgen en een regelluwe omgeving creëren. Want bij uitstek in onderwijs is alles gebetonneerd in regelgeving, in decreten. Er is weinig marge. Laten we eens abstractie maken van die marge, van die beperkingen en ruimte geven aan scholen om hun voorstellen te gaan botvieren in de praktijk. Zo kunnen we, in het kader van het welles-nietesspelletje, aantonen wie er gelijk heeft en wat er in de praktijk werkt. Dan kunnen we achteraf zorgen voor een brede uitrol van wat in concreto werkt op de klasvloer. Dat zijn concrete maatregelen, geen luchtkastelen.

Want het is ook nooit goed, hé, mijnheer Vandenberghe. We nemen tal van maatregelen en altijd vraagt u wat we nog zullen doen. Wel, stap voor stap gaan we vooruit. Vooruit! Ik kan zeggen dat we taboes die in het verleden bestonden, aanpakken, bijvoorbeeld over de vaste benoeming en andere. We gaan ter zake vooruit.

Je kunt veel zeggen en veel kritiek geven. 'Et j'assume': dat is allemaal correct. Je kunt altijd zeggen dat het een beetje te laat of te weinig is. Maar we gaan onmiskenbaar vooruit. Dat negativisme deel ik dus niet. We blijven niet bij de pakken zitten en zullen inspelen op de concrete vragen. Heel veel scholen zitten klaar met concrete voorstellen. Daarom ook neem ik dit initiatief. Het zal een kwestie zijn van te selecteren. En ik vrees dat velen wat ontgoocheld zullen zijn, dat is de keerzijde van de medaille. Maar met de sociale partners hebben we afgesproken om er dertig te selecteren: vijftien uit het basisonderwijs en vijftien uit het secundair. We zullen er natuurlijk ook voor zorgen dat er een gelijke spreiding is over de netten, dat spreekt voor zich, en dat zowat alle thematieken met betrekking tot arbeidsorganisatie, met betrekking tot het mogelijk maken van zijinstromers, aan bod komen. Zo moeten we iets meer kunnen faciliteren dat ook mensen die niet beschikken over een pedagogisch bekwaamheidsbewijs de overstap kunnen maken van de private sector naar ons onderwijs. Dat zal er allemaal in zitten.

De oproep is nu gelanceerd en de deadline is 15 juni. En dan kunnen we snel overgaan tot de selectie. Het zal een moeilijke keuze zijn, er zal zeker wat discussie over zijn. 'L'embarras du choix' staat ons te wachten, maar zoveel te beter, want het tegenovergestelde zou problematischer zijn. We zullen een keuze maken.

We zorgen ervoor dat de goedgekeurde projecten van start kunnen gaan in september. Ik zeg 'kunnen', want ze moeten dat niet. Ze kunnen ook zeggen dat ze niet in september, maar een beetje later in het jaar starten. Dat kan evengoed.

Maar dit levert onmiskenbaar een positieve dynamiek. En daarom verzet ik mij tegen uw negativisme. Er is een positieve dynamiek om te zeggen 'Yes we can'. Ja, we kunnen wel vooruitgang boeken in de aanpak van dat lerarentekort, maar we moeten gewoon durven alles te toetsen in de praktijk. En dat zullen we ook doen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, ik ben ook altijd positief, en ik heb ook vertrouwen in mijn leerkrachten als de proeftuin wordt gelanceerd. Dat heb ik als leerkracht en als directeur veel meegemaakt.

Maar bekijk de cijfers van het gemeenschapsonderwijs. Van 2019 tot 2022 is het tekort drie keer groter. En de cijfers zijn nog een stuk hoger dan wat er werd gepubliceerd.

U mag dergelijke projecten lanceren, maar de basis is niet verbeterd. De werkdruk is te hoog, er is nood aan kwaliteitsverbetering, er is nood aan betere arbeidsvoorwaarden. U kiest er midden in een existentiële crisis rond leraren voor om te experimenteren. U weet ook dat u daar in het beste geval geen structurele oplossingen voor zult vinden.

Minister, ik ben niet negatief, maar ik probeer objectief te luisteren naar wat ik hoor op de werkvloer. U bent halfweg uw termijn en de resultaten over het meer inzetten van leerkrachten zijn op zijn zachtst gezegd verontrustend. Ik ben niet negatief, maar realistisch. Daarom stel ik nog een keer mijn vraag: wat zult u

zelf structureel doen? U lanceert losse projectjes en losse ballonnen. Wat zult u structureel doen om ervoor te zorgen dat u er tegen het einde van de legislatuur wel in geslaagd bent om die negatieve trend om te buigen?

Mijnheer Daniëls, cijfers zijn wat ze zijn. U kunt het zonlicht verloochenen. Kijk naar de cijfers van het gemeenschapsonderwijs. Luister naar de werkvloer. U zult zien, mijnheer Daniëls, dat de problematiek daar des te groter is. (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik dank u, minister. Het komt er eigenlijk op neer dat we het leraar zijn opnieuw aantrekkelijk of sexy moeten maken. Dat kunnen we doen door een modern personeelsbeleid te voeren dat er enerzijds voor zorgt dat mensen zeker zijn van hun job maar anderzijds ruimte biedt voor job-differentiatie en om te groeien. Op die manier maken we sowieso werk van die onderwijskwaliteit, het andere issue waar we hier zo vaak over praten. Het is kort dag voor de scholen en er is ongelooflijk veel enthousiasme, minister.

Ik wil nog een zaak aankaarten, minister. De proeftuinen worden gescreend op hun financiële haalbaarheid binnen de toegekende onderwijsmiddelen. Zo staat het beschreven. Ik krijg heel vaak de vraag of er extra middelen worden vrijgemaakt en of de scholen de toegekende middelen die ze nu momenteel niet kunnen benutten omdat er geen personeel is, mogen inzetten. Dat is een heel concrete vraag. Ik denk dat we de scholen daarmee echt vooruit kunnen helpen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u hartelijk voor uw antwoorden. De uitdaging is op welke manier je naar een lerarenloopbaan kijkt. Het is fundamenteel verkeerd om naar een lerarenloopbaan te kijken zoals we pakweg twintig of dertig jaar geleden deden. Vandaag kijken mensen anders naar hun loopbaan. Ze veranderen regelmatig. Waarom zou dat anders zijn bij een leerkracht? We moeten het geheel daarrond bekijken zoals dat vandaag ook in de bedrijfswereld gebeurt, namelijk veel meer inspelen op wat er heden ten dage leeft.

Daarom ben ik altijd van oordeel geweest dat de idee van de vaste benoeming eigenlijk niets bijbrengt. We moeten nagaan op welke manier we mensen die eventueel geïnteresseerd zijn om ook hun ervaringen te delen, binnen die veranderende systemen in het onderwijs kunnen aantrekken. Die proeftuinen zijn heel goed, maar de vraag is welke middelen er worden vrijgemaakt op lange termijn en op welke manier we ervoor zullen zorgen dat binnen die proeftuinen ook de nodige aandacht wordt gegeven aan die zijinstromers. Als we op korte termijn echt een oplossing willen formuleren voor het lerarentekort, dan zal een deel van het antwoord liggen in die zijinstromers omdat de manier waarop mensen naar hun loopbaan kijken, fundamenteel anders is. De zijinstromers zijn met andere woorden de leerkrachten van morgen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u zegt dat in het onderwijs alles geregeld is met decreten en dat er heel weinig mogelijk is om daarvan af te wijken. Daarom zijn er de proeftuinen. Iemand anders formuleerde het zo: we hebben geen proeftuinen nodig om af te wijken van slechte niet-functionerende regelgeving, we hebben degelijke regelgeving nodig. Ik denk dat dat ongeveer hetzelfde is als wat u zegt, maar het enige wat ik daaraan wil toevoegen is dat we vandaag al weten wat er moet gebeuren en welke instrumenten werken, bijvoorbeeld meer inzetten op opleidingen on the job en op coaches. Ik weet dat er al een aantal

initiatieven zijn genomen, maar we moeten meer en beter doen. Dat helpt ook ervaren leerkrachten die minder ervaren leerkrachten of zij-instromers kunnen bijstaan. Verder zijn er de onderwijsassistenten. Dat is ook een heel moeilijke zaak, maar kan ook heel goed werken om de leerkracht tot de kern te laten komen. Er moet ook meer worden ingezet op die zijinstromers en we moeten ze meer anciënniteit geven. Dat is waar collega De Gucht naar verwijst. Die zaken werken nu al, daar hebben we geen proeftuinen voor nodig.

Mijn vraag is hoe u echt zult leren van de goede praktijken die in de proeftuinen naar voren komen. Uit andere proeftuinen, zoals die van het duaal leren, is er niet altijd goed geleerd en zijn er niet de juiste conclusies getrokken. Hoe gaat u het hier anders en beter doen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Vandenberghe, het verbaast me toch een beetje wat u hier brengt, alsof een maatregel die je vandaag in het onderwijs invoert, morgen effect heeft. Dat is het niet. De effecten van het M-decreet, dat Pascal Smet heeft ingevoerd, die voelen we nu. Leerkrachten die eronderdoor gaan. Het duurt even voor je effecten ziet. Dat hebt u niet genoemd, maar dat zeggen wel de mensen waar ik langsga. Deze proeftuin is iets extra, naast de structurele maatregelen. U blijkt dat te vergeten. De anciënniteit van de zijinstroom is structureel. De snelle vaste benoeming is structureel. De kerntaak is structureel. Dus, minister, ik denk inderdaad dat het goed is dat de proeftuin beperkt is in de tijd. Ik roep op voor een goede evaluatie, want dat gebeurde in het verleden niet altijd bij die proeftuinen. Maar ik roep ook de scholen op om, naast de proeftuinen, ook zelf te kijken naar het hr-beleid, bijvoorbeeld door exitgesprekken te doen met beginnende leerkrachten die de school verlaten. Waarom verlaat je de school? Wat kunnen wij als school daaraan doen? Dat is ook een belangrijke stap in dit debat.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, minister, we vinden het op zich een goed idee om te werken met proeftuinen. Daar kunnen goede ideeën uit komen. Maar we zijn wel bezorgd dat u de hete patat op die manier doorschuift naar de scholen, minister, terwijl er toch een aantal structurele maatregelen zijn die u moet nemen. U zegt: 'We gaan vooruit op al die assen.' Maar dat klopt natuurlijk niet. Op een aantal assen gaan we niet vooruit. Ik denk bijvoorbeeld voor de starters aan het lerarenplatform. U bouwt dat af. Er is nog altijd een hele periode voor de vaste benoeming waarbij jonge leerkrachten werkonzekerheid hebben, financiële onzekerheid hebben. Breid dat lerarenplatform uit. Ik denk bijvoorbeeld aan de eindeloopbaanregelingen. Uw partij bouwt die keihard af, terwijl heel veel mensen niet voor de klas kunnen staan tot 67 jaar. Dat was een aantrekkelijk aspect van het lerarenberoep. U gooit dat weg. Ik denk bijvoorbeeld aan de zijinstromers. Mijnheer De Gucht, u moet met twee woorden spreken. Als u zegt dat dit heel belangrijk is ... ja, dan moet die anciënniteit omhoog. Dat is nog altijd een loonsvermindering voor mensen die instappen uit een ander beroep. Dat zijn structurele maatregelen. U moet die nemen als u het tekort wilt oplossen, naast dit soort projecten als proeftuinen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Als Vlaams Belang zijn we zeker niet tegen de opzet van deze reguliere proeftuin. Meer autonomie om een gepast personeelsbeleid te kunnen voeren in het onderwijs was een van de kernadviezen van de commissie Beter Onderwijs. Maar ten eerste zit de timing wel een beetje slecht. U maakt dit in mei 2022 bekend en het volledige dossier moet door de school al ingediend worden tegen 15 juni 2022. Dat is wel midden in de

examenperiode. Ik vind dat toch wel een beetje een eigenaardige timing. Dan, ten tweede, is het niet duidelijk of de scholen middelen gaan krijgen om dat allemaal toe te passen. Het zou toch niet mogen dat zij er tijd in steken maar geen extra mensen en middelen krijgen. Dat is niet duidelijk. En dan een vraag: bestaat niet het risico dat vooral scholen die nu al een sterk beleidsvoerend vermogen hebben om binnen de huidige regels al personeel aan te trekken, en dus minder last hebben van het lerarentekort, dossiers gaan indienen? En als dan hun oplossingen naar voren komen of overgenomen worden, is dat dan haalbaar bij die scholen die geen al te best beleidsvoerend vermogen hebben – door een andere context, een ander leerlingenpubliek – om dat te implementeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Geld is niet altijd de oplossing voor elk probleem. Mocht dat waar zijn, dan zaten we misschien in Onderwijs niet met een probleem. Als je de financiering van ons onderwijs bekijkt, vis-à-vis het bruto nationaal product, en dat uitzet ten opzichte van andere OESO-landen, dan zit Vlaanderen wel heel hoog. En inzake onderwijskwaliteit zitten we lager. Dat is niet alleenzaligmakend. Maar door de verschillende voorstellen die al klaarliggen bij de vele scholen, denk ik niet dat de timing een probleem is.

Er zijn heel veel scholen die klaar zitten. Ik denk dat we zullen kampen met 'l'embarras du choix', dat er dus een overschot aan maatregelen en voorstellen zal zijn. Heel concreet zullen die inderdaad gaan over de lerarenloopbaan, om de vlakke loopbaan te doorbreken, met allerhande initiatieven. Ik denk ook dat er inzake opleiding 'on the job' concrete voorstellen zullen zijn.

Ik geef u even mee dat ik de discussies die daarover gaande zijn ook begrijp, en wel aan weerszijden. Je hebt degenen die zeggen dat dit ervoor zal zorgen dat je zijinstromers sneller kunt opleiden tot leerkracht, maar ook de vraag stellen welk effect dat zal hebben op bestaande leerkrachten. Zij zeggen dat die nieuwkomers binnenkomen via de 'fast lane', voorrang krijgen, en niet de inspanning hebben moeten doen om onderwijzer te worden die zij hebben moeten doen. Dat zorgt voor wat spanning in de lerarenkamer. Maar anderzijds zorg je er dan ook voor dat de bestaande leerkrachten wat minder werkdruk krijgen. Er valt dus soms wel iets te zeggen om te pleiten voor een concrete toepassing op de klasvloer, in de praktijk.

Ik heb ook gezegd dat we gaan zorgen voor een expertencommissie, waarbij we samen met de sociale partners de keuzes zullen maken, maar we gaan ook zorgen voor evaluatie. Na een jaar gaan we zorgen voor evaluatie door een expertencommissie, samengesteld zowel uit de sociale partners, als de onderwijsinspectie, het departement en andere partners. Ik denk dat we daar ook uit zullen kunnen leren.

Maar is dit dé oplossing in de aanpak van ons lerarentekort? Nee, verre van. We gaan ook zorgen voor kortetermijnmaatregelen. Daarmee kom ik binnenkort naar het parlement. Er is al een goedkeuring in een eerste lezing van de Vlaamse Regering. Dat zijn kortetermijnmaatregelen die nu nog kunnen worden toegepast in het komende schooljaar. Dat gaat onder andere over 10 tot en met 20 jaar anciënniteit die kan worden meegenomen, als je de overstap maakt van de privésector naar het onderwijs. Maar het gaat evengoed over de mogelijkheid om uren die onderbenut worden om te zetten in middelen, mevrouw Vandromme. Die kunnen worden gebruikt voor allerhande profielen, ook met niet-leerkrachtprofielen. Ook in het kader van deze projecten kunnen die middelen ingezet worden. Ik denk dat ook dat een dankbare opportuniteit is die wordt geboden en waarbij we weer taboes doorbreken en grenzen verleggen. Vroeger was dat onaantastbaar, dat kon niet. Wel, nu is het een feit.

Wat de lange termijn betreft: ook daar zijn we nu bezig, maar spijtig genoeg kunnen we dat niet zelf beslissen. Het gaat over re-integratie mogelijk maken, het makkelijker maken dat mensen hun verlof – bijvoorbeeld zorgverlof en dergelijke – kunnen opschorten, en deeltijds terugkeren naar het onderwijs aantrekkelijker en mogelijk maken.

Tot slot: ik noteer dat Vooruit tegen is. U hebt geen vertrouwen. Het is 'negativisme, het zijn allemaal luchtballonnetjes, het lijkt er niet op'. Wel, oké, maar mag ik dan vragen dat u dan ten minste op het federale niveau uw verantwoordelijkheid neemt. Als het gaat over krapte op de arbeidsmarkt, dan is daar ook een structurele reden, namelijk het feit dat het via uitkeringen, via een werkloosheidsvergoeding die onbeperkt is in de tijd, het in de praktijk voor veel mensen aantrekkelijker is om thuis te blijven en niet te gaan werken, om niet de keuze te maken voor het onderwijs. Mochten we daar een activerend beleid krijgen, mochten we daar met z'n allen de verantwoordelijkheid nemen, dan zouden we – niet alleen voor onderwijs, maar voor tal van sectoren – echt stappen vooruit kunnen zetten. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Minister, ik vind het een ongelooflijk zwakke bod om de verantwoordelijkheid weer bij anderen te leggen en om mijn woorden te verdraaien. U weet als geen ander dat ik, met mijn ervaring in het onderwijs, ongelooflijk veel vertrouwen heb in wat er op de werkvloer en op school gebeurt, anders zou ik ze niet zoveel bezoeken. Ik stel alleen maar vast.

Mijnheer Daniëls, hoeveel jaar zitten jullie al in de meerderheid in het Vlaams Parlement zonder dat Vooruit in de meerderheid zit? Het is van 2014-2015 geleden dat wij, samen met mevrouw Gennez, al voorstellen hebben gedaan om het lerarentekort aan te pakken. Dat is niet om kortetermijnresultaten te hebben. We spreken over zes, zeven, acht jaar. Ik vind dus ook uw analyse niet correct. Maar hier staan we, minister, hier staan we. We hebben heel veel vertrouwen in alles wat met leerkrachten te maken heeft. Maar jullie hebben in het begin van de legislatuur gezegd: 'we gaan de lat hoger leggen, we moeten excelleren.' Ik wil u eens meenemen naar een secundaire school, waar de leerlingen uren in de studie zitten, en van bepaalde vakken al maanden geen lessen meer hebben gekregen. En als ze dan soms les krijgen, dan is het van een vakleerkracht die dat bepaald vak nog nooit heeft kunnen geven. Als u dat omschrijft als 'de lat hoger leggen en excelleren', wel, dan denk ik dat u inderdaad de waarheid niet wilt zien. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, ik denk dat we de hele uitdaging van het lerarentekort onrecht aandoen als we zouden zeggen dat we het hier oplossen met één vraag, of dat we de problematiek oplossen met proeftuinen alleen. Toch vind ik het een heel belangrijke stap, al was het maar omdat scholen nu al uitmuntend zijn in creativiteit en ze met heel veel durf en enthousiasme op zoek gaan naar hoe ze de zaken kunnen aanpakken. Ik benoem die positieve vibe hier graag, minister, maar ik wil ook aangeven dat scholen heel vaak botsen op de grenzen van de onderwijswetgeving. Ik kijk uit naar wat er op tafel komt.

Ik hoorde u ook zeggen, minister, dat u een opening maakt om de onderbenutte middelen ook te kunnen inzetten voor deze projecten. Ik denk, collega's, dat als we echt werk willen maken van de kwaliteit van ons onderwijs, als we dat echt hoog in het vaandel willen blijven houden, we dan misschien nieuwe recepten moeten bedenken. En als een goede kok een nieuw recept bedenkt, dan proeft hij het, dus ik ben voor proeftuinen. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal niet beginnen over de overkant van de straat, daar hebben we hier soms de neiging toe. Elke partij die dat doet, vergeet dan dat ze op een bepaald moment ook aan de overkant van de straat gezeten heeft, of vergeet op welke manier ze de afgelopen jaren in deze regeringen zat, dus ik zal dat niet doen. Ik zal het over de leerkrachtentekorten hebben.

Allereerst, het is een bijzonder positief gegeven dat we inderdaad op eenzelfde golflengte zitten, minister, als het erover gaat dat we de vlakke loopbaan moeten doorprikken. We moeten kijken op welke manier we mee zijn met wat vandaag verwacht wordt van mensen en op welke manier zij naar hun loopbaan kijken, en op die manier moeten we inderdaad de oplossingen bieden binnen het onderwijs.

Collega van de PVDA, ik moet u eerlijk zeggen: volgens mij klopt dat met die twee woorden niet. Mij hebben ze altijd geleerd dat die twee woorden "ja, meneer" of "ja, mevrouw" waren. "U moet volledig zijn", moet het dan zijn. Kijk naar wat ik in de commissie gezegd heb, naar de discussie die we gehad hebben over de anciënniteit en wat de minister overigens net geantwoord heeft, namelijk dat we inderdaad naar die anciënniteit zullen kijken. We zullen ervoor zorgen dat die verder omhoog gaat, om ervoor te zorgen dat de zijinstromers, die vandaag inderdaad terughoudend zijn – dat moeten we erkennen –, op een eenvoudigere en gemakkelijker manier hun weg naar het onderwijs vinden, en dat daar ook op een juiste manier mee wordt omgegaan.

Ik denk dus dat we belangrijke stappen zetten. Laat ons kijken naar wat die proeftuinen opleveren en laat ons vooral ook bekijken op welke manier we dat stap voor stap kunnen verankeren, om er inderdaad voor te zorgen dat de toekomst van morgen – dat zijn onze leerlingen – op een goede manier wordt opgeleid. Dat kan enkel en alleen door goede leerkrachten. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe mantelzorgplan en het onderzoek naar een mantelzorgstatuut voor leerlingen en studenten

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het nieuwe mantelzorgplan

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Beke.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, maandag hebt u dit plan voorgesteld: het nieuwe mantelzorgplan voor de volgende jaren. Dat plan bundelt tal van acties die we vanuit Vlaanderen gaan doen om mantelzorgers te ondersteunen, vanuit drie krachtlijnen: erkennen, herkennen en ondersteunen. Dat is uitermate belangrijk, want de mantelzorgers vervullen elke dag weer, op tal van mogelijk manieren, de zorg voor duizenden mensen die op een of andere manier zorg nodig hebben, om welke reden dan ook.

Dat mantelzorgplan bevat dus een heel aantal acties, ik noem er enkele: gaande van respijtzorg, zorgen dat er voldoende dagverzorging en kortverblijf is, naar manieren waarop we werk en mantelzorg kunnen combineren en dergelijke meer.

Minister, ik wil focussen op een heel specifieke groep, namelijk de groep van jonge mantelzorgers. Ik heb daar in het verleden al meermaals aandacht voor gevraagd en in de vorige legislatuur hebben we er ook een resolutie over goedgekeurd. Dat is immers vaak een beetje een vergeten groep en vaak weten die jongeren zelf ook niet dat ze mantelzorger zijn. Nochtans nemen zij de zorg op voor een zieke papa, mama, broer of zus en dat heeft een grote impact. Het heeft een impact op hun vrijetijdsbeleving, op de omgang met andere kinderen en jongeren en ook op hun schoolse loopbaan. Ook in de school is vaak niet geweten wat er zich afspeelt.

Jongeren kunnen geen huiswerk maken omdat ze voor de moeder of de vader moeten zorgen, ze komen te laat op school, enzovoort. Dat heeft natuurlijk soms heel grote gevolgen. Daarom hebben we toen gewezen op het belang van specifieke acties naar de jonge mantelzorgers. Die zijn in het vorige mantelzorgplan opgenomen, maar ook nu. Dat is nodig.

Minister, een van de punten die daarin staat, is dat men gaat onderzoeken of een apart statuut voor de jonge mantelzorgers uitgewerkt moet worden. Op welke manier zult u daar werk van maken?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, inderdaad, het vorige Mantelzorgplan 2016-2020 is al oud. Minister, namens mijn fractie heb ik ook al regelmatig gevraagd wanneer het nieuwe mantelzorgplan er komt. We zijn dan ook blij dat het er is. Want collega's, mantelzorg is een essentieel onderdeel van de omgang met mensen met zorgnoden in onze maatschappij, in onze gemeenschap. Want we hebben de residentiële settings en de thuiszorg, de niet-residentiële professionele sector, maar daarnaast zijn er heel veel mensen aan de slag als mantelzorger: in de thuissituatie, familieleden, vrienden, burens en kinderen die allemaal hun steentje bijdragen om die zorg mogelijk te maken.

Collega's, dat is een belangrijke sector, maar bij momenten ook een vergeten sector. Bij de coronapandemie hebben we gezien dat er nagedacht werd hoe de professionelen mondklappers konden krijgen, maar de buur die elke ochtend iemand ging helpen bij zijn ontbijt geraakte niet aan mondklappers. Hij zat met de vraag of hij daar nog wel langs kon gaan, want hij wilde zijn buur niet besmetten. In het kader van de zorg en van alles wat er moet gebeuren, is die mantelzorg dus cruciaal. Maar die mensen in de mantelzorg stoten ook heel regelmatig op grenzen: persoonlijk, emotioneel, maar ook waar ze ondersteuning kunnen vinden, waar ze kunnen vinden hoe het nu in elkaar zit. Want in veel gevallen kies je er niet voor om mantelzorger te worden. Je rolt daar in. Je wordt dat omdat iemand in je omgeving in een situatie verkeert en je wilt die helpen.

Minister, het plan 2022-2024 ligt nu voor. Twee jaar is een korte tijd. Hoe denkt u in die korte tijdsperiode met het plan dat nu voorligt de situatie van de mantelzorgers tastbaar en meetbaar te verbeteren, gelet op de vele uitdagingen die we vandaag ook in onze zorgsector kennen en de uitdaging en de nood voor de mensen die zorg nodig hebben?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Schryvers en collega Daniëls, dank voor de vragen want we bespreken hier vandaag een belangrijk plan. De mantelzorgers spelen in onze samenleving inderdaad een bijzonder belangrijke rol. Jullie hebben dat beiden heel goed onderstreept. In coronatijd hebben we ervaren dat dat plots veel minder of in bepaalde momenten zelfs onmogelijk werd. Vaak is er pas een gevoel van gemis als iets afgenomen wordt, als het er niet meer is. Het toont

vooral het belang van mantelzorgers in onze samenleving aan, zoals jullie beiden gezegd hebben.

We hebben een plan dat de mantelzorger erkent en herkent en dat de mantelzorger wil ondersteunen. Dit plan is gemaakt voor mantelzorgers, maar – heel belangrijk – ook met de mantelzorgverenigingen. Daar zitten achttien operationele doelstellingen in die we gaan uitrollen. Dit is een plan dat heel breed kijkt. Dat kijkt niet alleen vanuit de zorgcontext, maar ook vanuit de werk-, de onderwijs-, en de jeugdcontext, vanuit allerlei contexten waarin de mantelzorger opereert.

Ik haal er één element uit, waarover collega Schryvers ook gesproken heeft: de jonge mantelzorger. Ik heb de afgelopen periode met veel jonge mantelzorgers gesproken. Velen beseffen zelfs niet dat ze mantelzorger zijn: bijvoorbeeld de zoon of de dochter die naar de humaniora gaat terwijl de moeder of de vader aan vroegdementie lijdt en thuis is. De jongere probeert zijn best te doen in de thuissituatie voor zijn vader of zijn moeder en probeert intussen ook op school zijn best te doen, maar vergeet dan eens dat er een huistaak is, dat er een examen is, gewoon omdat er te veel te doen is en te weinig minuten zijn om zich daar allemaal op te kunnen focussen. Hij gaat dan naar school en wordt daar dan op aangesproken. 'Waarom heb je je huiswerk niet gemaakt? Waarom is dat niet gebeurd of heb je dat niet gedaan?' Eigenlijk is daar dan geen context om daarover te spreken. Dat is niet uit luiheid of uit pubertijd, dat is omdat er thuis een zorgtaak is van ontzettend groot belang. Dat moeten we bespreekbaar kunnen maken.

Als we het hebben over erkennen en herkennen, dan gaat het daarover. Veel van deze mensen – en ik neem dit als voorbeeld – weten zelfs niet dat er een mantelzorgstatuut is waarop ze een beroep kunnen doen. Dus het herkennen van deze mensen, aangeven, een context geven, zeggen dat er statuten zijn waarop ze een beroep kunnen doen, zorgen dat er contexten zijn waarin dit bespreekbaar gemaakt kan worden, enzovoort, is van ontzettend groot belang.

Dit element – maar ik zou ook andere voorbeelden kunnen geven van bijvoorbeeld settings in het jeugdwerk – willen we samen met de sectoren opnemen. Als ik kijk naar onderwijs, zien we dat dit vandaag al een element is in de leerlingenbegeleiding, dat evenwel nog meer onder de aandacht gebracht kan worden. In het secundair onderwijs is dat al een element. In het hoger onderwijs hangt het af van de actoren in het onderwijsveld zelf, maar ik denk dat het belangrijk is dat zij dat ook op een actieve manier mee kunnen opnemen.

Er zijn heel wat speciale statuten. Er zijn statuten voor topsporters. Dan vinden we dat allemaal evident dat er topsporters zijn die desgevallend examens kunnen verschuiven en dat daar bijzondere aandacht voor is. Dat is goed, dat is mooi, dat is fantastisch. Inderdaad, collega Muyters, dat is fantastisch. Maar datzelfde moeten we ook kunnen creëren voor jonge mensen in de humaniora of de hogeschool die intussen mantelzorger zijn voor hun vader of moeder, en die ook speciale contexten nodig hebben om datgene wat ze op dat ogenblik doen vol overgave te kunnen combineren met hun schoolopdrachten. Dit was slecht een voorbeeld om aan te geven dat we echt wel aan de slag willen gaan met dit mantelzorgplan in de verschillende sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister. U hebt heel mooie voorbeelden gegeven van problemen waarmee jongeren die mantelzorger zijn kampen en waarop zij botsen, maar ook van hoe ermee wordt omgegaan in scholen en hogescholen. Maar de manier waarop er erkenning is voor een jongere als mantelzorger mag natuurlijk niet afhangen van de school waar je schoolloopt of

de unief waar je naartoe gaat, minister. We weten ook dat de thematieken vaak heel verschillend zijn. Binnen een gezin kan een jongere mantelzorgers zijn omdat moeder of vader kanker heeft, maar dat kan evengoed zijn wegens een verslavingsproblematiek of een psychische kwetsbaarheid. Daar rust vaak nog een groot taboe op. Zoals ik daarnet ook heb gezegd: vaak weten ze het zelf ook niet. Daarom moeten we ervoor zorgen, minister, dat een jongere niet telkens weer hetzelfde verhaal moet vertellen aan elke leerkracht en elke betrokkene om begrip op te wekken. Dat is mijn bijkomende vraag aan u. Hoe kunnen we zorgen voor één aanspreekpunt voor jongeren die mantelzorg op zich nemen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. Het is inderdaad belangrijk. Maar ik wil mijn vraag van daarnet herhalen om de aandacht erop te vestigen. Die mantelzorgers weet niet altijd hoe hij het moet aanpakken en wordt ook niet altijd betrokken. Wanneer er bijvoorbeeld een multidisciplinair overleg is met thuiszorg en artsen over de manier waarop men iemand gaat verzorgen, wordt de mantelzorgers soms niet erkend en ook niet herkend. Er wordt hem ook niet gevraagd wat hij nog ziet zitten en wat niet. Er is dus een onderdeel in het plan dat ik heel belangrijk vind, en dat is die overbelasting en die kwaliteit van leven, zowel voor de persoon die de zorg krijgt maar ook voor de persoon die de mantelzorg verleent. En dus heb ik de volgende oproep en vraag. Zit dit ook in het volledige traject, in het volledige plan, als gelijkwaardig element, naast bijvoorbeeld situaties als dagopvang of situaties als kortverblijf? Is er een alternatief als de mantelzorgers op dat moment op vakantie is, het niet ziet zitten of iets anders zou willen doen, zonder dat hij met een schuldgevoel moet achterblijven?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, het mantelzorgplan is er eindelijk – iets te laat, maar het is er. En ik hoop dat het ook een diepgaandere bespreking zal kennen in de commissie dan enkel bij deze actuele vraag hier vandaag in de plenaire vergadering. Want de mantelzorgers vervullen toch een essentiële en belangrijke rol in onze maatschappij en verdienen daarvoor ook financiële ondersteuning maar eveneens praktische en psychologische ondersteuning.

En uit recente cijfers die onze fractie had opgevraagd, bleek dat de Vlaamse aanmoedigingspremie mantelzorg slechts 25 keer werd toegekend. Van een volwaardig statuut met volwaardige ondersteuning is nog helemaal geen sprake.

Daarnaast wil ik wijzen op de knelpuntennota 2021 van het Vlaams Mantelzorgplatform. Hierin werd reeds aangehaald dat er onbegrip is bij de mantelzorgers door de nieuwe inschaling van de BelRAI en de vrees dat ze zonder zorgbudget zouden vallen. Hier bestaat dus het risico dat er bespaard wordt op respijtzorg en er bijkomende druk komt te liggen op de mantelzorgers, wat we moeten vermijden. Opmerkelijk: in heel uw nieuwe mantelzorgplan lezen we hier niets over. Minister, kunt u garanderen dat met de huidige vooropgestelde voorstellen onze mantelzorgers eindelijk de volwaardige financiële ondersteuning zullen krijgen die ze verdienen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ik heb ook een vraag naar concrete ondersteuning, specifiek voor kinderen tussen 11 en 18. Deze groep van jonge mantelzorgers rapporteert een lage levenstevredenheid, lage levenskwaliteit, gezondheidsproblemen enzovoort. Het zijn kinderen die zorgen, terwijl er eigenlijk voor hen zou moeten worden gezorgd.

Ik was heel benieuwd hoe u in uw plan iets voor hen wilde betekenen. Ik was wat teleurgesteld dat u schreef bij gewenst resultaat van uw actie: 'Voor jonge mantelzorgers is onderzocht welke acties we in Vlaanderen kunnen ondernemen.' In uw plan staat dus dat u gaat onderzoeken wanneer uw plan kan stoppen. Dat vind ik heel pijnlijk, omdat ik niet goed begrijp waarom we daar al niet veel concreter zouden kunnen gaan.

Is dat een budgettaire kwestie? Ik las dat u niet de toelating hebt gekregen om hier meer geld aan uit te geven, wat ik bijzonder pijnlijk en jammer vind. Dit zijn mensen die 11,38 miljard euro aan zorg geven aan hun naasten die niet moet worden betaald door de overheid. We mogen toch iets terugdoen? Is het daarom of weet u oprecht nog niet wat u voor hen zou kunnen betekenen?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, uw voorstel om voor mantelzorgers te werken met een mantelzorgstatuut zoals een topsportstatuut, vinden we dik oké. Maar dat zou wel repercussies kunnen hebben op de leeftijd van 25 jaar en het verliezen van het groeipakket als men langer doet over de studies.

Twee, u meldt in Het Belang van Limburg dat de lokale mantelzorgpremie flink afkalft en dat u daar een eenvormig systeem van wilt maken. Dat begrijpen we, we juichen dat zelfs toe. Maar gaat het niet alleen bij plannen blijven? Gaat u de nodige hervormingen doen? Gaat u over de brug komen met bijkomende middelen om die hervormingen te betalen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, dit mantelzorgplan is gemaakt voor mantelzorgers en samen met de mantelzorgverenigingen, en dat op een brede manier. Dat is belangrijk om te onderstrepen. Die brede manier houdt in: naar jongeren, naar het onderwijs, naar werk en arbeid en de combinatie van al deze componenten, en dat over de verschillende generaties heen. Klassiek denken we bij mantelzorgers vooral aan oudere mensen die voor een partner thuis of voor hun vader of moeder in een woonzorgcentrum zorgen. Maar het is een heel brede thematiek. Er doen vandaag veel mensen aan mantelzorg die niet beseffen dat ze daaronder vallen. Er is vandaag een mantelzorgstatuut, maar dat herkennen, erkennen, bespreekbaar maken en beter uitrollen en uitvoeren, is een belangrijk element.

Daarbij willen we wat de respijtzorg betreft, de continuïteit van zorg onderzoeken. Waar kan dat verder worden geïmplementeerd?

Hoe kunnen we dit voor jonge mantelzorgers in de jeugdzorg – in het onderwijs heb ik al aangekaart – verder bespreekbaar maken en implementeren? We hebben een adviesvraag gesteld aan de Vlaamse Jeugdraad om de jonge mantelzorger op de radar te zetten en daar te implementeren. We willen links leggen naar de kinderrechtencoalitie Bataljong en anderen.

Het statuut van de mantelzorger is niet alleen een financiële regeling. Zeker voor jonge mensen is de vraag naar psychosociale en psychologische ondersteuning van ontzettend groot belang. Hoe kan men dat combineren met school, met hoger onderwijs, met andere engagementen?

Wat gebeurt er als ik op een gegeven ogenblik tegen de muur loop? Waar kan ik dan hulp en ondersteuning krijgen? Die links moeten worden gemaakt. Dat is in het overleg dat we hebben gehad met de mantelzorgverenigingen heel duidelijk aan bod gekomen en dat willen we nu verder implementeren.

Het gaat over achttien doelstellingen die we hebben geformuleerd en die gaan we met de sectoren verder uitrollen in de komende twee jaar. Dat is de bedoeling, dat is onze ambitie.

We zien dat er al heel veel goede praktijken bestaan, bijvoorbeeld om te spreken met elkaar, om reflecties met elkaar te hebben, om ervaringen met elkaar uit te wisselen. Er zijn heel wat lokale besturen die daar vandaag al hun schouders onderzetten. Er zijn er andere die daar nog kunnen van leren. Die best practices willen we zeker mee aan bod laten komen, evenals de combinatie tussen job, werk, mantelzorg en zorg. Daarvoor willen we aansluiten bij een initiatief van VDAB voor herintreders op de arbeidsmarkt, vanuit een dubbel perspectief. Enerzijds vanuit de vraag hoe we kunnen zorgen dat de combinatie tussen mantelzorg en arbeid op een werk op een goede manier gebeurt. Anderzijds vanuit het perspectief dat jarenlang mantelzorg kan betekenen dat de affiniteit met de sector de zorg vergroot en versterkt. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat datgene wat daar aan ervaring en engagement is opgebouwd, ook kan worden gebruikt om bijvoorbeeld een oriëntatie in werk en in zorg te kunnen hebben?

Al die elementen willen we naar voren schuiven in dit mantelzorgplan waar we de komende twee jaar hard aan willen werken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Mantelzorgers zijn echt onmisbaar in onze maatschappij. Als je aan mensen vraagt waar ze, als ze zorg nodig hebben, die het liefst willen krijgen, dan is dat in hun eigen omgeving. Van wie willen ze die het liefste krijgen? Dat is toch van een naaste, van mensen die ze graag zien, de directe omgeving. Dat doen duizenden mantelzorgers elke dag opnieuw. Daarom moeten we hen ook vanuit het Vlaamse beleid op alle mogelijke manieren ondersteunen. Minister, dat zal gebeuren in de verdere uitwerking van dit mantelzorgplan.

De jongeren zijn toch een heel specifieke doelgroep. Vaak is het een verdoken groep. Naar schatting zijn er 28.000 jongeren tussen 11 en 18 jaar die minstens 4 uur per week zorg verlenen. Ook die jonge mantelzorgers moeten jong kunnen zijn. Daarom, minister, geloof ik in een eigen mantelzorgstatuut voor de jongeren, omdat de problematieken voor hen heel specifiek zijn.

Minister, jonge mantelzorgers ervaren heel wat druk, waardoor hun vrije tijd in het gedrang komt, waardoor hun schoolse loopbaan soms in het gedrang komt. Het is die druk die we via dat mantelzorgstatuut en de nodige ondersteuning voor hen moeten wegnemen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, een statuut is een label. Dan weet je dat je mantelzorger bent, maar daarmee is eigenlijk nog niet gebeurd wat moet gebeuren. De slagzin moet zijn: zorgen voor mantelzorgers – zodat ze weten waar ze terechtkunnen –, maar ook mantelzorgers ontzorgen. Ik denk dan aan de jonge mantelzorgers over wie we het daarnet hadden. Misschien moeten we tijdens de examens zeggen: wij gaan met het mantelzorgplan zorgen dat tijdens de examens en de blok thuiszorg jouw taken overneemt zodat je je volledig kunt concentreren op het blokken en op de examens. Dan ontzorgen wij je als mantelzorger. Als je examens uitstelt, dan moet je die examens later wel nog altijd doen, en dan blijft die zorg er wel.

Minister, mijn fractie doet een duidelijke oproep: zet concrete acties in, laten we daarop werken, laten we heel gericht zorgen dat de mantelzorger een logisch onderdeel wordt van het volledige zorgtraject dat we hebben in Vlaanderen,

waarbij we zorgen voor mantelzorgers, maar hen ook via professionelen ontzorgen op momenten dat ze het nodig hebben voor hun kwaliteit en om overbelasting tegen te gaan.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de grondwaterwinningen en de uitzonderlijke droogte

ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van de aanhoudende droogte

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het is vandaag 4 mei. De zomer is nog niet begonnen en het is nu al uitzonderlijk droog in Vlaanderen.

Zo vroeg op het jaar, dat is een situatie die we normaal gezien één keer om de vijftig jaar tegengekomen. Dat zegt grondwaterprofessor Marijke Huysmans. Het grondwaterpeil zakt sneller dan normaal, zegt ze. De buffer die we gebruiken om een droge zomer te overbruggen – onze spaarrekening, zeg maar –, zijn we nu aan het opgebruiken.

Natuurbeheerders maar ook landbouwers beginnen zich zorgen te maken. We lezen dat er wordt nagedacht om van code groen naar code geel over te schakelen, want straks gaat de kraan misschien dicht.

Er zijn al voldoende wake-upcalls geweest in de zomers van 2017, 2018, 2019 en 2020. En misschien wordt 2022 aan dit lijstje toegevoegd.

We weten dat we water in de grond moeten laten sijpelen en het daar zo lang mogelijk moeten vasthouden. Dat is wat moet gebeuren, maar in plaats daarvan zien we dat de verharding toeneemt, dat we nog altijd versneld afvoeren en dat er water uit de natuur wordt onttrokken. Er bestaat niet alleen een stikstofarrest – de collega's hebben het misschien niet opgemerkt – maar er is ook een grondwaterarrest uitgesproken op 9 maart 2021 over grondwaterwinning. De Raad van State stelde daar dat de manier waarop we vergunningen verlenen voor de grondwaterwinningen, niet kwaliteitsvol genoeg is, dat de wetenschappelijke onderbouwing onvoldoende is, en dat we eigenlijk niet goed weten wat de impact is van onze grondwaterwinningen op onze omgeving, op onze natuur, op onze landbouw.

Collega's, we hebben eigenlijk te weinig grondwater. We moeten er heel zorgvuldig mee omspringen, en dus is het belangrijk dat we die grondwaterwinningen op een goede manier aanpakken.

Minister, u beloofde in het voorjaar van 2021, op het moment van die uitspraak van de Raad van State, om werk te maken van een betere onderbouwing van die vergunningen. Hoever staat u met die betere onderbouwing? Hoe zult u ervoor zorgen dat we die vergunningen voor grondwaterwinningen verlenen en controleren?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de regen blijft uit en het is droog. Afgelopen zomer was het nat, zeer nat, waardoor onze grondwaterstanden goed werden aangevuld. Maar de zeer droge maand maart en de beperkte

regenval in april hebben ervoor gezorgd dat het percentage lage tot zeer lage grondwaterstanden voor deze tijd van het jaar is toegenomen.

Volgens de laatste metingen, die intussen een aantal weken oud zijn, vertoonde 34 procent van de meetpunten een laag en 17 procent een zeer lage freatische grondwaterstand voor de tijd van het jaar. Wanneer de neerslag verder uitblijft en de grondwaterstanden steeds verder dalen, wat normaal is voor de tijd van het jaar, wordt de mogelijke impact tijdens de volgende maanden steeds groter.

De voorbije jaren heeft de Vlaamse Regering niet stilgezeten. Er werden verschillende plannen gemaakt met structurele maatregelen om droogte tegen te gaan, onder andere door water vast te houden, maar er zijn ook een aantal andere dingen gebeurd.

Ik denk dat ik ook mag stellen dat niemand zin heeft in een volgende crisis. We hebben al de coronacrisis gehad, waar van alles niet mocht. Er is het conflict in Oekraïne, dat volop bezig is. Er zijn de stijgende energieprijzen. Mensen hebben geen zin in een volgende crisis.

Momenteel is er nog geen reden tot paniek, maar het is natuurlijk onmogelijk om te voorspellen wat het weer na half mei zal brengen. Maar wanneer we nu wegstappen van deze droogte en waterschaarste, kan de impact des te groter zijn. Het is dus noodzakelijk om ons voor te bereiden op de mogelijke scenario's. Zo zien we dat Nederland nu al maatregelen neemt in het kader van de voorjaarsdroogte.

Minister, welke initiatieven zult u nemen om de watertekorten deze zomer te voorkomen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, we kennen de droogteproblematiek in Vlaanderen al redelijk lang. Er is verwezen naar 2017, maar dat was ook voordien al het geval. Ik ben in 2019, vrij snel na mijn aantreden, naar de regering gegaan met een hele reeks maatregelen, onder andere de Blue Deal. Er was een half miljard euro nodig om een pakket maatregelen te nemen, want inderdaad, collega De Roo, de toestand was gewoon onoverzichtelijk en er moest iets gebeuren. Dat was de reden waarom ik mijn verantwoordelijkheid heb genomen en met een Blue Deal naar de regering ben gegaan.

Heel veel experts zeggen ook dat dit goed is. Maar dit heeft natuurlijk ook wel tijd nodig. Ik kan helaas niet toveren. Ik had het eigenlijk allemaal veel sneller willen doen, maar ik kan het ook maar doen wanneer ik aan zet ben.

Meer dan 90 procent van de Blue Deal-acties zijn ondertussen opgestart. We werken al op 110 plaatsen in Vlaanderen aan meer klimaatrobuuste watersystemen. We bouwen ook al, via honderden ingrepen, aan een groenblauw netwerk. Ook circulair watergebruik in de industrie is mee opgestart. Ik denk bijvoorbeeld aan de waterschets die bedrijven moet aanzetten tot een veel beter gebruik van water.

De Blue Deal loopt dus heel goed. De komende weken gaan we nog eens meer dan 20 miljoen euro vrijmaken om projecten te doen starten. Maar helaas is het een oefening van lange adem. Dit zal het probleem niet onmiddellijk oplossen, maar we zijn Vlaanderen wel aan het voorbereiden op de droogteproblematiek.

Weken geleden was er hoerastemming omdat het heel fel regende. Ik heb zelfs sommigen zich horen afvragen of we die Blue Deal nog wel moesten doen. Dan heb ik als minister onmiddellijk gereageerd en gezegd dat we die Blue Deal

uiteraard nog gaan doen. Alle maatregelen in die Blue Deal zullen moeten worden uitgevoerd. Want dat is maar tijdelijk. Ik zou niet hoera roepen omdat het nu heel fel regent.

De adviesgroep heeft gezegd dat we naar niveau 1 gaan. Dat betekent code geel, collega Schauvliege. Dat betekent ook dat er lokaal preventieve maatregelen kunnen worden genomen. De gouverneurs weten dat. Sommigen hebben mij ook al laten weten dat ze samen zullen komen met de lokale droogtecommissie. En zij kunnen bijvoorbeeld een tijdelijk captatieverbod instellen waar nodig. Het is pas bij code oranje, dus aanhoudende droogte, dat de Vlaamse droogtecommissie bijeenkomt. In die fase zitten we niet, maar dat betekent niet dat ik stilzit. Ik zal dat ook mee voorbereiden.

De adviesgroep zegt dat een invoering van een sproeiverbod op dit moment niet nodig is. En de drinkwatermaatschappijen hebben mij bevestigd dat de bevoorradingszekerheid voor de komende zomer niet in het gedrang komt. Het is belangrijk dat er water uit de kraan komt. De drinkwatermaatschappijen hebben mij dat bevestigd.

Collega Schauvliege, u verwijst ook naar de grondwaterwinning. We hebben daar verschillende verstrengingen doorgevoerd via de VLAREM-wetgeving (Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning). We zijn daar aan het wachten op de reactie van Europa en de Raad van State. Ik denk bijvoorbeeld aan de melding voorafgaand aan grondwaterwinningen, toezicht op boorbedrijven, gps-tracking bij boorbedrijven, de invoering van een afdwingbare bemalingscascade, zodat we niet nodeloos water de rioleringen in laten vloeien. Er is bij het Departement Omgeving ook een meldpunt, nog niet zo lang, naar aanleiding van een of ander erg geval, voor illegale boorpraktijken. Dat was ook opgenomen in het actieplan en in de Blue Deal. We zien dat daar heel veel meldingen binnenkomen. Onze inspectiediensten en handhavingdiensten controleren dat ook. En er worden ook processen-verbaal opgesteld.

Op dit moment moeten we kijken wat code geel gaat geven bij de gouverneurs. En ondertussen bereiden we de rest voor. Het is heel belangrijk dat we alle maatregelen in die Blue Deal, die we in 2019 hebben goedgekeurd, allemaal uitvoeren. Maar zoals ik heb gezegd, zijn de projecten voor 90 procent opgestart. En de regelgeving volgt. Die ligt bij de Raad van State.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel voor uw antwoord over de regelgeving, minister, want ik denk dat het zeer belangrijk is dat we die stap zetten. Het is heel interessant om heel veel projecten te lanceren, maar we gaan pas echt stappen vooruit zetten als we dat ook verankeren in wetgeving die structureel kan doorwerken.

Minister, grondwaterwinning is één aspect, maar zorgen dat er minder verhard wordt, is natuurlijk een ander belangrijk aspect. Dat is een van de belangrijkste maatregelen om ervoor te zorgen dat we werken aan de droogte. We stellen vast dat de verhardingsgraad tussen 2012 en 2018 gestegen is in plaats van gedaald. Dat zijn nu de meest recente cijfers. Vlaanderen is voor 15,4 procent verhard. Met andere woorden, de ontharding gaat niet vanzelf, hoewel wij heel mooie doelstellingen hebben geformuleerd. In de Blue Deal is er een projectoproep. U verwees er daarnet naar. Er is een proeftuin droogte. Minister, dat is allemaal goed en wel. Dat is een pak geld om mensen te stimuleren om te ontharden, maar mijn vraag is opnieuw welke structurele maatregelen u daaraan gaat koppelen, want alleen met het uitdelen van wat centen en een proeftuin zult u er niet komen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. De Blue Deal is in volle gang, maar het zal inderdaad nog even duren voor al die maatregelen uitwerking hebben op het terrein. Het is er onlosmakelijk mee verbonden, want het gaat vaak over grote projecten. Code geel is een feit, dus de lokale besturen zijn nu aan zet.

In de zomer van 2021 zou u eigenlijk een afwegingskader met een aantal voorzorgsmaatregelen die wetenschappelijk onderbouwd waren, uitgebreid testen. Nu, de zomer was zoals hij was, maar niet zoals hij voorspeld was. Het was een zeer natte zomer, waardoor de test niet naar behoren is kunnen verlopen. Mijn vraag is of het afwegingskader voldoende verfijnd is, voldoende geëvalueerd is en ook voldoende doorgesproken is met de lokale besturen, zodat ze er nu mee aan de slag kunnen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

Het allerbelangrijkste is inderdaad dat de Blue Deal volop uitgevoerd wordt. Het ambitieniveau mag naar de toekomst toe nog wat hoger, maar dat loopt inderdaad heel goed. Het allerbelangrijkste is effectief dat het drinkwater gegarandeerd kan worden. Ik hoor positieve signalen op dat vlak, maar het moet uiteraard van heel nabij opgevolgd worden.

De lokale besturen zijn nu aan zet en er zijn lokale besturen die daar heel goed mee omgaan. Ik kijk bijvoorbeeld naar mijn eigen gemeente, Kampenhout, waar bronbemalingswater wordt ingezet om regenwaterputten bij droogte bij de mensen te gaan vullen. Ik zou willen vragen, minister, dat u die 'good practices' goed centraliseert en dat u extra inzet, ook vanuit Vlaanderen, op die sensibilisering en communicatie, zodat lokale besturen meer voorbeelden en good practices aangereikt krijgen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik begin het hoe langer hoe meer eigenaardig te vinden dat we dit jaar na jaar behandelen als een soort crisismoment. Als dit zich ieder jaar opnieuw voordoet, zelfs na een zeer natte zomer, dan is het geen crisis meer, maar een structureel probleem. Dan is het slimste wat we kunnen doen, afstappen van dat systeem met de codes, waarvoor dan eerst een comité moet samenkomen, om dan te communiceren met lokale besturen rond wat ze moeten doen. Dat is dan altijd een maand te laat, per definitie.

Zou het niet verstandiger zijn om al die maatregelen een permanent karakter te geven? Ik heb het dan over zuinig watergebruik, betere monitoring van waterverbruik enzovoort. Ik zou bijvoorbeeld geïnteresseerd zijn in de globale evolutie van het waterverbruik in Vlaanderen over de jaren heen. Nogmaals, maak van die besparende maatregelen en die maatregelen rond bemaling en besproeien permanente maatregelen. Als het constant aanhoudt, dan is het geen crisis meer, maar een continue structurele situatie waar we mee moeten leven, in plaats van te hopen dat het volgend jaar anders zal zijn. Het zal volgend jaar niet anders zijn, dat is toch stilaan duidelijk?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik wil even ingaan op wat de collega zei in verband met waterputten vullen met bemalingswater. We hebben de laatste jaren bij nieuwbouw verplicht waterputten te plaatsen. Dat is een verplichting en een

goede zaak. Als we in deze situatie al gaan panikereren ... We kunnen die waterputten toch ook gebruiken om te sproeien en als het regent, kan die put bijgevuld worden. Een waterput die vol zit, die kun je niet nog meer vullen, hé. Het heeft dus geen zin om in die gevallen te zeggen dat men niet mag sproeien. Hebt u cijfers over hoeveel waterputten er het laatste jaar zijn bij gekomen en welk volume dat geeft om bijvoorbeeld te besproeien?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): 'Do or do not, there is no try', dat hebt u volledig begrepen, minister. Met de Blue Deal hebt u een aantal zaken uitgewerkt die op middellange en lange termijn voor oplossingen gaan zorgen. U biedt daarmee een antwoord op de watertekorten die we vandaag nog altijd zien.

Water is een kostbaar goed. Daarom komt het ook steeds terug in de media, zodra het even niet regent. Dan valt ook op hoe kostbaar het is.

Minister, ik vraag mij af hoe u het gebruik van onze waterbronnen – want het gaat over grondwater en regenwater – maximaal wilt spreiden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Bedankt, collega's, voor de vele vragen. Ik denk dat de maatregelen die in de Blue Deal staan wel een permanent karakter hebben. Zo is het de bedoeling, collega Tobback, dat de natte natuur die we maken, ook nat blijft. We gaan daar jaren nadien niets anders van maken.

Ik denk bijvoorbeeld ook aan het regelgevend kader rond bemalingen en grondwaterwinningen. Dat zit in de aanpassingen van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM), zoals ik eerder al heb gezegd. We wachten daar echter nog op de Raad van State om zich uit te spreken.

Bij dreigende waterschaarste zijn we wel veel beter voorbereid om op een gecoördineerde manier informatie uit te wisselen. Dat is hier ook aan bod gekomen. We hebben een kader gecreëerd om dan maatregelen te nemen.

Eén, wij volgen de waterschaarste en droogtetoestand permanent op aan de hand van een zeer uitgebreide indicatorenset. Dat gaat over weervoorspellingen, de kwantiteit water aan de hand van debieten, peilen, bodemvochtgehalte enzovoort, de waterkwaliteit aan de hand van de vullingsgraden van hemelwaterputten, de algenbloei, de temperatuur, het zoutgehalte enzovoort. Dat zijn allemaal parameters waar we nu rekening mee houden, en dat is nieuw. Dit hebben we geïntegreerd in een dashboard om kort op de bal te spelen.

Twee, sinds 1 januari hebben we via een nieuw e-loket ook eindelijk zicht op alle wateronttrekkingen op waterlopen. Ook dat is heel belangrijk. Tot voor kort hadden we dat niet, een loket dat dat allemaal bijhoudt. Nu hebben we daar eindelijk zicht op. Dat betekent ook, collega's, dat we nu tenminste weten waar hevige wateronttrekkingen op waterlopen gebeuren en we ook kunnen ingrijpen.

Drie, we hebben ook een coördinatiedraaiboek in geval van waterschaarste en droogte. Dat garandeert de informatie-uitwisseling, de afstemming van maatregelen en de communicatie. Ik denk dat dat ook heel belangrijk is.

Zoals ik eerder al heb gezegd, hebben wij voor drinkwater, heel vaak contact met de drinkwatermaatschappijen. Die worden continu bevraagd, telkens als we nieuwe cijfers hebben. Ik denk dat we trouwens eind deze week nieuwe cijfers zullen hebben over de toestand van het grondwater. De drinkwatermaatschappijen

hebben mij laten weten dat de bevoorradingsszekerheid voor de komende zomer niet in het gedrang komt.

Ik denk dat we ons moeten voorbereiden. Het is goed dat de lokale besturen nu aan zet zijn, maar dat betekent niet dat wij niets kunnen doen. Het regelgevend kader moet zijn traject volgen. Ik had het ook allemaal veel sneller gewild, maar goed, men moet ook bepaalde adviezen opvolgen en bepaalde zaken doen.

Centen zijn belangrijk, ook als het gaat over ontharding, mevrouw Schauvliege. Het is niet evident, maar ik blijf wel bekijken hoe we daar regelgeving op kunnen toepassen. Ik denk dat we snel werk moeten maken van hetgeen we ook met het instrumentendecreet hebben beslist, over het vrijwaren van de open ruimte, de ontharding en de groen-blauwe dooradering.

We zijn nu ook gestart – en dat is volgens mij de essentie – met de realisatie van meer extra natte natuur. Dat gebeurt niet alleen in Limburg, maar bijvoorbeeld ook in Adinkerke. Ik hoef het niet te herhalen, maar Vlaanderen is zijn sponsfunctie verloren. De laatste vijftig jaar is 75 procent van die natte natuur verdwenen, collega's. Dat is ook de reden waarom ik beslist heb om van de Groene Delle geen industriegebied te maken, maar het te houden als natuurgebied. Daar zijn immers heel veel veenpakketten in de vorm van trilvenen aanwezig. De tijd van daar op een andere manier naar te kijken is duidelijk voorbij. Samen met de ontharding, is het verlies van die 75 procent natte natuur voor mij essentieel. Met de Blue Deal zetten we dan ook sterk in op het aanmaken van natte natuur.

Zoals ik eerder heb gezegd, lopen de projecten goed. Er is een speciale commissie om die projecten te beoordelen. We zien heel wat projecten binnenkomen, maar het moet naar de meest kostenefficiënte projecten gaan. Dat moet ook doorlopen. We zullen de komende week bijkomend meer dan 20 miljoen euro investeren in de Blue Deal. Het gaat over meer dan dertig bijkomende gebieden in Vlaanderen, gaande van vergroening en natte natuur tot verharding. Dat zit daar allemaal bij.

Belangrijk is dat het niet alleen de verantwoordelijkheid van Vlaanderen is. Ook eenieder die vergunt in dit land, gaande van de provincies tot de lokale besturen, heeft daarin een verpletterende verantwoordelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, droogte is het nieuwe normaal. Na een vierde droge zomer hebt u een plan op tafel gelegd, een Blue Deal, met een reeks maatregelen en 343 miljoen euro. Veel maatregelen daarvan zijn eenmalig. Ze zijn goed, maar ze zijn eenmalig. Er zitten zeventien projectoproepen vervat in uw Blue Deal. De trekker van de Blue Deal, professor Patrick Willems, stelde hier in dit Vlaams Parlement dat de tijd van vrijblijvende maatregelen voorbij is en dat de tijd is gekomen om echte maatregelen te nemen met effect op lange termijn. En dat zijn bijvoorbeeld structurele maatregelen om die grondwaterwinningen aan band te leggen, en ook ontharden.

Minister, ik wil u er dan ook toe oproepen om te focussen op die maatregelen op lange termijn en te stoppen met alleen maar projecten te ondersteunen, want we moeten die droogte in Vlaanderen bestrijden. Doen we dat niet, dan zijn alle middelen die u nu hebt verworven om die Blue Deal te realiseren, immers een druppel op een hete plaat. Onze regio heeft te kampen met waterschaarste. Neem doortastende maatregelen zodat het drinkwater uit de kraan blijft komen.
(Applaus bij Groen en van Caroline Gennez)

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. Het goede nieuws is dat de drinkwaterbevoorrading de komende periode niet in het gedrang lijkt te komen. Dat is het goede nieuws.

We moeten wel voorbereid zijn op een langere periode van droogte. We mogen niet in paniek raken en moeten wetenschappelijk onderbouwde maatregelen nemen. Daar mogen we niet van afwijken.

Ik roep u wel op om in te zetten op twee sporen. Ten eerste moet u inzetten op de structurele sporen, maar ook moet u op korte termijn nagaan hoe we deze zomer en ook de komende periode, vooraleer de structurele maatregelen gerealiseerd zijn, toch kunnen tegemoetkomen aan droogte, water langer kunnen vasthouden en ervoor zorgen dat er water ter beschikking is. Daarbij wil ik de hoop uitspreken dat het de komende dagen of voor het einde van de maand nog eens zal regenen. Dat zou ook wat druk van de ketel halen. Ik dank u.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de besparingen op de kinderbijslag die niet worden teruggedraaid

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de niet-indexering van de kinderbijslag

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Beke en minister Diependaele.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik had mijn vraag voorbereid voor minister Beke, maar ik wil ze gerust aan de beide ministers stellen.

Want heren ministers, een half jaar geleden hebben jullie beslist om te gaan besparen op de indexering van het groeipakket. En nu, nu alle gezinnen hun facturen door het dak zien gaan, nu zelfs gezinnen die het nooit hadden verwacht overal in Vlaanderen moeten gaan aankloppen bij OCMW's, zetten jullie die besparing op de gezinsbudgetten toch voort, op kop van onze kinderen.

Wij protesteerden daar in september al heel hevig tegen. Want er lagen heel wat voorstellen op tafel om het groeipakket nog beter in te zetten in de strijd tegen kinderarmoede. En wat deden jullie? Jullie veegden al die voorstellen van tafel en gingen voor een platte besparing op het groeipakket.

Minister Beke, de motivatie toen was: "We stellen vandaag vast dat de levensduurte minder snel stijgt dan verwacht." Dat was toen de motivatie: "We stellen vandaag vast dat de levensduurte minder snel stijgt dan verwacht."

Ik heb dit een paar weken geleden al gezegd: als de context enorm verandert en als de inflatie door het dak gaat, is het geen schande om een slechte vergissing uit het verleden terug te draaien en een betere beslissing te nemen. Het leek alsof u er, na heel veel druk van ons, maar ook van onder andere de Gezinsbond, mee akkoord ging. U zou het terug op tafel leggen in de begrotingscontrole om de besparing terug te draaien. Uw voorzitter, Joachim Coens, ging zelfs wat in overdrive en zou er echt een breukpunt van maken om de kinderbijslag opnieuw te laten stijgen want CD&V wilde opnieuw een gezinspartij worden. Blijkbaar was dat allemaal maar om te lachen en niet zo belangrijk.

Terwijl de Federale Regering tal van maatregelen probeert te nemen om de koopkracht op peil te houden en de koppeling van de lonen aan de index constant behoudt, heeft deze Vlaamse Regering andere manieren om naar de index te kijken. De index wordt wel consequent toegepast als het gaat om wat de mensen moeten betalen, als het gaat over de bijdrage voor de zorgverzekering en de dagprijzen voor de woonzorgcentra. Maar als het gaat over waar de mensen recht op hebben en waar ze nood aan hebben om hun zorg te betalen en om gezinsbudget te laten kloppen, dan is er geen sprake van de index.

Ik heb een heel eenvoudige vraag, minister Beke: waar is die zogenaamde gezinspartij nu? Waarom houdt u vast aan die besparing op kinderen? (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Alle prijzen stijgen, beste ministers. Het leven wordt een pak duurder en gezinnen hebben het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Maar wat doet deze Vlaamse Regering? Ze bespaart op de kinderbijslag. De prijzen gaan met 8 procent omhoog, maar ze heeft de kinderbijslag geblokkeerd op 1 procent. Dat is onbegrijpelijk, vooral voor u, minister Beke, vooral voor CD&V. Zowel u als uw partijvoorzitter Joachim Coens beloofden dat op de tafel van de Vlaamse Regering te leggen. Dat is een terechte vraag en jullie zouden ervoor zorgen dat de kinderbijslag toch geïndexeerd zou worden.

Wat blijkt nu? De Vlaamse Regering vindt dat blijkbaar niet nodig. Er zijn geen centen. Jullie weten even goed als ik dat de Vlaamse Regering ondertussen ook verdient aan die hoge inflatie. Jullie inkomsten stijgen, maar jullie zijn niet van plan om tegemoet te komen aan de noden van de gezinnen. Alle prijzen stijgen vandaag, zoals die van benzine, van de winkelkar, van de huur en van verzekeringen, maar de kinderbijslag gaan jullie blokkeren. Denken jullie dat de prijs van het eten voor de kinderen niet gestegen is, dat de benzine waarmee je hen naar het voetbal brengt, niet stijgt in prijs of dat kinderen geen verwarming en geen internet nodig hebben? Die prijzen en facturen stijgen vandaag. Het is niet meer dan logisch dat de kinderbijslag mee stijgt.

Bij de splitsing van de kinderbijslag was het idee 'wat Vlaanderen zelf doet, doet het beter'. De kinderbijslag was een vette vis die de Vlaamse Regering kon binnenhalen. Vandaag schiet er niet veel meer over dan een paar graten. Het blijkt de favoriete besparingspost van deze Vlaamse Regering. Sinds jullie aantreden kost jullie beleid de gezinnen 200 euro per kind per jaar. Dat gebeurt er als Vlaanderen het zelf doet.

Mijn vraag is: zullen jullie die besparing op de kinderbijslag terugdraaien en ervoor zorgen dat de koopkracht van de gezinnen wordt bewaard? (*Applaus van Jos D'Haese en Hannelore Goeman*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: De concrete vragen over de kinderbijslag laat ik over aan collega Beke. Maar het is goed om te duiden wat we precies beslist hebben met betrekking tot de begrotingsaanpassing 2022. Dat is trouwens volledig in lijn met de afspraak die we hebben met het parlement. Het is alleen een technische bijstelling. Ik kan u in een kort bestek het resultaat geven: we blijven zitten op een tekort van 2,2 miljard euro, inclusief onder andere de coronaprovisie en nog een paar zaken.

Ik vertel u geen geheim als ik u zeg dat zowat elke minister beleid wil voeren. Ook ik heb een paar beleidsdomeinen waarvoor ik nieuwe initiatieven wil nemen, en daarvoor heb je centen nodig. Er zijn nog heel wat noden in Vlaanderen, maar

de middelen zijn nu eenmaal beperkt. We moeten het daarmee doen. We gaan er in dit parlement soms van uit – die indruk krijg ik toch van voornamelijk de linkerkant – dat die begroting een grote zak geld is die onuitputtelijk is en waar we maar uit kunnen graaien. Die begroting bestaat evengoed uit de centen van de mensen. De schulden die we vandaag maken, zijn de belastingen van morgen. Die begroting is niet onuitputtelijk en de middelen zijn beperkt.

Nu, we hebben om die reden afgesproken dat we tijdens de begrotingsopmaak 2023, die we in september zullen doen, zullen kijken welke prioriteiten we kunnen geven aan de uitgaven. Op dat moment gaan we een duidelijker zicht hebben op de precieze gevolgen van de crisissen waar we vandaag mee worden geconfronteerd. De noden in Vlaanderen gaan we niet allemaal onmiddellijk kunnen oplossen. Maar bij de begrotingsopmaak 2023 moeten we de oefening maken waar we als eerste willen op ingrijpen. Ik ben er wel van overtuigd dat het in het grootste belang is van de mensen zelf dat we opnieuw naar een financieel gezond beleid sturen. Op lange termijn zal terugsturen naar een gezond financieel beleid net in het belang van die mensen zijn voor wie jullie menen op te komen.

De voorzitter: Dan zijn de resterende twee minuten voor minister Beke.

Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, collega Anaf, als u het hebt over de koopkracht voor de gewone gezinnen: daar heeft de federale overheid maatregelen voor gedaan. Dat is een heel goede zaak. De Vlaamse overheid heeft daar ook beslissingen voor genomen. U hebt de jobbonus niet vermeld, maar dat levert gezinnen met een inkomen van maximum 2500 euro per maand, jaarlijks 600 euro op. Dus, als u die balans maakt, maak ze dan volledig, dat zou correct zijn. Dat is het eerste.

Ten tweede hebt u het over maatregelen in verband met het groeipakket. Die maatregelen hebben we inderdaad beslist in september 2021. Dat is geen besparing, maar een stijging van 1 procent in plaats van 2 procent. Die zou ingaan in oktober 2022. Niet nu, maar in oktober. U weet dat de sociale toeslagen geïndexeerd blijven. Dus hebben we bij de begrotingsaanpassing inderdaad voorstellen op tafel gelegd. Die blijven op tafel liggen en die zullen, zoals collega Diependaele gezegd heeft, ook bij de begrotingsbesprekingen in het najaar, opnieuw op tafel komen en besproken worden.

Het groeipakket had ook een impact op de begrotingsaanpassingen. Er is 34 miljoen euro bij deze begrotingsaanpassing bij gekomen door het groter aantal kinderen dat er is bij gekomen en door het feit dat er ook meer sociale toeslagen onder de bestaande categorieën van kinderen moeten vallen. Er komt nu dus 34 miljoen euro bij het groeipakket. Er komt ook 25 miljoen euro bij het zorgbudget – maar dat was niet uw vraag – wegens de stijgende zorgbehoeften. Dat is de begrotingsaanpassing. Dat is een technische operatie geweest. Dat is ook hetgeen hier in het parlement in de betrokken commissie is besproken. We zullen onze voorstellen – ook onze partij zal dat doen – bij de begrotingsbesprekingen in september 2022 aan bod brengen. Waar u het over hebt is een maatregel die ingaat vanaf oktober 2022.

Mevrouw Vandecasteele, u maakt het proces van de vroegere kinderbijslag en het hedendaagse groeipakket. Die discussie hebben we hier al heel vaak gevoerd. Ik zou u toch willen vragen om daar een beetje eerlijk in te zijn. In de vroegere kinderbijslag kregen 175.000 kinderen die sociale toeslag. Sinds het Vlaamse groeipakket geregionaliseerd is, gaat het over 400.000 kinderen. Het budget van de sociale toeslagen is verveelvoudigd in vergelijking met het oude kinderbijslagstelsel om die 400.000 kinderen te kunnen financieren. Dat zijn keuzes die

gemaakt zijn. Ik snap niet goed, zeker niet vanuit de Partij van de Arbeid die dat zagezegd belangrijk vindt, dat u zegt dat de oude kinderbijslagsysteemregeling beter zou zijn dan het nieuwe groeipakket. Dat moet u dan maar eens zeggen aan die 225.000 kinderen die daar vandaag wel onder vallen en in het oude systeem niet.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister Diependaele, eerst en vooral: op het moment dat tijdens de coronacrisis onze bedrijven en onze ondernemingen het moeilijk hadden hebben we ze massaal gesteund. Dat was ook terecht. Op dit moment, bij deze inflatie waarbij we zien dat onze gezinnen het moeilijk hebben, gaat het uitgesteld worden. Eerst werd het uitgesteld naar de begrotingscontrole, nu naar de begroting volgend jaar. Dan gaan we nog eens zien wat we eraan kunnen doen.

Minister Beke, u kunt met een warrige uitleg proberen om iets uit te leggen, maar de realiteit is dat u bakzeil hebt gehaald.

Ik vraag mij zelfs af of u dat tijdens de begrotingscontrole wel op tafel gelegd hebt, en hoe het komt dat u dat niet hebt gehaald. U zegt 'dat gaat pas in oktober in, en we gaan dat in september bespreken tijdens de begroting'. Alsof die begroting dat plots zal ingaan. Het is nu, tijdens de begrotingscontrole, dat u dat had moeten regelen, zodat u die besparing had kunnen tegenhouden. Want het is wél een besparing, laat ons eerlijk zijn. Nu zal dat ten vroegste kunnen ingaan vanaf januari 2023. Eerlijk gezegd, ik heb er bijzonder weinig vertrouwen in dat u dan wel iets gaat binnenhalen. Ik denk dat er hier in het parlement heel weinig mensen zitten – en hier buiten zeker – die daar wel nog vertrouwen in hebben. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, ik schrik van uw reactie. U hebt de vorige keer wel gezegd dat u het een terechte vraag vond over waarom de kinderbijslag niet geïndexeerd wordt. Ik lees, letterlijk, van Joachim Coens op Twitter: een terechte vraag van de Gezinsbond dat het groeipakket mee moet evolueren, ook moet stijgen. Dat is een meer dan terechte vraag, minister Beke, want de prijzen stijgen vandaag. Ik hoor u zeggen dat het geen besparing is, en dat we onze begroting ook op orde moeten houden. Maar, minister Beke, de gezinnen gaan vandaag wel in het rood. Die mensen zitten vandaag, bij mij in de raadpleging, met tranen in de ogen, en ze zeggen dat ze het niet meer rond krijgen, alle prijzen stijgen en zij krijgen het niet meer rond. Ondertussen zitten jullie doodleuk te zeggen dat het niet gaat over besparingen, dat het allemaal wel in orde komt, dat we vooral moeten letten op onze eigen begroting. Dat is wel de situatie vandaag. Maar goed, als jullie de kinderbijslag niet indexeren, dan maken wij een amendement op de begroting, want het is maar normaal dat als de prijzen stijgen, de kinderbijslag mee stijgt.

Minister Beke, ik vind het ongelooflijk dat u blijft geloven dat dit groeipakket socialer is of meer impact heeft op de armoede dan de vorige kinderbijslag. Alle experts zeggen dat het een fabel is dat het groeipakket beter herverdeelt. Dat doet het vandaag niet. U zegt dat u meer sociale toeslagen geeft, maar ondertussen bespaart u op de leeftijdstoelagen. Waar staat u vandaag met uw beloften om de kinderbijslag te indexeren?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik hoor het u graag zeggen dat u een amendement zult indienen en dat het dan geregeld is. Dat is natuurlijk langs de

uitgavenkant. Ik kan me inbeelden dat sommigen niet wakker liggen van de inkomstenkant, van waar de middelen moeten komen. Dat is net het verschil, denk ik, tussen goed beleid voeren en de mensen blaasjes wijsmaken. Want het is zoals minister Diependaele zegt en zoals minister Beke ook weet: we hebben ook andere uitdagingen. Ik denk aan een aantal wachtlijsten in de zorg, maar ik kijk ook naar scholen die zeggen dat ze aankijken tegen de hogere indexen. Ik zie ook gemeentebesturen die zich zorgen maken over de betaalbaarheid van de begroting. Het zijn die zaken, collega's, die allemaal samen moeten worden bekeken. Daar gaat het over.

Doe nu niet alsof, van 'wij kunnen dat wel'. Je vergeet dan natuurlijk dat er een put wordt gegraven. Dat lijkt me geen goed idee, zo'n put. Kijk naar de overkant van de straat, tot waar dat ons geleid heeft. Daar wordt de Vlaming, en in dat geval de Belg, in elk geval niet beter van.

Minister, we kijken uit naar alle voorstellen die op tafel komen, en wat daarin zal beslist worden.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, de vorige keer dat die besparing hier ter sprake kwam zei u, net als wij allemaal trouwens, dat u zich zorgen maakte over de stijgende prijzen. U koos toen voor de vlucht vooruit, deze keer wel gesteund door uw voorzitter, en u zou een voorstel tot oplossing op de tafel van de Vlaamse Regering leggen. Ondertussen weten we weer waar u staat. De besparing op de kinderbijslag blijft overeind, de jaarlijkse vooropgestelde halvering blijft, ondanks de ontsprende inflatie. Als we pleiten voor een gezonde gezinspolitiek, dan moeten we alle instrumenten die we voorhanden hebben efficiënt en volledig inzetten. We moeten investeren in onze kinderen. Dat is een investering in hun – maar ook onze – toekomst. Uiteraard kan dat door hen goed onderwijs te geven, door jeugdsport te promoten, door te voorzien in een goede gezondheidszorg, maar ook door de essentiële financiële tussenkomst in de vorm van het groeipakket volledig te vrijwaren van besparingen, zoals u die doet. Dat lukt ons inziens toch het best door het groeipakket opnieuw te koppelen aan de index. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, de voorbije jaren lag de aanpassing van de bedragen van het Groeipakket hoger dan de reële stijging van de levensduurte. Ik wil daar toch even op wijzen, want dat is hier niet gezegd. Momenteel zitten we echter inderdaad in een andere situatie, met de huidige inflatiecijfers. Ik kan jullie heel duidelijk zeggen: voor CD&V moet de indexering als prioriteit op tafel komen bij de komende begrotingsbesprekingen. Daarnaast wensen we ook dat de komende periode wordt bekeken wat er vanuit het Groeipakket kan worden gedaan om de financieel meest kwetsbare gezinnen bijkomend te ondersteunen, zoals dat ook is goedgekeurd in een resolutie, hier in het Vlaams Parlement, vorige zomer na de evaluatie van het Groeipakket.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ministers, bij politieke discussies werd vroeger altijd gezegd: 'Wat Vlaanderen doet, gaan we beter doen.' Met de zesde staats-hervorming kwam de kinderbijslag naar Vlaanderen. Waar de kinderbijslag vroeger altijd mee geïndexeerd werd, zijn we toen eigenlijk al begonnen met een indexsprong. Nadien hebben we jaarlijks de index vastgeklit in september, en nu gaan we besparen.

Dat is mijn enige concrete vraag: is dat de manier waarop wij bewijzen dat we het beter doen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik zal het zeer kort houden maar ik wil toch wel even ingaan op de vraag van collega De Martelaer. Ik wil dat doen met facts and figures, niet met holle slogans. In de oude kinderbijslag was 193 miljoen euro inkomensgerelateerd, de sociale component. In het Vlaamse Groeipakket is 360 miljoen euro inkomensgerelateerd. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

360 miljoen euro. Nu kan men discussiëren over de vraag of dat niet meer moet zijn. Dat zou ik inderdaad kunnen verwachten van een aantal partijen, die zeggen dat ze eigenlijk meer zouden willen naar inkomensgerelateerdheid en naar sociale toeslagen. Dat is een oprechte, terechte, volwassen en eerlijke discussie.

Maar zeggen dat er wordt bespaard en dat het vroeger beter was dan nu het geval is, dat is gewoon niet waar. Dat is niet juist. Als er in het vroegere systeem 190 miljoen euro van de sociale toeslagen inkomensgerelateerd was en vandaag 360 miljoen euro, dan kunt u die stelling niet handhaven. We kunnen de discussie voeren of dat voldoende inkomensherverdelend is. In het vroegere systeem was het 5 procent, nu is het bijna 10 procent, moet dat meer of minder worden? Dat zijn allemaal discussies die we hier kunnen voeren, maar laat ons die wel op een eerlijke en correcte manier voeren. Dat is een.

Ten tweede, wij hebben een voorstel op tafel gelegd, dat ligt op de tafel en zal ook bij de begrotingsbesprekingen van 2023 op tafel liggen. Als minister van Gezin, maar ook van Armoedebestrijding, vind ik dat, en vinden wij dat met z'n allen in de CD&V, een belangrijk element. Die discussie zullen we op dat ogenblik voeren.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Eerst en vooral, minister, voor de zoveelste keer: u weet – of u zou moeten weten – dat het effect van de extra sociale toeslagen gecompenseerd wordt door het feit dat de rang- en leeftijdstoelagen zijn afgeschaft, alle experten geven dat ook aan. Als u een eerlijk debat wilt voeren, moet u dat ook eerlijk zeggen. Laat het ons inderdaad bij de feiten houden, daar vraagt u naar. Het feit is dat u gaat besparen op de indexering van de kinderbijslag. Feit twee: u hebt dat gemotiveerd door te zeggen dat de levensduurte minder stijgt dan verwacht. Ondertussen, feit drie, wordt de inflatie torenhoog. Feit vier: uzelf en uw voorzitter hebben aangegeven dat het een breekpunt is voor jullie, dat jullie het bij de begrotingscontrole opnieuw op tafel zullen leggen. Feit vijf: daar is niks van te zien. En dan zegt u: "We gaan dat bij de volgende begrotingsbesprekingen opnieuw op tafel leggen." Ik geloof er juist niets meer van.

Ik vraag me echt af: vindt u uzelf echt nog een gezinspartij? Ik heb het u al een keer gezegd: bij uw titel als minister staat 'Armoedebestrijding', dat mag u gerust weglaten, want daar gebeurt niets. Ik denk dat u 'Gezin' ook best schrapt. *(Applaus bij Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik vind het redelijk onwaarschijnlijk. We hebben hier hoorzittingen, we vragen experten en er is zelfs een federaal planbureau over gegaan. Iedereen zegt dat de impact op de herverdeling, de impact op het sociaal karakter van de kinderbijslag, ten opzichte van de vorige kinderbijslag, nul is.

De splitsing van de kinderbijslag heeft daarbij niets, maar dan ook niets bijgedragen. U kunt hier zeggen dat we meer sociale toeslagen geven, maar ondertussen bespaart u op de rangtoeslagen en op de leeftijdstoelagen en daarmee is het effect voor de gezinnen nul. Ik vraag me af wat wij hier soms aan het doen zijn als u zelfs dat vandaag niet snapt.

U maakt dan een nieuwe belofte. U hebt de belofte gemaakt om dat niet bij de regering neer te leggen, maar om dat op tafel te leggen. Blijkbaar is het niet gelukt, ik weet niet waarom, maar het is niet gelukt. Nu gaat u opnieuw een belofte maken: 'Oké, we gaan het bij de volgende begrotingsbespreking nog eens bespreken en op tafel leggen.' Minister Beke, de gezinnen hebben vandaag hogere facturen, ze hebben vandaag hogere kosten, ook voor de kinderen, voor de huur, voor de naft, voor het internet, alle kosten stijgen vandaag. Dan moeten vandaag die prijzen stijgen. Het wordt tijd dat u in de plaats van praatjes te maken ook een beetje daadkracht toont. (*Applaus van Jos D'Haese, Björn Rzoska en Hannelore Goeman*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.40 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.56 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de betalingsregeling en de overgangsbepalingen

– **1150 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de betalingsregeling en de overgangsbepalingen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1150/1)

– *Artikel 1 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Alessia Claes, Vera Jans, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Joke Schauvliege en Katja Verheyen tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.3/1, 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex)
– 981 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Alessia Claes, Vera Jans, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Joke Schauvliege en Katja Verheyen tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex, waarvan de commissie het opschrift heeft gewijzigd als volgt: "voorstel van decreet tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.3/1, 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex".

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Collega's, met het decreet van 23 maart 2018 houdende wijziging van artikel 97 van de Vlaamse Wooncode wat het stimuleren van hernieuwbare energie betreft, heeft de decreetgeving in de toenmalige Vlaamse Wooncode ervoor gezorgd dat de sociale verhuurder aan de huurder een periodieke vergoeding kan vragen als de verhuurde sociale woning met hernieuwbare energiebronnen is uitgerust. Zo worden investeringen in hernieuwbare energiebronnen door sociale verhuurders gestimuleerd. Tegelijkertijd werd bepaald dat die vergoeding nooit meer mag bedragen dan het werkelijke voordeel dat de huurder in diezelfde periode heeft genoten. Daarmee heeft ook de sociale huurder voordeel bij de investering in hernieuwbare energiebronnen.

Met het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021 en de nieuwe tariefmethodologie van 2021-2024 van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) werd een einde gemaakt aan het principe van de virtuele terugdraaiende teller. Het is dan ook noodzakelijk om zicht te krijgen op hoeveel van de geproduceerde stroom de sociale huurder direct verbruikt. Met dit voorstel van decreet worden bij de berekening van de vergoeding die de sociale huurders betalen ter compensatie van het gebruik van hernieuwbare energie expliciet de werkelijke kosten, de werkelijke verbruiksgegevens naar voren geschoven. De berekening van die vergoeding gebeurt op basis van de werkelijke verbruiksgegevens. Het werkelijke voordeel van de installatie voor hernieuwbare energie voor de sociale huurder van een woning die met een digitale meter is uitgerust, is voortaan gelijk aan de energie die verbruikt wordt op het moment dat die door de installatie wordt geproduceerd. Waar het technisch niet mogelijk is om het werkelijke verbruik te achterhalen, zoals bij een mechanische terugdraaiende teller, of als er geen individuele teller per huishouden is, wordt er gebruikgemaakt van een forfaitaire vergoeding. Dat was een korte toelichting van het voorstel van decreet.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Collega Claes heeft al een vrij bondige maar ook volledige toelichting gegeven. Enkele weken geleden stond het voorstel van decreet op de agenda van onze commissie. Het komt erop neer dat we hiermee zorgen dat meer sociale huurders kunnen genieten van de voordelen van hernieuwbare energie. De eerste stappen van deze hervorming dateren al van een hele tijd geleden, van voor de enorme stijgingen van de energieprijzen. Het belang ervan is vandaag des te duidelijker.

Het biedt eigenlijk een oplossing voor de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof. Het belangrijkste is dat we de principes die bij het oorspronkelijke decreet van toepassing waren, behouden. De achterliggende filosofie is dat de lusten terecht komen bij de huurder, het gaat over sociale huurders. De vergoeding die men betaalt, mag nooit hoger zijn dan de uitgespaarde energiekost en niet meer bedragen dan de investeringskost. Het is de bedoeling om aan de ene kant te zorgen dat opportuniteiten worden benut. We geloven echt dat die er zijn. Onze sociale huisvesting kan heel wat hernieuwbare energie realiseren. De bewoners, de huurders, moeten daar mee van kunnen profiteren. Dat wou ik nog even toevoegen aan de bondige en volledige toelichting van collega Claes.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, onze fractie steunt dit voorstel van decreet. Het biedt, zoals collega Jans zegt, een oplossing voor de gevolgen van het arrest van het Grondwettelijk Hof, namelijk de afschaffing van de virtueel terugdraaiende teller. We lezen in de toelichting dat de mogelijkheid voor normatief gebruik behouden moet blijven voor de huishoudens die nog een mechanisch terugdraaiende teller hebben. Het forfait kan alleen worden toegepast in die gevallen waarin het technisch niet mogelijk is om het werkelijke verbruik van huishoudens te achterhalen omdat er geen individuele teller per huishouden is. Er is echter wel een verschil tussen de technische onmogelijkheid voor het installeren van een individuele teller in een bepaalde wooneenheid en de feitelijke toestand.

We bleven wat op onze honger zitten bij de vragen die collega D'haeseleer stelde in de commissie. Het kan technisch perfect mogelijk zijn om individuele tellers te plaatsen, al is dat in feite nog niet gebeurd. Vandaar opnieuw onze vraag aan de collega's: hoe zal men met zulke situaties omgaan? Want het valt buiten de verantwoordelijkheid van de huurder en die mag daar geen slachtoffer van worden. Kan het forfait dan worden aangepast of niet? Volgens de toelichting zou dat alleen kunnen als het feitelijk onmogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Mijn collega's hebben dit hier goed toegelicht. Het is eigenlijk de bedoeling dat wij meer gaan investeren in hernieuwbare energie zodat ook sociale huurders kunnen genieten van energiezuinige woningen met hernieuwbare energie. Die techniciteit wordt hier nu aangepast. In de gevallen waar sprake is van een forfait zal de Vlaamse Regering dit nog in de regelgeving verder finaliseren.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik wil nog even antwoorden op de vraag van de Vlaams Belangfractie. Het is namelijk zo dat die vraag is gesteld in de commissie. Ik zal er kort een antwoord op formuleren. Het voorstel van decreet geeft namelijk het antwoord: dat het werkelijke verbruik niet te achterhalen valt en dus het verbruik normatief wordt vastgesteld. Ik citeer: "Het is echter zo dat niet in alle gevallen het werkelijke verbruik per huishouden kan worden bepaald. Het gaat dan bijvoorbeeld om de gevallen waarbij woning nog uitgerust is met een

terugdraaiende teller of waarbij het gaat om een vorm van gemeenschappelijk wonen zonder individuele meters. In die gevallen is het technisch niet mogelijk om het individuele werkelijke verbruik te achterhalen. De verhuurder moet dan noodzakelijkerwijs blijven werken op basis van het normatieve verbruik en een forfait aanrekenen. De Vlaamse Regering zal de gevallen en de voorwaarden daarvoor bepalen." Dat heb ik toegelicht in de commissie Wonen. "Het moet duidelijk zijn dat werken met een forfaitaire berekeningswijze om het verbruik te bepalen, een uitzondering is."

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 981/4)

– Artikel 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran – 1275 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mag ik op basis van artikel 50 van ons reglement de spoedbehandeling vragen van een voorstel van resolutie over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali.

De voorzitter: Is dat al ingediend?

Hannelore Goeman (Vooruit): Dat zou normaal gezien al ingediend moeten zijn.

De voorzitter: We zullen ons daar zo dadelijk over uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Mercedes Van Volcem, Inez De Coninck, Joke Schauvliege en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de introductie van een geïntegreerde lening betreft
– 1230 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Mercedes Van Volcem, Inez De Coninck, Joke Schauvliege en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de introductie van een geïntegreerde lening betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We hebben hier een tijdje geleden een voorstel van decreet goedgekeurd, met name Mijn VerbouwPremie. Het ging over een samenvoeging van de tot dan inkomensgebonden renovatiepremie van Wonen Vlaanderen met de premies die men kon krijgen bij Fluvius. We hebben die hervormd naar één systeem. Hetzelfde doen we met Mijn VerbouwLening. Dat is de omvorming van de huidige renteloze energielening tot 50.000 euro aan 0 procent tot niet enkel een lening die kan worden gebruikt voor het bevorderen van het rationeel energiegebruik maar ook voor het bevorderen van de woningkwaliteit. We trekken daar de middelen op tot 50.000 euro in plaats van 15.000 euro en een maximale looptijd van 25 jaar, ook aan 0 procent.

Als basis daarvoor hebben we de Energielening genomen. We hebben het instrument uitgebreid zodat er op dit moment een decretale basis is om de verbouwing uit te werken via de nodige ministeriële besluiten. Maar het belangrijkste is dat Mijn VerbouwLening zal gelden voor het bevorderen van het rationeel energieverbruik maar ook voor het bevorderen van de woningkwaliteit, met hogere bedragen en langere looptijden, maar nog altijd aan 0 procent.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik denk dat collega Gryffroy perfect heeft geduid dat we naast Mijn VerbouwPremie met Mijn VerbouwLening ook de financiering mogelijk maken van renovaties en de combinatie mogelijk maken van energierenovatie en investeringen in het beter comfort van de woning. Dit beantwoordt aan een heel belangrijke roep op het terrein om investeringen mogelijk te maken in woningen, om investeringen haalbaar en betaalbaar te maken voor iedereen.

Bovendien maken we het hier ook mogelijk dat de regering verhuurders van woningen zal vatten en op die manier ook de huurmarkt een stimulans zal geven om energiezuinige woningen voor iedereen mogelijk te maken.

Daarnaast wordt ook voorzien in de nodige ontzorging via renovatiecoaches die mensen zullen begeleiden bij het vinden, niet alleen van financiering en premies vanuit de overheid, maar ook van de aannemers en de mensen op het terrein. Zo kunnen we ook wie op dit moment een renovatie van de eigen woning niet ziet zitten, toch helpen om energie te besparen. Dat is de kortste weg naar een lagere energiefactuur, en dat is iets wat hier kamerbreed wordt nagestreefd. We hopen dan ook dat er een kamerbrede meerderheid is voor dit voorstel van decreet.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, het voorzien in een rechtsgrond en de verruiming van de taken van de energiehuizen is een goede zaak. Maar zoals ik al eerder zei, kunnen wij ons allesbehalve vinden in het vage artikel 10. De mogelijkheid die dit artikel biedt aan de Vlaamse Regering om een batterij aan voorwaarden op te leggen, zowel aan huurders als aan verhuurders, zal volgens ons eerder contraproductief werken. We begrijpen dat er bepaalde voorwaarden moeten worden vastgelegd voor het verkrijgen van een dergelijke lening om te vermijden dat men de extra kosten achteraf zal doorrekenen aan de huurder, maar in een dergelijke vage omschrijving zoals in artikel 10, kunnen wij ons niet vinden. De bedoeling moet toch net zijn, collega's, om zoveel mogelijk eigenaars de woonkwaliteit te laten verbeteren, maar te veel voorwaarden en regels opleggen kan net afstotend werken, waardoor er net minder gebruik van zal worden gemaakt, wat ongetwijfeld niet de bedoeling is. Daarom zullen we ons ook onthouden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik heb in de commissie al op dezelfde tussenkomst van collega Blancquaert opgemerkt dat het voor het Vlaams Belang blijkbaar bijzonder moeilijk is om huurders te beschermen tegen verhuurders die van hen willen profiteren en dat die fameuze linkse praat niet langer leeft dan 1 mei. Het is goed dat dat duidelijk is.

Voor de rest wijst het ook wel een beetje op een zwakheid van dit voorstel van decreet. Het staat namelijk vol met een aantal goede intenties, die echter bijzonder weinig body krijgen. Men wil renovatie stimuleren, en dat is bijzonder goed nieuws want we hebben daar heel veel nood aan. Men wil verhuurders aanzetten om woningen energiezuiniger te maken, en dat is bijzonder goed nieuws. Men wil verbouwingen richten op gezinnen die woonbehoefte hebben, en ook dat is bijzonder goed nieuws. Maar eigenlijk is dit voorstel niet echt een afgewerkt bouwwerk, het is in het beste geval een maquette. Er staat nergens duidelijk wie die woonbehoefte gezinnen dan zijn, hoe we die moeten omschrijven, wat de criteria zijn.

De uitbreiding naar verhuurders is voor alle duidelijkheid een optie die de regering kán invullen, net zoals ze daar vervolgens een bescherming voor de huurders aan kán koppelen. Maar het sluit dus niet uit dat bijvoorbeeld verhuurders de subsidies voor een renovatie incasseren en vervolgens toch de huurprijs opslaan, om twee keer te profiteren en dus van twee walletjes te eten.

Eigenlijk wordt in het geheel geen enkele van de essentiële criteria in dit voorstel van decreet omschreven. Het zijn allemaal voorzetten die aan de regering – deze of de volgende of eender welke volgende – worden gegeven, maar waar vandaag eigenlijk niemand concreet iets aan heeft. Er is dus met andere woorden geen echte focus in de middelen en de instrumenten die dit voorstel van decreet probeert samen te voegen, waarmee die middelen specifiek zullen worden gericht op prioritaire renovaties of op prioritaire doelgroepen. Het is dus best mogelijk dat het opnieuw geld is dat, als de criteria bepaald zullen zijn, zal gaan naar zeer grote en zeer dure renovatieprojecten van eigenaars die ook zonder steun een rendabele renovatie zouden doen, en dat degenen die het niet uit zichzelf zullen doen, opnieuw in de kou blijven staan.

In dat geval – ik zeg het allemaal hypothetisch, want nog eens: de intenties zijn goed, maar de uitwerking is zeer vaag – is er in het beste geval met middelen uit een aantal verschillende potten in het rond geschoven en geeft dat natuurlijk de indruk dat er iets beweegt, maar gaat het daarmee natuurlijk voor de meeste

mensen geen stap vooruit. En dus zal Vooruit zich bij de stemming over dit voorstel van decreet onthouden. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Collega Tobback, ik heb u al gezegd dat onze partij de enige partij is die zich bezighoudt met zowel huurder als verhuurder. Ik nodig u met veel plezier eens uit in de commissie Wonen.

En zoals ik ook aanhaalde in de commissie Wonen, collega Tobback, moet u zich niet bezighouden met onze zogenaamde linkse praat. In uw geval zou ik mij veeleer bezighouden met de rechtse praat die vanuit uw rangen tevoorschijn komt.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik heb niet betwist, collega Blancquaert, dat u zich bezighoudt met zowel verhuurders als huurders. Ik heb alleen maar vastgesteld dat het in uw tussenkomst heel duidelijk is aan wiens kant u staat. En dat is heel duidelijk niet de huurder. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Wij zullen ons met de Groenfractie ook onthouden bij dit voorstel van decreet. Het bevat, zoals gezegd, goede insteken, maar blinkt verder uit in vaagheid en vrijheid om het nog door de regering te laten invullen. Wij hadden op striktere bepalingen rond het verhuren en dergelijke gehoopt.

Dit geeft insteken in de juiste richting, want renovatie is een belangrijke weg, maar als ik collega Bothuyne hoor zeggen dat dit de kortste weg is naar lagere energiefacturen, dan moet ik dat toch betwisten, want zo'n renovatietraject duurt nog altijd heel lang. De kortste weg is nog altijd ingrijpen op de energiefactuur, maar we hebben deze voormiddag in de commissie nog maar eens kunnen vaststellen dat deze Vlaamse Regering daar niet op wil ingrijpen en op dat vlak geen verdere inspanningen wil doen voor een lagere energiefactuur.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik moet gewoon vaststellen dat bij ieder voorstel van decreet dat hier wordt ingediend over energie-efficiëntie enzovoort, de oppositie zich telkenmale onthoudt, alsof zij zich niet kunnen uitspreken voor of tegen. Het is toch zwart of wit, en niet allemaal grijs? Ik denk dat het voorstel van decreet op dat vlak toch heel duidelijk is. We zorgen voor een rechtsgrond. Het is inderdaad aan de regering om die rechtsgrond verder in detail en concreet in te vullen, omdat dat ook de snelste manier van werken is. Die zal altijd zo toegepast worden en werd in het verleden ook zo toegepast. Dat is alles.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega Gryffroy, ik wil u kort uitleggen – maar u bent natuurlijk nieuw in dit parlement – dat het verschil tussen een meerderheidspartij en een oppositiepartij is dat u wel vertrouwen hebt in de regering en wij niet. (*Opmerkingen*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1230/1)

– *Artikel 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran – 1275 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, zonet heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran.

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik denk dat de spoed wel duidelijk is. Vandaag heeft Iran aangekondigd dat het professor Djalali, die ook gastdocent was aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), na meer dan vier jaar gevangenschap, uiterlijk tegen 21 mei zal laten executeren. We hebben heel veel initiatieven genomen in dit parlement en andere gremia. Het is belangrijk om vandaag met alle partijen een heel duidelijk signaal te geven om de regeringen te vragen aan te sporen om deze executie niet uit te voeren en professor Djalali vrij te laten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

De tekst wordt momenteel rondgedeeld, maar staat ook al op onze website.

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran.

De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Ik denk dat collega Segers het voorstel van resolutie zal toelichten.

De voorzitter: Veel valt er natuurlijk niet toe te lichten, maar goed.

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Professor Djalali is een urgentiearts die deel uitmaakte van een interuniversitair en internationaal programma rond rampgeneeskunde. Hij is gespecialiseerd in hoe ziekenhuizen zich moeten organiseren bij een ramp, actueler dan ooit sinds de coronacrisis en door de oorlog in Oekraïne.

Helaas zit hij sinds 2016 in Iran in gevangenschap, nadat hij op uitnodiging van een aantal Iraanse universiteiten was gaan spreken over urgentiegeneskunde. Hij is op beschuldiging van spionage ter dood veroordeeld in 2017. Het hoogste gerechtshof heeft in 2018 beslist dat het doodsvonnis niet meer kon worden herzien, dat er geen enkele beroepsprocedure meer mogelijk was en dat de doodstraf onmiddellijk kon worden uitgevoerd. Vandaag heeft het Iraanse persbureau gemeld dat hij uiterlijk op 21 mei wordt geëxecuteerd.

Zoals ik daarnet zei, zijn er heel veel resoluties geweest. De Vlaamse Regering, ook de vorige, heeft alle engagementen aangegaan om die executie te voorkomen. We hebben zijn vrouw en hun kinderen hier ook ontvangen, dus wij denken dat we vandaag opnieuw het duidelijke signaal moeten geven om de Vlaamse Regering te vragen om, één, de Iraanse ambassadeur te sommeren omtrent die berichten over de nakende executie en, twee, alle mogelijkheden in te zetten om bij de Iraanse autoriteiten te pleiten om niet over te gaan tot executie en hem vrij te laten, alsook op Europees niveau en naar de Federale Regering toe.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Collega's, het enige wapen waarover wij als parlement in dezen beschikken, is het wapen van de diplomatieke druk. We hebben hier deze legislatuur inderdaad al twee resoluties goedgekeurd. Jammer genoeg zien we ons vandaag genoodzaakt om opnieuw een voorstel van resolutie goed te keuren. Ik wil collega Segers dan ook bedanken voor dit initiatief. En het spreekt voor zich dat onze fractie dit voorstel van resolutie met veel overtuiging steunt en mee ondertekent.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): De situatie werd geschetst door collega Segers. Jammer genoeg kennen wij de situatie van professor Djalali allemaal heel goed, door de meerdere resoluties die hier al gepasseerd zijn tijdens de vorige en de huidige legislatuur. Zijn familie is hier inderdaad ook al ontvangen. Professor Djalali is zonder eerlijk proces beschuldigd en wacht nu op zijn doodstraf.

De laatste resolutie die wij hebben goedgekeurd, dateert van november 2020. Toen was de situatie eigenlijk dezelfde als vandaag. Er was namelijk een heel concrete dreiging dat de doodstraf binnen de week zou kunnen worden uitgevoerd. We zagen toen dat dat vanuit Iran als drukkingsmiddel werd gebruikt ten aanzien van België, omdat er op dat moment in België een proces tegen een Iraanse terreurcel aan de gang was. Vandaag zien we exact hetzelfde ten aanzien van Zweden, de oorspronkelijke nationaliteit van professor Djalali.

Dat Iran de executie van professor Djalali opnieuw als drukkingsmiddel wil gebruiken, daar moeten wij ons op alle mogelijke manieren tegen verzetten. Dit voorstel van resolutie is daar opnieuw een poging toe. Laat ons hopen dat dit na al die herhaaldelijke pogingen nu eindelijk wel zijn nut kan bewijzen en dat er eindelijk vrijheid komt voor professor Djalali en zijn familie.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Bedankt, collega's, ook namens onze fractie. Dit is een verhaal van niet opgeven, van druk blijven zetten, van blijven proberen. Zelfs al lijken het maar kleine beetjes, ook kleine beetjes kunnen hopelijk helpen. Dank aan collega Segers om het initiatief te nemen. Dank ook aan de rest van het parlement om dit signaal opnieuw krachtig en eenduidig te geven. Het is absoluut nodig dat we onze focus op deze zaak houden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ook vanuit de Groenfractie hebben wij in het verleden steeds meegewerkt aan resoluties die vragen om professor Djalali vrij te laten. We hebben dat opnieuw gedaan, op initiatief en voorzet van collega Segers, waarvoor dank. Zoals collega Rutten net zei: we moeten de druk hoog houden. Dat betekent dat we bij herhaling voortdurend hetzelfde vragen in de hoop dat we professor Djalali op een dag opnieuw in vrijheid kunnen zien.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): We hebben vandaag uiteraard ook kennisgenomen van het vreselijke nieuws omtrent het mogelijke lot van professor Djalali. Hoewel we niet betrokken zijn geweest, of op de hoogte zijn gebracht van de komst van dit voorstel van resolutie, gaan we het wel steunen. We hebben dat in het verleden ook altijd gedaan. Resoluties daarover zijn hier in dit Vlaams Parlement altijd unaniem goedgekeurd geweest. Dat is maar een goede zaak ook, omdat we alleen op die manier enige diplomatieke druk kunnen zetten. Hoewel die druk, noch vanuit de Vlaamse overheid, noch vanuit de federale overheid, noch vanuit de Europese Commissie, enige indruk lijkt te maken op Iran, lijkt dit toch wel het laatste middel dat we kunnen inzetten om te vragen die schijnbaar onafwendbare executie niet uit te voeren en te pleiten voor de vrijlating van de professor.

Er zijn in het verleden, ook vanuit onze fractie, al veel vragen gesteld over de dramatische omstandigheden waarin de professor in Iran verbleef en over zijn verschrikkelijke en onrustwekkende gezondheidstoestand. Onze bekommernis gaat nog steeds uit naar hem en zijn lot, en dus zullen we uiteraard ook het voorstel van resolutie van de collega's met de vraag om de executie niet uit te voeren en te pleiten voor de vrijlating van de professor, steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, wat betreft de betalingsregeling en de overgangsbepalingen

– 1150 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding?

Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Vooruit steunt het idee achter het ontwerp van decreet betreffende de buitenschoolse kinderopvang, met een mooi aanbod, de samenwerking tussen verschillende actoren, extra mogelijkheden voor kinderen met een zorgnood of in een kwetsbare situatie.

Maar wij hebben dit ontwerp van decreet niet goedgekeurd omdat het louter theorie en papier zal blijven. Er zijn namelijk geen middelen voorzien. De gemeenten moeten het maar doen en moeten het maar betalen, terwijl de groeivoet nu niet eens half zo hoog is als de inflatie. En als er al eens een gemeente is die er over een aantal jaar iets bij zou krijgen, wordt dat geld weggehaald bij een andere gemeente die dan wat minder zal ontvangen.

Met andere woorden: goed idee opnieuw afgevoerd, mooi op papier, niets in de praktijk. Onze kinderen verdienen beter, vandaar mijn onthouding. (*Applaus bij Vooruit*)

VOORSTEL VAN DECREET van Alessia Claes, Vera Jans, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Joke Schauvliege en Katja Verheyen tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex (opschrift gewijzigd door de commissie: ... tot wijziging van boek 6, deel 9, titel 2, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat het gebruik van hernieuwbare energie door sociale huurders betreft, en tot wijziging van artikel 6.3/1, 6.16, 6.17 en 6.19 van dezelfde codex) – 981 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyme, Mercedes Van Volcem, Inez De Coninck, Joke Schauvliege en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en tot wijziging van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de introductie van een geïntegreerde lening betreft
– 1230 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
43 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De redenen voor onthouding zijn daarnet al toegelicht.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Gwendolyn Rutten en Björn Rzoska over het verzet van het Vlaams Parlement tegen de uitvoering van de doodstraf voor professor Ahmadreza Djalali in Iran
– 1275 (2021-2022) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
110 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 11 mei 2022 om 13 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.34 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloatmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Filip Brusselmans, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs: familieverplichtingen;

Imade Annouri, Guy D'haeseleer, Piet De Bruyn, Tom De Meester, Freya Saeys, Nadia Sminate, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Sihame El Kaouakibi, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Sterckx

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van

Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl

Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys,
Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın